O sentință arbitrară

C. Paraschivescu Bălăceanu
vicepreședinte al Asociației Juriștilor din Republica Socialistă România

Serviciul secret de la Seul a fost mobilizat, începînd cu cea de-a doua jumătate a anului trecut, în vederea realizării unei operațiuni fără precedent în ceea ce îl privește. În esență, ea constă în încercarea de a lovi în cercurile intelectuale ale țării, consacrate de multă vreme ca unul din principalii adversari ai regimului de la Seul.

La Seul, Pusan și în alte centre universitare ale țării au fost operate valuri de arestări printre studenți și alți intelectuali, mai ales după simulacrul electoral care a declanșat mari acțiuni împotriva grupului Pak Cijan Hi. Ofensiva regimului lui Pak Cijan Hi împotriva intelectualității sud-coreene a depășit, la un moment dat, chiar granițele țării, atunci cînd agenți de spionaj de la Seul, cu aprobarea tacită sau alteori cu concursul direct al membrilor unor misiuni diplomatice sud-coreene în diferite capitale occidentale, au răpit literalmente, au obligat prin presiuni morale sau au reușit prin manevre să trimită în Coreea de sud, în mod ilegal, o serie de intelectuali sud-coreeni aflați temporar sau stabiliți în R.F.G., Franța, Anglia, Austria, Marea Britanie, S.U.A.

Junta militară de la Seul a considerat operațiunea de capturare a intelectualilor sud-coreeni aflați peste granită atît de importantă în cadrul ofensivei de reprimare a forțelor de opoziție încît, în calculele sale, a nesocotit chiar eventualele incidente care nu puteau să nu survină în raporturile Coreei de sud cu autoritățile statelor respective. De altfel, dificultățile în aceste relații nu au întîrziat să se producă ; în R.F.G., trei funcționari ai ambasadei sud-coreene, considerați a fi amestecați în răpirea unor concetățeni de-ai lor, au fost somați să părăsească țara ; se apreciază că și fostul ambasador sud-coreean de la Bonn, rechemat în țară, este un sacrificat al operațiunii. Serviciul de spionaj sud-coreean a judecat însă acțiunea bine îndeplinită ; șeful său, generalul Hyong Wuk Kim, declara arogant unui ziarist vest-german : „Oamenii noștri se întorseseră deja cînd la voi au apărut primele articole în ziare".

Presa occidentală a descris la vremea respectivă cu lux de amănunte dispariția — misterioasă pînă la un timp — a unor cetățeni sud-coreeni, în majoritatea lor intelectuali — oameni de știință, muzicieni, pictori, studenți, din țările occidentale ; după ce aceștia au ajuns însă la Seul și au fost încarcerați, știrile despre soarta lor s-au rărit. „Puținul care se știe despre închisorile sud-coreene lasă să se înțeleagă că regimul deținuților este deosebit de dur, fără a mai vorbi de condițiile în care se desfășoară ancheta" — scria publicistul francez Alain Bouc care s-a străduit să rezume filmul evenimentelor. Autoritățile de la Seul au început, în următoarea fază a operațiunii, să învinuiască de „spionaj" pe cei arestați. Dar, precizează ziarul „Frankfurter Rundschau", pentru regimul lui Pak Cijan Hi „cel care vorbește cu un coreean din nord este spion".

Puținii observatori care au avut posibilitatea de a asista la lucrările principalului proces — intentat unui grup de 33 de intelectuali — s-au putut, de altfel, convinge și cu acest prilej de adevăratele țeluri urmărite de regim. „Evident, n-a fost vorba de spionaj" — declara profesorul vest-german Grünwald care relata că multora din acuzați li s-a adus învinuirea de a fi avut contacte cu concetățeni (adesea, cu rude apropiate) din R.P.D. Coreeană. În zilele procesului, „Le Nouvel Observateur" scria : „Observatorii vieții politice asiatice consideră că în realitate guvernul intenționează prin acest proces să intimideze pe toți intelectualii cu vederi liberale, care contestă din ce în ce mai mult metodele sale dictatoriale", iar „Frankfurter Allgemeine" se exprima în același spirit : „În urma acestui proces, cercurile intelectuale apreciază că asupra țării se va abate un nou val de teroare, îndreptat îndeosebi împotriva libertății de exprimare".

Referindu-se la actuala ofensivă întreprinsă de autoritățile de la Seul împotriva intelectualității sud-coreene, ziarul „Le Monde" scria : „În Coreea de sud studenții și în general intelectualii reprezintă o puternică forță politică. Ei au contribuit la răsturnarea în 1960 a dictaturii lui Li Sîn Man, au organizat largi mișcări care au animat viața politică sud-coreeană din ultimii ani". „Frankfurter Rundschau" evidențiază și alt aspect : „Numeroase pături se pronunță deschis împotriva alianței cu S.U.A. și a trimiterii de trupe sud-coreene în Vietnamul de sud. Intelectualii se opun ca studenții sud-coreeni să lupte pentru o țară străină, pe un pămînt străin și ca ajutorul financiar (acordat de S.U.A. regimului de la Seul — n.a.) să fie plătit cu sînge".

Sentințele arbitrare pronunțate împotriva celor 33 de intelectuali (între care două condamnări la moarte și patru la închisoare pe viață) au provocat ample proteste în lume. O serie de organizații internaționale, între care Asociația Internațională a Juriștilor Democrați, au calificat hotărîrea drept o încălcare flagrantă a normelor de drept internațional, a drepturilor omului, cerînd eliberarea celor condamnați.

Alături de cercurile largi de pretutindeni care și-au ridicat glasul în apărarea patrioților sud-coreeni, opinia publică din țara noastră condamnă represiunile sîngeroase ale regimului de la Seul și se pronunță pentru încetarea persecutării forțelor progresiste din Coreea de sud, care aspiră la realizarea unei țări unificate, libere și independente.

reflector

MIRAGE V SAU NORTHROP F5 ?

In aceste zile, în Belgia se desfășoară încă un episod (ultimul ?) al bătăliei dintre avioanele Mirage V, francez, și Northrop F5, american. Este în joc o comandă de 106 aparate de zbor, evaluate la circa 530 milioane de franci (peste 100 milioane de dolari).

În vederea înlocuirii vechilor avioane ale armatei belgiene, Bruxelles-ul a trimis, cu cîtăva vreme în urmă, specialiști însărcinați să studieze tipurile F5 în S.U.A. și Mirage în Franța. Avantajele — consideră specialiștii — sînt net de partea avioanelor franceze. Mirage V zboară cu 2 200 km/oră, față de 1 600 km/oră pentru Northrop. Mirage este prin excelență un avion de interceptie și intervenție cu o eficacitate de trei ori mai mare ca Phantom II (cel mai recent model american, neexportabil) și de șase ori mai mare ca Northrop F5, rivalul său în actuala competiție. De altfel, conflictul între avioanele americane și cele franceze nu este de dată recentă. În 1959, S.U.A. au obligat Bonn-ul să renunțe la primele Mirage și i-au impus aparatele F-104, care aveau să fie supranumite „sicriele zburătoare" (74 de piloți vest-germani omoriți). Argentina, Venezuela etc. au fost constrînse și ele de Pentagon să accepte material american demodat în loc de Mirage.

În ciuda presiunilor S.U.A., alte țări latino-americane au optat însă pentru Mirage : Peru, care a și încheiat un contract, Brazilia, care înclină să încheie unul... Intensificîndu-și eforturile, directorul pentru export al Pentagonului, Kuss, a propus Belgiei ca, în schimbul achiziționării avioanelor americane, 30 la sută din contract să fie executat de industria belgiană, iar alte 20 la sută să fie compensate prin achiziționarea din Belgia a diferite produse. La rîndul ei, Franța a ripostat printr-un contract de asociere : 10 000 de cadre tehnice și muncitori din industria aeronautică belgiană vor fi folosiți la construirea lui Mirage V și a unui nou aparat de aviație turistică, „Hirondelle", acoperindu-se astfel contractul în proporție de 70 la sută.

Guvernul belgian își amînă încă răspunsul, șovăind între superioritatea necontestată a avionului francez și probleme de ordin conjunctural-politic : raporturile dintre N.A.T.O. și Franța, poziția Franței în sînul Pieței comune.

BANII ÎNAINTE !

Invocînd progresele medicinei, a apărut în vremea din urmă în S.U.A. un nou tip de societăți de „asigurări". Specialitatea lor : congelarea, imediat după moarte, a celor care contractează asemenea „asigurări" și conservarea lor în perfectă stare pînă în ziua cînd se va fi descoperit remediul bolii care i-a răpus. Operația costă 4—5 000 de dolari (plătibili integral înainte de moarte, pentru orice eventualitate). Se pare că s-au găsit pînă acum o mie de amatori.

„În actuala etapă a medicinei, exclamă o publicație cu autoritate ca «La Presse médicale», aceste făgăduieli de supraviețuire constituie o revoltătoare escrocherie și e de mirare că autorii au putut găsi căi legale pentru a-și desfășura activitatea".

CUMPĂRAȚI O PORȚIE DE OXIGEN...

La Tokio au fost instalate — în zonele cele mai aglomerate — automate care distribuie, contra plată, oxigen, în porții măsurate cu litrul. Trecătorii care simt nevoia de aer curat, înviorător — ca urmare a inhalării gazelor nocive, emanate de sutele de mii de automobile — pot să și-l procure introducînd în aceste automate o monedă ce reprezintă prețul unei bomboane. În loc de bomboană, aparatul „livrează" oxigen. La început, aceste automate au fost privite ca simple curiozități, dar acum numărul lor trebuie mărit deoarece, în orele de vîrf, ele sînt foarte solicitate.

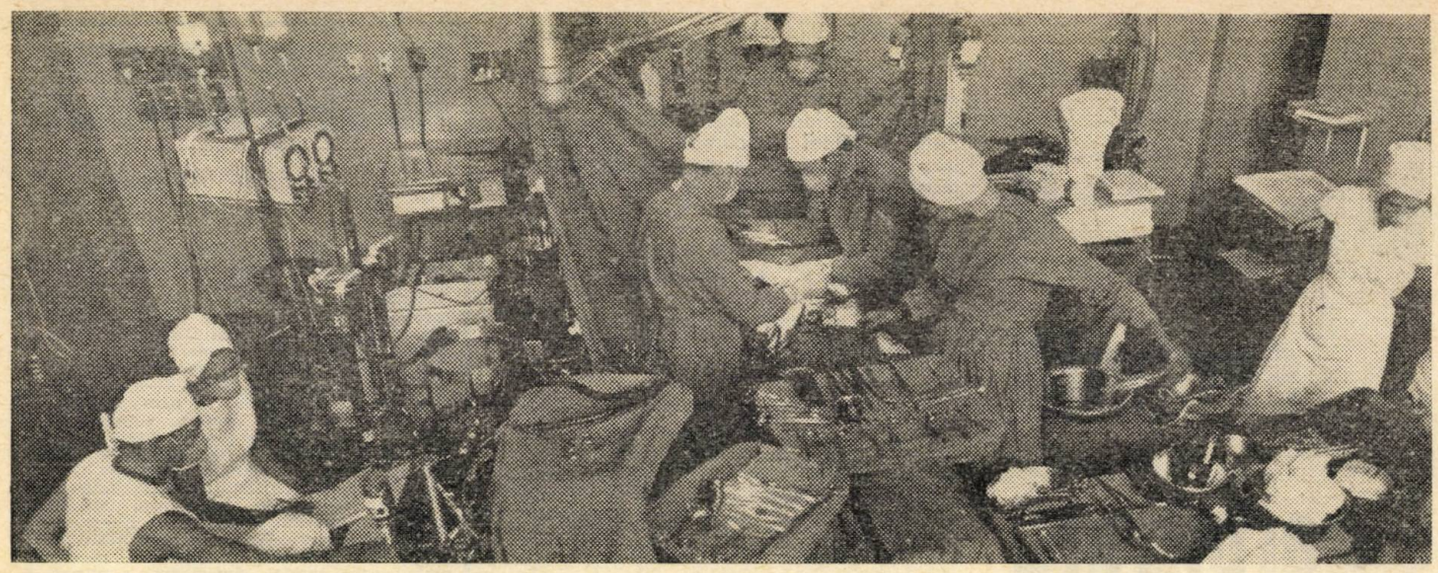

În sala de operații a spitalului „Groote Schuur"

OPERAȚIA „CORD II"

Corespondență din Capetown de la Jacques Abelous

redactor al agenției „France Presse"

La 3 decembrie 1967, cînd echipa de chirurgi condusă de profesorul Christian Barnard, șeful serviciului de chirurgie cardio-toracică a Universității din Capetown, realiza o „premieră" medicală excepțională — transplantarea inimii dintr-un corp omenesc în altul — o pagină nouă se scria în istoria medicinii.

La 2 ianuarie 1968, exact după o lună de la prima operație, același chirurg, Christian Barnard, asistat de aceeași echipă, realiza tot la spitalul „Groote Schuur" a doua transplantare de inimă omenească. Un dentist din Capetown, Philip Blaiberg (58 de ani), primea inima unui tînăr metis de 24 de ani, Clive Haupt, mort în urma unei hemoragii cerebrale. Astfel, într-un răstimp de o lună, la același spital, același chirurg dovedea că, de-acum încolo, inima unui om poate să bată în pieptul altui om. Comparația ar putea să se oprească aici : Louis Washkansky a murit, în timp ce, la o săptămînă după operație, Philip Blaiberg continuă să trăiască și, după cum se știe, pare să se restabilească foarte repede. Totuși, nu putem să vorbim despre a doua operație fără să ne referim la prima. Ele au numeroase trăsături comune : vîrsta celor doi operați — 53 și 58 de ani ; vîrsta celor doi „donatori" — Denise Darvall — 25 de ani, Clive Haupt — 24 de ani. În ambele cazuri operația a durat cinci ore. În ambele cazuri, profesorul Barnard a folosit aceeași tehnică : cu exact 105 minute înainte de a fi declarat mort din punct de vedere clinic, donatorul este adus în sala de operație. Inima lui continuă să bată, dar respirația muribundului este asigurată pe cale artificială. În orice caz, se știe că nu mai poate trăi : creierul lui este mort. Peste 5 minute e adus „beneficiarul" noii inimi, sub anestezie completă. Peste o jumătate de oră i se deschide pieptul. Se întrerupe respirația artificială care îl menținea în viață pe donator : după 12 minute, inima donatorului încetează să bată.

Chirurgii încep atunci operația propriu-zisă. Prima fază : se scoate inima din pieptul donatorului. În acest scop se introduce o sondă scobită sau catheter (un tub lung din plastic) în crosa aortei (adică în partea ei superioară). Se introduce o altă sondă în auriculul drept (partea inferioară a inimii). Aceste două sonde sînt legate de o „heart-lung machine", aparat care asigură supraviețuirea inimii și a plămînilor. Apoi aorta este prinsă cu o pensă și secționată — ca și venele cave inferioare și superioare — și, în sfîrșit, artera pulmonară. Inima continuă să bată încet datorită aparatului „heart-lung machine". I se face atunci o injecție cu sînge rece și temperatura ei coboară la 23 grade centigrade. Între timp se introduce o a treia sondă în apexul inimii pentru a reduce presiunea. Inima este scoasă apoi din pieptul donatorului. Această primă fază a operației a durat 20 de minute.

În continuare, inima este debranșată din prima „heart-lung machine" și branșată rapid la o a doua, plasată în apropierea mesei de operație pe care se află „beneficiarul". Se procedează apoi la ablațiunea inimii beneficiarului foarte dilatată de maladie. Pentru a se evita necesitatea de a se recurge la prea multe suturi sau joncțiuni (șase vene și două artere), se lasă pe loc partea inimii în care ajung cele șase vene (patru vene pulmonare și cele două vene cave, inferioară și superioară). Inima este tăiată deci de sus în jos, cam la mijlocul auriculelor. Aproximativ 20 la sută din inima bolnavă rămîne deci pe loc, toată partea anterioară a organului, și în special ventriculele, fiind înlăturată.

Se trece apoi la introducerea noii inimi în pieptul „beneficiarului". Trebuie să fie efectuate trei racorduri sau joncțiuni importante : cu cele două artere (aorta și artera pulmonară) și cu partea vechii inimi lăsate pe loc. Noul auricul stîng este legat de ceea ce rămîne din cel vechi, apoi e legat auriculul drept și, în sfîrșit, cele două artere ale inimii donatorului sînt racordate la acelea care porneau din inima „beneficiarului". Toate suturile sînt făcute cu fire de mătase. După joncțiunile vaselor sanguine mai puțin importante, sondele scobite sînt scoase din organul transplantat.

Faza propriu-zis operatorie a grefei inimii s-a terminat. Dar chirurgii trebuie să facă față unei probleme grele : să evite, pe de o parte, infecția ; pe de altă parte, reacțiile de „respingere" de către organism a inimii transplantate (se știe că organismul are tendința ca, prin producerea de anticorpi, să „respingă" orice țesut străin). Pentru a combate reacția de respingere — foarte greu de depistat — precum și anticorpii, medicii din Capetown au recurs la două arme : medicamentele imuno-supresive și radiațiile bombei cu cobalt. Folosirea imuno-supresivelor și a cobaltului prezintă însă un inconvenient : ele diminuează reacția organismului la celălalt dușman, infecția. De aceea se iau măsuri de precauție extrem de severe pentru a combate și a preîntîmpina orice riscuri în acest domeniu : sterilizarea camerei operatului, a alimentelor etc. Se urmărește să se evite orice imprudență (vizite prea frecvente la bolnav, ieșirea lui prematură din spital etc. care, potrivit unora, au constituit poate cauza pneumoniei contractate de Louis Washkansky.

Tratamentul administrat lui Philip Blaiberg pentru a preîntîmpina și combate eventuale reacții de respingere a fost aproape identic cu acela administrat lui Louis Washkansky. Totuși, nu este încă sigur că dentistul din Capetown va fi tratat cu bomba cu cobalt, cum s-a procedat la Washkansky. Pe de altă parte, medicamentele imuno-supresive (printre care cortizon) sînt administrate pacientului în doze mai mici decît acelea folosite pentru Washkansky (în special în ce privește cortizonul). În altă ordine de idei, profesorul Barnard a arătat că actiomynul C., care îi fusese administrat lui Washkansky de îndată ce apăruseră ușoare schimbări în electrocardiograme (schimbări apărute acum cîteva zile și la Blaiberg) nu au fost încă administrate acestuia din urmă. Aceste precauții în dozarea medicamentelor urmăresc în special să reducă riscurile de infecție pe care le prezintă o asemenea terapeutică.

Profesorul Barnard a subliniat totodată că este greu să se deosebească semnele de infecție de semnele de „respingere", infecția și respingerea manifestîndu-se prin anumite fenomene comune — febră, creșterea globulelor albe, lipsa

După a doua transplantare de cord, prin care a grefat în corpul unui alb inima unui metis, doctorul Chris Barnard este salutat cu simpatie de populația de culoare din Capetown

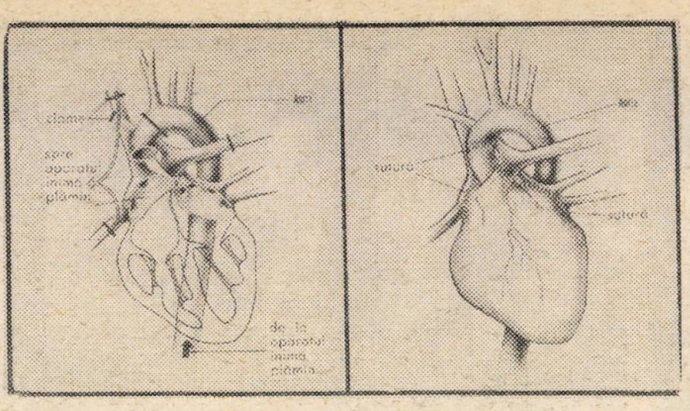

Primul desen indică partea de cord rămasă în corpul „primitorului", al doilea desen înfățișează inima întregită cu partea preluată de la „donator"

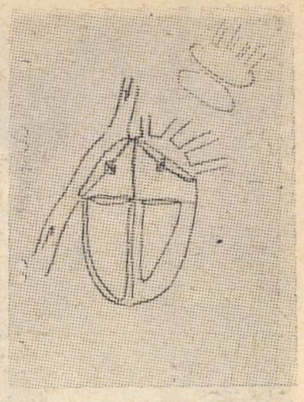

Pe o filă din carnetul său Barnard a schițat secțiunea pe care a făcut-o în inima „primitoare" a grefei și locurile de sutură

Cei doi medici care au efectuat operația de la Palo Alto (California): dr. Norman E. Shumway și dr. Donald C. Harrison

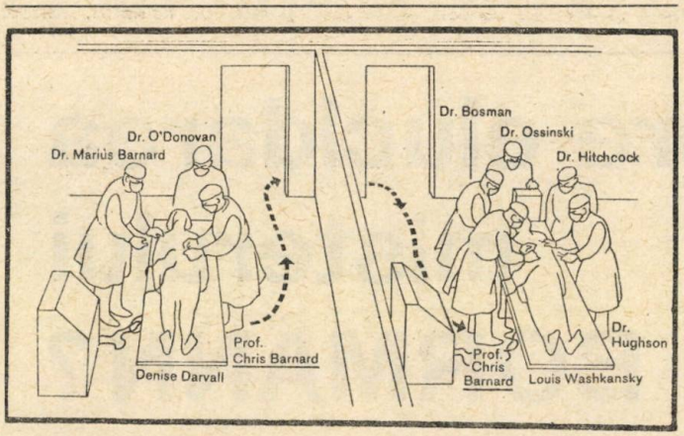

Schema sălilor de operație de la „Groote Schuur", drumul parcurs de Chris Barnard și numele principalilor săi asistenți

poftei de mîncare etc. Tocmai apariția acestor semne permisese să se depisteze pneumonia care, potrivit profesorului Barnard, a constituit singura cauză a morții lui Louis Washkansky. Asemenea semne nu au apărut la Blaiberg. La o săptămînă după operație acesta se simte mai bine decît puteau să spere cei mai optimiști. Inima lui bate normal, circulația sanguină este bună, pulsul bate regulat, iar numeroasele controale efectuate zilnic pacientului denotă rezultate bune. În plus, el are o mare poftă de mîncare.

Dar medicii de la spitalul „Groote Schuur" se feresc să manifeste prea mult optimism. Și Washkansky se simțea foarte bine la o săptămînă după operație. Pe de altă parte, trebuie să treacă 15 zile pentru ieșirea din perioada denumită critică, perioadă în care s-ar putea ivi eventuale reacții de respingere de către organism a organului grefat. De aceea bolnavul din Capetown este supravegheat minut cu minut: controlul presiunii sanguine la fiecare jumătate de oră, controlul pulsului, supravegherea permanentă a ritmului cardiac, studierea procentajului de sodiu, potasiu și clorid din sînge la fiecare patru ore etc. Într-adevăr, numai aceste examene permanente pot permite să se depisteze orice semn anormal înainte de a fi prea tîrziu pentru a se lua măsuri. Oricum, medicii de la „Groote Schuur", și în primul rînd profesorul Barnard, sînt încredințați că au posibilitatea, din punct de vedere tehnic, să controleze și să anihileze faimoasele reacții de respingere.

Indiferent de rezultatul celei de-a doua transplantări, chirurgii din Capetown sînt primii care au îndrăznit să încerce să facă să trăiască un om cu inima altuia. Perspectivele deschise astfel sînt impresionante: profesorul Barnard a arătat recent că nimic nu ar trebui să împiedice pe viitor grefarea unor inimi de porci la oameni. Astfel ar fi rezolvată problema, chinuitoare pentru chirurgi, de a găsi un donator ale cărui țesături și al cărui sînge să fie pe deplin compatibile cu acelea ale „beneficiarului". În ipoteza că acest obstacol este învins, nimic nu ne împiedică să ne închipuim ziua în care, datorită chirurgiei, oamenii își vor putea prelungi viața cu mai multe zeci de ani.

Profesorul Barnard nu intenționează să procedeze la o a treia transplantare decît peste două luni. Acest gen de operație este foarte costisitoare și, în plus, angajează o întreagă echipă medicală.

Încercarea făcută la Capetown poartă semnătura unui om, Christian Barnard. Dar ea poartă și semnăturile celor 16 chirurgi și medici de la spitalul „Groote Schuur". Printre ei se relevă numele d-rului M. C. Botha, eminent specialist în studiul țesuturilor, fără de care ar fi fost imposibil să se efectueze cele două operații. În sfîrșit, această încercare presupune peste 10 ani de studiere a precedentelor realizate în străinătate pe animale — în special în U.R.S.S. — pentru a se stabili cărei categorii de țesuturi îi aparține cutare sau cutare organism, pentru a înțelege de ce și cum anume încearcă trupul omenesc să se debaraseze de un organ care îi este străin. Simplul fapt că s-a găsit un răspuns la aceste întrebări — chiar dacă răspunsul se poate dovedi încă incomplet — justifică pe deplin omagiul ce se cuvine profesorului Barnard și întregii sale echipe.

. . . și unele opinii nemedicale

ANASTOMOZA

Inima unui metis în pieptul unui alb este în Africa de Sud un simbol și mai frapant decît rinichiul unei albe în corpul unui negru. Asta pentru că se obișnuiește să se localizeze în inimă sentimentele bune sau rele, inclusiv cele care inspiră prejudecățile rasiste.

Nu e desigur decît o metaforă, dar nici rasismul nu este decît un eufemism care camuflează sub pretexte biologice și istorice egoismul unui grup social. Apartheidul este refuzul de a împărți.

De aceea, sîntem îndreptățiți să gîndim că, oricît de extraordinar ar fi meritul acestor experiențe, prof. Barnard va realiza cu adevărat un miracol numai dacă va reuși să obțină acceptarea unei anastomoze economice între cele două comunități.

Robert Escarpit
(Din Le Monde)

O DILEMĂ CARE SFÎȘIE INIMILE

„Puterea mea — spunea Sir Galahad — este cît puterea a zece oameni deoarece am inima pură". Dr. Blaiberg nu va putea să-i spună același lucru d-lui Vorster.

În timp ce teologii se străduiesc să distingă unde începe dr. Blaiberg și unde se termină dl Haupt, a cărui inimă o folosește, dl Vorster se află și el în fața unor dileme. Dacă un om alb se poate folosi de inima unui om de culoare după ce acesta a murit, poate oare sta într-un parc pe aceeași bancă cu el cît timp sînt amîndoi în viață? Probabil că nu. Chirurgul ar trebui să știe că este pasibil de acuzații grave. Legea zonelor rasiale nu prevede posibilitatea ca inimi negre să bată în cartiere albe decît atunci cînd aparțin servitorilor. Chirurgului i se pot acorda eventual circumstanțe atenuante dar nu încape nici o îndoială că dl Haupt comite un delict de dincolo de mormînt.

(Din The Guardian)

Bormann travestit în călugăr ? Se presupune că, astfel deghizat, a izbutit să fugă din Europa

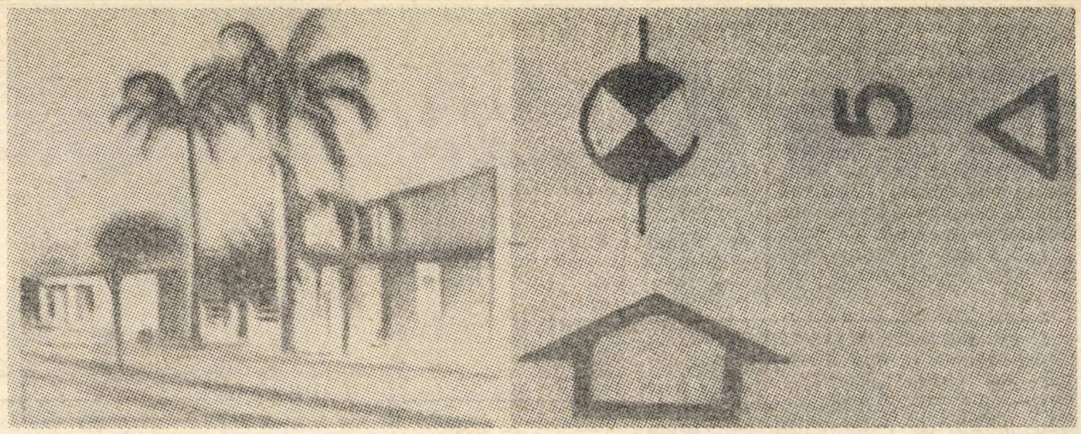

Legitimația de intrare în colonia Waldner : pe o pagină, fotografia porții, pe cealaltă, simboluri care constituie un limbaj codificat

spre elucidarea misterului BORMANN?

Relatarea revelațiilor lui Erich Karl Wiedwald privind existența postbelică și situația actuală a liderului nazist Bormann constituie rezultatul a 11 zile de interviuri, interogări de verificare și confruntări cu alte surse. Interviurile, interogatoriile și confruntările se datorează unui incontestabil expert : Antony Terry, în prezent corespondent pentru Europa centrală al săptămînalului londonez „Sunday Times", care a avut în timpul celui de-al doilea război mondial misiunea de a interoga prizonierii germani ; de asemenea, după război, a participat la anchetarea principalilor criminali de război naziști.

Timp de 22 de ani, lumea l-a căutat pe Martin Bormann, adjunctul lui Hitler și șeful partidului nazist. Încă de la primele cercetări efectuate de ofițerii serviciilor aliate de spionaj, în momentul în care Berlinul era încă o ruină fumegîndă, au apărut elemente contradictorii chiar asupra întrebării fundamentale — dacă Bormann este în viață.

Acum, însă, un german, Erick Karl Wiedwald, fost caporal S.S., prezent la Berlin în ultimele zile ale războiului, este gata să afirme în mod public că știe adevărul despre Martin Bormann. El pretinde că ar cunoaște : felul în care Bormann a scăpat, unde a locuit de atunci, sumele și sursele fondurilor de care dispune Bormann, detaliile precise privind actuala ascunzătoare a lui Bormann și — a menționat în treacăt — ar putea să dea informații și despre alți trei dintre cei mai căutați criminali de război naziști.

Se pune întrebarea : spune oare Wiedwald adevărul ? Motivele obișnuite care l-ar determina să mintă pot fi înlăturate : Wiedwald nu a pus problema unei remunerații și nici chiar un exhibiționist nebun nu s-ar putea preface într-o asemenea măsură încît să declare că îi pasă prea puțin dacă numele său este sau nu folosit.

Mai există ipoteza după care el lucrează pentru guvernul vest-german, doritor să-i determine pe brazilieni să-l predea pe Bormann. Dar felul în care această poveste a ajuns pînă la mine pledează împotriva acestei posibilități. În sfîrșit, s-ar putea ca el să lucreze pentru Bormann, încercînd să convingă lumea că Bormann este astăzi un bătrîn inofensiv ; dar aceasta pare o acțiune prea zadarnică pentru ca Bormann să recurgă la ea.

În sfîrșit, s-ar putea ca el să spună adevărul. În această privință, are motive personale serioase. Wiedwald este în vîrstă de 41 de ani și suferă de cancer al gîtului. El dorește să preia o tutungerie la Bonn și, după părerea sa, merita un oarecare ajutor din partea lui Bormann. Dar acest ajutor nu a venit. Și deși poziția politică a lui Wiedwald este cît se poate de echivocă, el nutrește un sentiment de insatisfacție.

Această relatare a fost verificată în măsura posibilului. Dar o bună parte din ea — o parte mai mare decît lumea ar fi dispusă să accepte — a trebuit să rămînă neverificată. Unul dintre experții cei mai recunoscuți în acest domeniu, doctorul Simon Wiesenthal, șeful Centrului de documentare de la Viena, a avut o scurtă întîlnire cu Wiedwald. Dar doctorul Wiesenthal nu a aflat unele din detaliile relatate aici întrucît Wiedwald recunoaște că nu acceptă să dea informații direct anchetatorilor evrei.

Aceste relatări fiind așadar nedovedite. Materialul de față reprezintă însă cea mai credibilă și verificabilă dare de seamă oferită pînă acum privind existența de după război a lui Martin Bormann.

Martin Bormann se află în Brazilia, în punctul cel mai de sud al frontierei acestei țări cu Paraguayul. Punctul precis se află la o milă de malul vestic al rîului Parana și la 15 mile nord de frontieră. Numele proprietății sale este „Kolonie Waldner 555". Nu există posturi de avertizare care să anunțe sosirea cuiva, ci doar o colibă acoperită cu stuf care servește drept adăpost gărzii formată din 40—60 de oameni, gata oricînd să comită o crimă pentru a-l apăra pe omul care îi conduce.

O fortăreață naturală, bine păzită

Dacă Wiedwald spune adevărul, Bormann s-a plasat în una din cele mai puternice fortărețe naturale din lume. Proprietatea sa — care după evaluarea făcută de Wiedwald se află într-un dreptunghi cu o latură de 40 de mile de-a lungul rîului și 100 de mile înăuntrul teritoriului — este apărată la est de rîul ucigător, larg, în acel punct, de 10 mile. La sud, jungla și savana paraguayană prezintă atîtea pericole încît sînt de netrecut — în orice caz de netrecut fără a atrage atenția indienilor locali dintre care mulți se află în solda lui Bormann.

În ce privește drumurile spre vest — de la Asuncion (în Paraguay) sau de-a lungul frontierei braziliene de la Bella Vista — el trece printr-un teritoriu controlat de miliția paraguayană ostilă (care și ea este, în cea mai mare parte, cumpărată) sau de coloni germani și mai ostili. Între Bella Vista și Kolonie Waldner există, după cît se pare, 14 așezări germane, majoritatea înțesate de foste elemente S.S. La nord se află singurul aeroport internațional, la Campo Grande. Dar camioanele coloniei — care, e drept, parcurg o rută ocolită — au nevoie de trei zile ca să ajungă la bază cînd aduc provizii. Calea ultimă de atac, un asalt de pe rîul Parana, venind de pe mare, este la fel de imposibil de realizat : navigația pe rîu este periculoasă, iar pilotii de pe Parana sînt aproape în exclusivitate germani.

Wiedwald a subliniat de mai multe ori că datele geografice furnizate de el sînt vechi de 10 ani. El a părăsit „Kolonie Waldner 555" în decembrie 1958. L-a văzut numai în treacăt pe Bormann la Montevideo, în martie 1965, și pe locotenentul lui Bormann, Schwent, în Olanda, în vara aceasta.

Totuși, Bormann nu este omul care să se deplaseze decît dacă este obligat s-o facă. Cînd Wiedwald i s-a alăturat lui Bormann la sfîrșitul anului 1947, Bormann trăia în „Elveția Argentinei", pe un ranch de 5 000 de acri, unde creștea vite și oi, aflat lîngă un lac, la 60 de mile sud

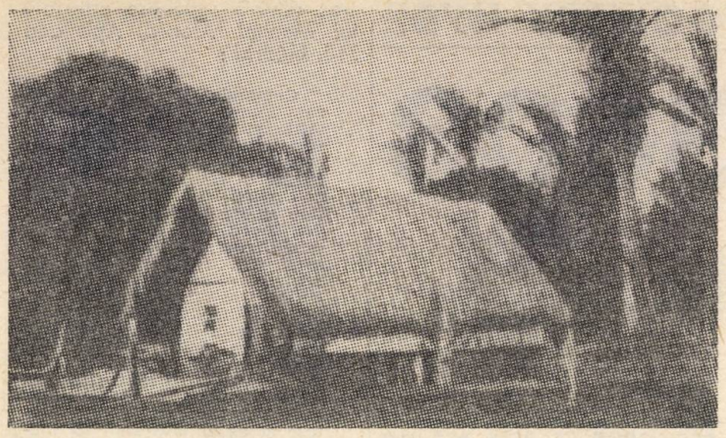

Una din casele în care se crede că a stat ascuns Martin Bormann

de San Carlos de Bariloche, aproape în Anzi. Întreagă această regiune este una dintre cele mai aglomerate zone turistice din Argentina. Totuși, Bormann nu s-a mutat de acolo pînă cînd dictatorul Juan Peron nu a fost răsturnat la sfîrșitul anului 1955. Numai o dată cu plecarea acestui protector politic, Bormann a părăsit și el localitatea.

După cum afirmă Wiedwald, el a trecut Anzii în Chile — prietenii săi aranjînd să fie înscenate „două morți" ale lui Bormann, probabil pentru cazul cînd una nu ar fi fost de ajuns. De fapt, Bormann s-a dus să locuiască împreună cu un vechi coleg, generalul Richard Gluecks, care în timpuri mai fericite fusese responsabilul lagărelor de concentrare și al bunurilor jefuite de la evreii gazați în aceste lagăre. Gluecks se afla atunci — și Wiedwald consideră că se află și astăzi — pe un ranch de pe lacul Ranco din Chile, unde își petrece viața nepedepsit, chiar în apropiere de orașul Ranco. Aici, Bormann și cîțiva adepți aleși cu grijă au trăit aproape doi ani.

Despre „Kolonie Waldner 555" se poate spune că prezintă mai multă securitate decît proprietatea de pe lacul Ranco. Pe planul acestei proprietăți se pot vedea opt colibe la 50 de yarzi în fața curții centrale. Șoseaua care duce la colonie venind de la aeroport are, după cît își amintește Wiedwald, o lungime de vreo milă și trece prin fața colibei care adăpostește garda, apoi prin spatele celor opt colibe. Casa lui Bormann, singura construcție solidă, se află în coltul extrem din stînga dreptunghiului. Nu întîmplător este și cea mai apropiată clădire de mijloacele de evacuare a coloniei — două avioane ușoare de tip Piper Cub aflate la capătul unei piste de care Wiedwald își amintește în mod clar.

Singura activitate:
întreținerea popicăriei

Hangarul pentru adăpostirea avioanelor prezintă o notă bizară. Este vorba de un adăpost deschis, sprijinit pe arcade ; chiar prin mijlocul acestui adăpost trece ceea ce reprezintă mîndria coloniei și anume o adevărată pistă de popice. Wiedwald nu știe unde a fost cumpărată dar își reaminteste că repararea și curățirea ei reprezintă principala activitate legată de întreținerea coloniei.

Averea lui Bormann asigură protecția coloniei și îi eliberează totodată pe locuitorii acesteia de necesitatea istovitoare a muncii pe care o depun așezările plasate mai în interior, care trebuie să se întrețină singure. Într-adevăr, singura călătorie pe care, după cîte știe Wiedwald, a făcut-o Bormann în Europa de la război încoace, și anume la Santander, în Spania, în iunie 1958, era în legătură cu averea sa. După cît se pare, dorea să se asigure că două mici pachete de documente erau predate persoanei care trebuia să le primească. Wiedwald făcea parte din această misiune alături de Bormann (căci Wiedwald se întorcea oricum în Europa) și pretinde că a văzut conținutul acestor pachete atunci cînd Bormann le-a desfăcut. Era vorba de avize provenind de la trei bănci din Europa centrală. Wiedwald își amintește în mod precis de numele și adresele acestor bănci.

Se pare că, la un moment dat, Schwent i-ar fi declarat lui Wiedwald că venitul lui Bormann se ridica la aproximativ 15 000 de lire sterline pe lună. Din zvonurile care circulau în colonie, Wiedwald a ajuns la concluzia că averea lui Bormann provenea din două surse : 35 milioane lire sterline, reprezentînd fondurile partidului nazist, plus averea particulară a lui Hitler (pe care Bormann și-a însușit-o în întregime) ; la acestea se adaugă alte 13 milioane lire sterline reprezentînd fondurile SS.

Dar dacă situația lui Bormann se deosebește de a celorlalți, diferită este și povestea evadării sale, așa cum este ea relatată de Wiedwald. La 2-3 mai 1945, pe măsură ce armatele aliate desființau ultimele pungi ale rezistenței naziste de la Berlin, Erich Karl Wiedwald, în vîrstă de 19 ani — caporal în divizia Frundsberg a S.S. — s-a trezit într-un spital sovietic de campanie, la Koenigswusterhausen, în marginea de sud a Berlinului. Wiedwald făcuse parte din grupul care apăra hotelul Adlon, la numai cîțiva metri distanță de bunkerul lui Hitler, din inima orașului. În cele din urmă, o schijă de mortier l-a doborît și, întrucît unitatea sa S.S. fusese distrusă de înaintarea armatelor sovietice, Wiedwald a renunțat la război. El a încercat să-și facă drum spre sud. Cîteva ore mai tîrziu, însă, s-a prăbușit datorită pierderii de sînge. O unitate sovietică l-a luat într-o ambulanță, împreună cu propriii ei răniți, și l-a transportat la Koenigswusterhausen.

Wiedwald a avut noroc și în altă privință. El știa că ar putea obține un adăpost mai permanent în casa unui unchi care locuia la Dahlem, o suburbie bogată din partea de vest a Berlinului. Dar un grup de cinci persoane care se aflau pe veranda spitalului l-au auzit proiectînd această scurtă călătorie pe care își propunea s-o facă cu un alt rănit în stare să umble. Cei cinci purtau uniforme diferite. Unul, deghizat într-o uniformă polițienească, era Martin Bormann. Altul, care purta uniforma de camuflaj S.S., era omul care, de atunci încoace, a acționat în America de Sud în rolul de prim-locotenent al lui Bormann : Rolf Schwent.

Wiedwald declară că nu l-a recunoscut pe Bormann. A văzut doar un soldat scund, cu piciorul stîng bandajat. Schwent era înalt și blond. El a stat de vorbă cu Wiedwald și l-a convins că o călătorie de la Berlin la Dahlem va fi mai puțin periculoasă pentru un grup. Ei au pornit deci la drum și, două zile mai tîrziu, la 4 mai, grupul a sosit la casa acoperită cu iederă din Dahlem, Fontanestrasse nr. 9. Aici au rămas timp de cinci zile. La 10 mai au pornit spre Mecklenburgul de sud. Bormann vorbea despre o proprietate în această regiune, de unde s-ar putea face nevăzut. Dar această călătorie n-au întreprins-o niciodată, căci patrulele i-au întors la Neuruppin.

„Ai contribuit la evadarea Reichsleiter-ului"

Din nou în casa de la Dahlem, Bormann și Schwent au hotărît să renunțe la ideea de a străbate liniile sovietice și, în schimb, au pornit spre nord, plini de speranță, pentru a se alătura ultimului bastion al rezistenței organizat de amiralul Doenitz. Ca să părăsească Berlinul, ei au adoptat calea care cerea maximum de îndrăzneală. După cum arată Wiedwald, au pornit pur și simplu pe șosea, spre vest, prin liniile britanice. O dată ajunși la o distanță mai mare de oraș, grupul lui Bormann a luat-o spre nord, îndreptîndu-se spre Glücksburg, la frontiera cu Danemarca.

Wiedwald s-a despărțit de ei destul de curînd, astfel încît a aflat doar ulterior de la Schwent, ceea ce a urmat. Iar Schwent i-a povestit că rezistența lui Doenitz a murit în fașă, înainte ca grupul să fi ajuns acolo. Astfel Bormann, nemainutrind nici o speranță în ce privește Germania, a apucat-o pe calea de salvare a S.S. (Alți investigatori au reușit să stabilească deplasările lui Bormann pe acest itinerar, prin Austria, peste trecătoarea Brenner în Italia, la o mînăstire la Roma, apoi pe un vas de pescuit de la Genova în Spania și, în sfîrșit, la mijlocul anului 1947, în America de Sud). Wiedwald declară că nu cunoaște nimic din această călătorie, dar are cunoștință de itinerar. A călătorit de-a lungul lui în toamna anului 1946, împreună cu locotenentul lui Bormann, Schwent. Erau plecați de trei zile din Genova, pe bordul unui vas comercial argentinian, „un vapor îngrozitor", cînd Schwent i-a dezvăluit adevărul. „Trebuie să știi că omul la a cărui evadare ai contribuit la Berlin este Reichsleiter-ul Martin Bormann, i-a spus el. Reichsleiter-ul se află în Argentina și ne vom întîlni cu el acolo". Reichsleiter — ceea ce înseamnă de fapt lider al Reich-ului a fost titlul pe care Hitler i-l conferise lui Bormann.

După cum arată Wiedwald, există astăzi două fapte cruciale în privința lui Bormann. În primul rînd, el nu poate fi recunoscut pe baza fotografiilor din trecut ; în al doilea rînd, e pe moarte, fiind grav bolnav de cancer. Nu poate fi recunoscut deoarece o operație de chirurgie plastică efectuată la Buenos Aires, puțin timp după ce Bormann debarcase aici în 1947, a dat greș, ducînd la rezultate oribile. După cum arată Wiedwald, Bormann a rămas cu fața umflată, congestionată și în mare măsură deformată. Mica cicatrice vizibilă pe fruntea sa în fotografiile din timpul războiului este ascunsă acum sub o masă de piele încrețită. Pentru a ascunde aceste urme, Bormann poartă întotdeauna o pălărie cu borurl largi și ochelari mari, negri. Toate acestea, plus obișnuita sa îmbrăcăminte formată dintr-o cămașă albă, pantaloni bufanți și cizme de călărie înalte, îi dau lui Bormann aerul tipic al unui proprietar prosper.

H. MONTGOMERY HYDE

camera 3603

(4)

CĂPITANUL WEIDEMANN FURNIZEAZĂ INFORMAȚII PREȚIOASE

În cursul lunii următoare, Wiseman a avut mai multe discuții îndelungate cu consulul general german de la San Francisco. Cu toate că s-a ferit să facă promisiuni, englezul l-a încurajat pe german să vorbească în mod liber. Rezultatul a fost că Weidemann a furnizat cu privire la Germania o mare cantitate de informații, cele mai multe dintre ele exacte și valoroase. El afirma că este împotriva regimului nazist încă de la sfîrșitul anului 1938, cînd generalul von Fritsch a fost îndepărtat de la comanda armatei pe baza acuzației false că ar fi homosexual. Susținea că era în legătură cu un număr de ofițeri superiori convinși că pentru Germania singura speranță ar fi o restaurare a dinastiei Hohenzollern, „deoarece monarhiștii nu împărtășesc țelul lui Hitler de a cuceri lumea". Weidemann a sugerat că prințul de coroană, pe care prințesa Hohenlohe îl numea „micul Willie", ar fi persoana potrivită pentru a conduce o revoluție antinazistă, deși tot el spunea că se îndoiește că acesta ar putea deveni Kaizer. Weidemann a dat numele mai multor ofițeri superiori, între care generalul Franz Halder (arestat ulterior sub bănuiala de complicitate la complotul împotriva lui Hitler din iulie 1944), declarînd că ei au stat de vorbă cu prințul de coroană și că acesta — sau unul din reprezentanții săi — ar fi de acord să se întîlnească în Elveția cu un reprezentant britanic acreditat pentru a discuta planurile lor.

În cursul acestor convorbiri, Weidemann a făcut unele aprecieri juste privind strategia germană. El a relatat că Hitler, care se aștepta ca Anglia să fie înfrîntă pînă la începutul lunii octombrie 1940, era acum „pentru prima oară dezorientat" și că persoanele care purtau principala răspundere de a-l fi indus în eroare, confirmînd părerea lui Ribbentrop că „Anglia nu va lupta", erau lordul Rothermere și blonda admiratoare engleză a lui Hitler, Unity Mitford ; cei doi îl informaseră încă din 1939 că Anglia se afla „în pragul unei revoluții fasciste". Weidemann a arătat că a existat un plan bun și detaliat de invadare a Angliei, întocmit de șeful statului major al armatei, generalul Beck, dar că acesta fusese înlocuit printr-un plan nepractic, făcut la întîmplare, cu care nimeni, cu excepția lui Hitler și a lui Goering, nu era de acord. Cînd statul major i-a declarat „führerului" că o încercare de a invada Anglia prin asemenea mijloace ar echivala cu o sinucidere, Hitler a fost profund deprimat timp de trei zile. Weidemann a mai spus că ultimul plan privitor la Anglia prevedea îngenuncherea acestei țări prin raiduri aeriene masive și sistematice, Hitler fiind convins că „Anglia nu va putea suporta bombardamente prelungite".

Cea mai valoroasă informație cu caracter de spionaj furnizată de Weidemann a fost probabil aceea privind viitoarea strategie germană în Balcani. În noiembrie 1940, el i-a declarat lui Wiseman că înaltul comandament german intenționa să închidă Mediterana din ambele părți. În acest scop, urmărea să convingă Spania să colaboreze și să determine Bulgaria și Iugoslavia să se alăture „axei". „Din punct de vedere logistic — a declarat Weidemann — o acțiune prin Balcani nu ar fi atît de dificilă cum cred unele persoane. Problema a fost studiată cu o deosebită grijă". După cum se știe, previziunea s-a realizat cu cinci luni mai tîrziu, cînd unitățile de tancuri ale lui Hitler au trecut prin Bulgaria pentru a invada Iugoslavia și Grecia.

Știrile despre aceste convorbiri au ajuns în cele din urmă la Departamentul de Stat, probabil prin Casa Albă, ceea ce a determinat ruperea contactelor, deoarece exista temerea că planurile concertate de negocieri de pace reprezentau o activitate politică indezirabilă, nepotrivită cu statutul de neutralitate al Americii. Prințesei Stephanie i s-a refuzat prelungirea autorizației de a locui în S.U.A. și autoritățile de imigrație i-au cerut să părăsească țara. (S-a suggerat chiar ca și Wiseman să fie expulzat, dar s-a explicat că participarea lui la convorbiri fusese cunoscută și aprobată de F.B.I.) După multe lacrimi și intervenții, prințesei i s-a permis să rămînă pentru că s-a arătat dispusă să furnizeze unele „informații interesante". Dar cînd America a intrat în cele din urmă în război, ea a fost internată pentru întreaga perioadă a ostilităților. În ce-l privește pe Weidemann, după ce birourile consulare germane din Statele Unite au fost închise, el a fost transferat într-un post similar în Asia.

Stephenson nu a uitat serviciile aduse cauzei aliate de fostul comandant al lui Hitler din cel de-al XVII-lea regiment bavarez de infanterie. Dintre toți reprezentanții consulari germani care au fost obligați să părăsească Statele Unite în 1941, numai căpitanul Fritz Weidemann a obținut un permis de liberă trecere din partea autorităților britanice.

SCRISORILE SECRETE ALE LUI JOE K.

În decembrie 1940, cu cîteva zile înainte ca Stephenson și Donovan să sosească în Bermude, în drumul lor spre Londra, agenții cenzurii britanice au interceptat o scrisoare dactilografiată adresată d-lui Lothar Frederick, 1 Helgelaender Ufer, Berlin. Fusese expediată din New York și conținea lista vaselor aliate aflate în portul New York. Autorul scrisorii dădea de asemenea detalii privind sosirea și plecarea vaselor precum și amănunte despre armamentul lor. Scrisoarea era semnată „Joe K.". Deși scrisă în limba engleză, conținea anumite expresii care sugerau că autorul era german, probabil un agent nazist. Presupunerea s-a dovedit a fi corectă. Într-adevăr, ulterior s-a aflat că adresa din Berlin era de fapt o adresă-paravan a șefului Gestapoului, Heinrich Himmler.

Scrisoarea a fost descoperită de ofițerul de securitate atașat de M.I.6 pe lîngă cenzura britanică din Bermude. El i-a arătat scrisoarea lui Stephenson, pe care îl întîlnise înainte, cu prilejul unei vizite făcute la New York, și în organizația căruia avea să intre și el în curînd ; scrisoarea i-a fost arătată și lui Donovan, care se afla acolo întîmplător. „S-ar putea ca această scrisoare să prezinte o importanță deosebită", a spus Stephenson după ce a citit-o. Toți erau de părere că ea putea duce la descoperirea unor actiuni de amploare ale spionajului german în Statele Unite. „Căutați să descoperiți și alte elemente de același fel", a adăugat Stephenson. Ofițerul a promis că va face acest lucru.

În consecință, cei care cercetau poșta au fost instruiți să recunoască pe plicuri scrisul misteriosului Joe K. În urma acestor eforturi au fost adunate numeroase scrisori trimise de el pe adrese diferite, în special unor intermediari din Spania și Portugalia. Pe plicuri erau indicate adrese retur fictive la New York sau în apropiere de acest oraș. S-a observat însă că, în toate cazurile, primul nume al trimițătorului începea cu litera J. Această corespondență lăsa la prima citire impresia că emană de la un obișnuit agent comercial, care negociază diverse mărfuri. Iată un exemplu extras dintr-o scrisoare adresată lui Manuel Alonso, Apartado 718, Madrid :

> Comanda dv. nr. 5 este cam mare iar eu, cu posibilitățile și fondurile mele limitate, nu voi fi niciodată în măsură să satisfac pe de-a-ntregul o comandă de asemenea proporții. Am însă în stoc numeroase articole și vă voi livra din ele orice și oricînd voi putea. Sper că nu aveți nici o obiecție față de formula livrărilor parțiale... Vă rog să-mi comunicați detalii suplimentare despre mărfurile față de care clienții noștri au unele obiecții. Întrucît plătesc pentru ele, ei au tot dreptul să pretindă ce este mai bun. Accept orice critică de la clienții care plătesc și aș fi mulțumit să primesc sugestiile dv. în ce privește îmbunătățirea calității și a livrărilor.

Cu alte cuvinte, o cerere recentă de informații impunea o mare cantitate de muncă și ținînd seama de organizația relativ restrînsă și de fondurile insuficiente de care dispunea autorul scrisorii, era nevoie de un timp mai îndelungat pentru a fi satisfăcute. Între timp, el avea să trimită ce putea și își exprima dorința să știe ce anume din rapoartele sale nu a corespuns cerințelor Berlinului.

Cenzorul care se ocupase de sensul secret al corespondenței lui Joe K. era o tînără doamnă foarte energică, Nadya Gardner. După părerea ei, scrisorile puteau să conțină, pe lîngă textul clar, și o scriere secretă. Ea a trimis deci laboratorului cenzurii scrisorile spre analiză. Rezultatul a fost negativ. Domnișoara Gardner nu a fost totuși mulțumită. Din fericire, avea ea însăși unele cunoștințe în domeniul chimiei anorganice și a sugerat să fie folosit testul iodinei, un reactiv demodat pe care Wehrmachtul îl folosise mult în primul război mondial. De data aceasta rezultatele au fost uimitoare, întrucît textele secrete, scoase la iveală în toate scrisorile, conțineau ultimele informații despre producția de avioane și despre mișcările vaselor. În plus, s-a stabilit că cerneala secretă era o soluție de piramidon, substanță ușor de obținut la orice farmacie sau drogherie.

UN ACCIDENT PE BROADWAY

La începutul lunii martie 1941 a fost interceptată o scrisoare în limba germană, expediată la una din adresele din Portugalia. Conținea detalii precise despre avioanele furnizate Angliei de Statele Unite precum și despre programul de instrucție militară al armatei americane, era semnată „Konrad" și era în mod evident opera unui bun cunoscător al problemelor militare. Și pe această scrisoare s-a descoperit un text secret din care reieșea că adresa autorului era „c/o Joe" și de asemenea că el expedia prin poștă duplicate ale rapoartelor prin China și Japonia. „Konrad" adăuga : „Dacă doriți noi informații despre Porto Rico (a se vedea raportul expediat prin Smith, China), vă rog trimiteți-i lui Joe o telegra-

mă de felicitări". În același timp, scrisorile lui Joe arătau că acesta era în contact cu „Konrad", pe care îl numea uneori „Phil" sau „Julio". Între timp, datorită indicațiilor transmise prin Stephenson de cenzorii din Bermude, F.B.I.-ul a interceptat un raport al lui Konrad adresat lui Smith în China, în care se dădeau detalii exacte despre lucrările de apărare din Hawai, cu hărți și fotografii, privind în special Pearl Harbour. „Aceste informații îi vor interesa în mod deosebit pe aliații noștri galbeni", spunea raportul în încheiere. Totuși, F.B.I.-ul nu făcea nici un pas înainte spre descoperirea identității, fie a lui Konrad, fie a lui Joe.

Din nou cenzura din Bermude a fost aceea care a furnizat indicații vitale. O scrisoare adresată de Joe lui Manuel Alonso la Madrid conținea o informație deosebit de importantă. În timp ce încerca să traverseze Broadway, în dreptul lui Times Square, la New York, în seara zilei de 18 martie, „Phil" fusese răsturnat de un taxi iar apoi, în timp ce zăcea pe jos, fusese lovit de un alt automobil. Dus la spital, murise în ziua următoare, fără a-și recăpăta cunoștința.

> Întrucît starea sa, în baza informațiilor primite prin telefon, părea să fie foarte critică, iar eu însumi nu puteam face nimic, am înștiințat consulatul „său" (printr-un vechi prieten) care a acționat de îndată, fără a-i putea salva însă viața, întrucît rănile erau prea grave.

Și această scrisoare conținea un text secret care dădea detalii în plus despre accident, inclusiv numărul mașinii care îi provocase rănile fatale și numele spitalului unde fusese transportat (St. Vincent), precum și textul mai multor telegrame pe care Joe le trimisese imediat după accident. În această parte a scrisorii se spunea de asemenea: „Consulatul menționat este cel spaniol".

F.B.I.-ul a urmat calea indicată de această informație, care îi fusese transmisă imediat de Stephenson. De fapt, oamenii lui Hoover se ocupaseră deja de accident dintr-un alt motiv și stabiliseră identitatea victimei după pașaportul spaniol pe numele Julio Lopez Lido, pe care îl purta asupra sa. Ei fuseseră sesizați de acest caz de directorul hotelului Taft, unde locuise Lido. După accident, Joe a reușit să scoată din hotel servieta lui Phil, nu însă și bagajul acestuia. În aceeași seară el a telefonat la hotel și a comunicat că Lido a avut un accident și a cerut să se aibă grijă de bagajul lui. Cînd vocea de la celălalt capăt al firului a început să pună întrebări, Joe s-a fîstîcit și a închis telefonul fără să-și dea numele. Acest incident a trezit bănuieli directorului hotelului. În registrul hotelului, Lido declarase că era de naționalitate spaniolă și că venea din Șanhai, ceea ce părea să aibă un aer suficient de inocent. Directorul a fost însă intrigat de telefonul anonim și a anunțat poliția. Bagajele mortului au fost predate F.B.I.-ului. S-au găsit în bagaje cîteva scrisori semnate de un oarecare Carl Wilhelm Von der Osten din Denver, Colorado. Suspectat imediat de F.B.I. de a fi agent german, individul a fost interogat și a admis de îndată că mortul era fratele său, căpitanul Ulrich Von der Osten, din spionajul militar german, adică din Abwehr. Nu a putut da însă nici un fel de indicații despre legăturile fratelui său.

E CĂUTAT „FOUZIE"

În scrisorile sale, Joe se referise adeseori la unchiul său Dave și la mătușa sa Loney, care aveau un magazin și intenționau să-l vîndă. Mai tîrziu, el a scris că „dl H. și-a vîndut magazinul", iar în scrisoarea din 20 martie, în care dădea detalii despre accidentul fatal al lui Ulrich Von der Osten, Joe declara :

> Așa cum am menționat într-una din telegramele mele, mătușa mea și-a vîndut curînd magazinul, așa că nu mai este indicat să i se trimită corespondență ; dar ceilalți prieteni și celelalte rude își continuă activitatea.

Printre efectele decedatului Von der Osten, F.B.I.-ul a găsit numărul de telefon al unui magazin dintr-o suburbie a New York-ului. Proprietarul îl cumpărase de la Dave și Loney Harris. Noi cercetări au dat la iveală faptul că această pereche avea un nepot numit Fred Ludwig, care locuia undeva la New York. Se punea deci problema de a-l găsi pe Ludwig printre milioanele de locuitori ai orașului.

Organizația lui Stephenson a fost cea care a furnizat veriga lipsă în lanțul investigațiilor. Centrala de la Londra a informat că, la începutul lunii martie, un agent german din Lisabona telegrafiase un mesaj în cod, adresat lui „Fouzie" la New York. Se cerea identificarea lui Fouzie. F.B.I.-ul a răspuns că, deoarece din New York se expediau zilnic zeci de mii de telegrame, identificarea era imposibilă. Stephenson a obținut însă informația necesară de la o legătură pe care o avea în biroul telegramelor. „Fouzie" era numele de cod al lui Fred Ludwig, care locuia într-o suburbie a New York-ului. Numele și adresa lui au fost comunicate F.B.I.-ului și acesta a răspuns două zile mai tîrziu : „Cercetările au arătat că Joe K. este un anume Fred Ludwig".

Noi investigații au arătat că spionul, pe numele său complet Kurt Frederick Ludwig, în vîrstă de 48 de ani, se născuse în Fremont (Ohio), fusese dus de copil în Germania, unde a crescut și s-a căsătorit. Soția și cei trei copii ai săi locuiau la München. Vizitase de mai multe ori Statele Unite între 1920 și 1930, iar în martie 1940 a revenit pentru a organiza o rețea de spionaj. De data aceasta era purtătorul unui pașaport american și se dădea drept voiajor comercial în branșa pielărie. De la sosirea lui Von der Osten, Ludwig lucra sub ordinele acestuia.

Ludwig nu a fost arestat de îndată, deoarece F.B.I.-ul dorea să dea de urma a cît mai mulți dintre complicii săi. În schimb a fost ținut sub o supraveghere atentă, în timp ce cunoștințele sale erau și ele puse sub urmărire. În iunie 1941, F.B.I.-ul a descoperit o altă rețea de spionaj și a operat o serie de arestări. Acțiunea a fost înfăptuită cu colaborarea unui „agent dublu" numit William Sebold. Acest om, de origine germană dar cetățean american, conducea, ca acoperire a activității sale reale, o stație secretă de radio-emisie pentru germani ; de fapt însă lucra pentru F.B.I., care îl aproviziona cu informațiile necesare. Unii dintre agenții arestați cu acest prilej erau, atunci cînd au fost prinși, agenți ai lui Ludwig. Acesta a hotărît că era timpul să părăsească țara și în consecință a plecat cu automobilul din New York spre vest. A fost însă urmărit și, în cele din urmă, prins în statul Washington, în apropiere de Seattle, spre care se îndrepta în speranța de a se îmbarca pe un vapor pentru Japonia. S-au găsit asupra lui mai multe cutii de piramidon. Întrebat de F.B.I. de ce are nevoie de o cantitate atît de mare, a răspuns că suferă de dureri de cap cronice. Dar durerile de cap nu puteau explica conținutul altui pachet aflat asupra sa : mai multe scobitori, ușor înnegrite la capete, care fuseseră în mod vădit înmuiate într-o soluție.

Au urmat curînd și alte arestări, printre care și aceea a unui agent deosebit de interesant, numit Paul Borchardt, fost ofițer al armatei germane, care le predase tinerilor ofițeri naziști știința „geopoliticii", sub conducerea celebrului profesor Haushofer, la München, și petrecuse ulterior un an în Anglia. Rolul său era aprecierea valorii militare a informațiilor pe care le strîngeau Ludwig și ceilalți. Unele dintre documentele care îl incriminau pe Borchardt fuseseră obținute din inițiativa unui funcționar american al consulatului german din New York, care se ocupa de arderea hîrtiilor și care reușise să salveze aproape intacte unele dintre aceste documente, aruncîndu-le în sobă în așa fel încît să o înfunde.

Ludwig și opt dintre complicii săi au fost judecați de Tribunalul districtual american din Brooklyn (New York) și condamnați. Dovezile prezentate de acuzare însumau 300 de documente. O bună parte din dovezile care au dus la condamnarea lor au fost furnizate de mărturiile a doi englezi, Charles Watkins-Mence, cenzorul șef din Bermude, și neobosita sa asistentă, domnișoara Nadya Gardner, care a identificat corespondența lui Ludwig.

La 13 mai 1942, judecătorul Henry W. Goddard, care judecase cazul, i-a condamnat pe inculpați la pedepse mergînd de la 20 de ani închisoare — în cazul lui Ludwig, Borchardt și al altui acuzat, Rene Froelich, care făcea parte din rețeaua de spionaj militară a lui Ludwig — și pînă la 5 ani în cazul secretarei lui Ludwig, o blondă de 18 ani numită Lucy Boehmler, care și-a recunoscut vinovăția și a devenit principala martoră a acuzării. După război, toți acuzații au fost eliberați. Se poate spune că au avut noroc, căci dacă acțiunile lor de spionaj ar fi fost descoperite după Pearl Harbour, cei mai mulți dintre ei ar fi ajuns pe scaunul electric.

AFACEREA PLICURILOR „FRANCATE"

Membrii Congresului S.U.A. se bucură de multă vreme de privilegiul de a trimite scrisori prin poștă fără a plăti taxe poștale, folosind în acest scop plicuri „francate" cu semnătura expeditorului. Acest privilegiu este folosit în permanență și în mod absolut legal de senatori și de membrii Camerei Reprezentanților, pentru a distribui alegătorilor copiile propriilor lor discursuri etc. Este însă ilegal să se folosească „francarea" Congresului în folosul cluburilor sau societăților. La începutul anului 1941, un prieten al lui Stephenson, care lucra în domeniul publicității, i-a atras acestuia atenția că unii congresmeni izolaționiști foloseau „francarea" pentru a distribui prin poștă, fără plata taxelor, nu numai cuvîntările lor izolaționiste ci și alte materiale scrise special de propagandiști naziști. În plus, materialele erau trimise unor persoane de pe tot cuprinsul Statelor Unite, nu numai în circumscripțiile electorale ale respectivilor congresmeni. Congresul părea să fi fost transformat, prin mijloace sinistre, într-o oficină de distribuire a propagandei germane.

O mică anchetă întreprinsă de Stephenson a arătat că materialul era trimis tuturor persoanelor aflate pe listele bibliotecii germane de informare din New York. Acest fapt a fost verificat de unul din membrii personalului lui Stephenson, care a reușit să aranjeze ca o serie de nume și de adrese să fie trecute pe listele bibliotecii. Foarte curînd, aceleași nume au început să apară pe plicurile „francate". S-a observat că această corespondență era expediată nu numai din New York, ci și din Washington și din alte părți. Plicurile au fost comparate și s-a descoperit că, deși emanau de la diferiți congresmeni, adresele erau scrise de aceeași mînă. În aceeași lună, un american de origine germană a primit corespondență din partea a cinci membri ai Congresului, deși acești congresmeni izolaționiști reprezentau state diferite. Toate acestea sugerau că exista un centru unic de distribuire.

→

Examinîndu-se plicurile „francate" ale unui anumit senator, expediate din New York, s-a constatat că numele și adresele fuseseră imprimate cu o cerneală de un albastru deosebit, cu ajutorul unei mașini demodate de imprimat adrese de tip Elliott, din care la New York existau numai trei exemplare și că ea aparținea unei organizații „culturale" germane, denumită societatea Steuben. S-au procurat atunci mostre ale literaturii societății Steuben și s-a constatat că fuseseră imprimate de o mașină similară, cu aceeași cerneală albastră. În plus, placa de imprimat adresa purta același număr de cod ca și aceea folosită pentru plicurile senatorilor. Foile de propagandă cereau membrilor societății să participe la o anumită întrunire la care avea să li se distribuie reproduceri ale cuvîntărilor senatorului, în plicuri „francate", pentru ca ei să le trimită prin poștă prietenilor lor.

În mai 1941, Stephenson și-a început contraofensiva. Prietenii săi din presă au publicat o scrisoare deschisă adresată senatorului, în care îl acuzau că abuzează de privilegiul „francării" și și-au susținut această acuzație cu citate alese din dovezile acumulate de Stephenson. Această scrisoare deschisă, din care s-au tras 100 000 de exemplare, distribuite în întreaga țară, a avut un efect senzațional în rîndurile opiniei publice. Senatorul a protestat destul de slab în Senat, admițînd cu această ocazie că organizația „America First" a cumpărat un milion de cărți poștale „francate" cu parafa sa. Rezultatul imediat: societatea Steuben a fost amendată pentru încălcarea regulamentelor poștale, în timp ce senatorul și-a pierdut mult din prestigiu.

CU CE SE OCUPA COMANDANTUL „ORDINULUI PURPLE HEART"

Deși consulatele germane și alte agenții oficiale germane din Statele Unite au fost închise curînd după aceea din ordin prezidențial, abuzul cu „francarea" a continuat. Într-adevăr, volumul propagandei naziste distribuite prin acest mijloc părea să sporească. Stephenson și-a deplasat cercetările la Washington, căile urmărite ducîndu-l în cele din urmă spre biroul de la Capitol Hill al lui Hamilton Fish, membru al Camerei Reprezentanților. Fish, un avocat în vîrstă de 51 de ani, absolvent al Universității Harvard, era un republican izolaționist extremist. Dar în ciuda simpatiilor sale progermane, el nu pare să se fi făcut vinovat de vreo crimă pedepsită de legea americană. Funcționarul său, un oarecare George Hill, a fost capul tuturor relelor.

Hill, care era și comandantul local al Ordinului Purple Heart — organizația veteranilor de război răniți din S.U.A. — folosea situația sa pentru a insera în analele Congresului propagandă izolaționistă și progermană. Nu era necesar ca materialul respectiv să fie citit în incinta Camerei. Era suficient ca un membru al Congresului să se ridice în Cameră sau în Senat și să obțină permisiunea formală ca un anumit document, indiferent de lungimea lui, să fie inclus în dezbaterile oficiale, după care nu avea de făcut altceva decît să-l înmîneze tipografului guvernamental. În general se putea conta pe Fish pentru a face servicii de acest fel. Alți membri ai Congresului au fost determinați să semneze ordine pentru o serie de tipărituri, fiind convinși că în felul acesta sprijineau Ordinul Purple Heart. Hill plătea pentru tipărire prețul guvernamental, care reprezenta cam o treime din prețul de pe piață. Apoi vindea materialul tipărit, împreună cu plicurile respective gata „francate", organizațiilor izolaționiste și organizației „America First" la prețul pieței, băgînd în buzunar diferența.

Una din aceste organizații, Comitetul „Faceți Europa să plătească datoriile de război", era condusă de un prieten al lui Hill, numit Prescott Dennett. Într-o zi, Dennett a fost convocat să apară în fața Marelui Juriu care cerceta distribuirea propagandei germane, în termeni care sugerau că se știa că el abuzase de „francarea" Congresului. Dennett a fost cuprins de panică și i-a telefonat lui Hill, cerîndu-i să ridice sacii cu corespondență „francată" pe care Hill îi încredințase lui pentru distribuire. Hill a dat dispoziție unui camion guvernamental să ridice acești saci și să-i predea la un depozit din clădirea Congresului, folosit de Hamilton Fish. Camionul a ridicat sacii, dar din greșeală i-a predat la biroul lui Fish. Secretara lui Fish, uimită de acest transport nedorit, a păstrat cîțiva saci în birou, iar restul, vreo 12, i-a trimis la biroul organizației „America First", lucru observat de unul dintre agenții lui Stephenson care urmărise întreaga operație. Stephenson l-a informat de îndată pe Hoover, sugerînd ca birourile „America First" să facă obiectul unei descinderi a autorităților federale. Descinderea a avut loc și sacii respectivi au fost găsiți.

Convocat în fața Marelui Juriu Federal care cerceta activitățile germane de propagandă, Hill a jurat că nu dăduse ordine pentru ascunderea sacilor cu corespondență. El a negat de asemenea că l-ar cunoaște pe principalul propagandist german, George Viereck. A fost acuzat deîndată de sperjur și condamnat. (S-a dovedit într-adevăr că patronul său, Fish, îl prezentase lui Viereck). El a fost condamnat la o pedeapsă de cîțiva ani închisoare. După ce a încercat fără succes să determine Camera Reprezentanților să-i acorde imunitate față de obligația de a depune mărturie, Hamilton Fish a reușit să scape de audiere intrînd grabnic în armată. El a trebuit însă să participe la procesul lui Viereck. („Am făcut parte din Congres timp de 22 de ani și nici un material de propagandă nazistă nu a ieșit din biroul meu cu cunoștința sau consimțămîntul meu").

DUELUL GARDNER—VIERECK

Viereck, care îl plătise pe Hill, a admis mai tîrziu că, între luna septembrie 1939 și data intrării Americii în război, a primit peste 100 000 de dolari din surse germane pentru activitățile sale de propagandă; a fost arestat în 1941 și acuzat că nu a respectat legea de înregistrare a agenților străini. În momentul arestării sale, a fost caracterizat de către un purtător de cuvînt guvernamental drept cel mai mare propagandist german din lume și drept „o amenințare la adresa securității". George Sylvester Viereck, care fusese naturalizat cetățean american, era cunoscut ca publicist progerman încă dinaintea primului război mondial. Se spunea că tatăl său, Louis Viereck, fost membru socialist al Reichstagului, era fiul nelegitim al împăratului german Wilhelm I, iar George însuși fusese întotdeauna un admirator fervent al dinastiei Hohenzollern.

În cursul procesului lui Viereck, care a început la 4 februarie 1942 în fața Tribunalului districtual federal din Washington, William Maloney, de la cabinetul ministrului justiției, căruia îi revenea sarcina acuzării, a aflat de la F.B.I. că cenzorii din Bermude interceptaseră o scrisoare adresată de Viereck doctorului Hans Heinrich Dieckhoff, fost ambasador german în Statele Unite, pe atunci șeful secției de propagandă a Ministerului de Externe German. Această scrisoare conținea șpalturile cărții intitulate „Cine sînt principalii atîțători la război" („Who's Who Among the War Mongers"), a senatorului Rush Holt, cu corecturi făcute de mîna lui Viereck. Printr-o coincidență fericită, agentul care se ocupase de această scrisoare era Nadya Gardner, care se afla tocmai în acel moment la New York, pentru a depune mărturie în procesul de spionaj Ludwig. Stephenson a aranjat imediat ca scrisoarea să fie pusă la dispoziția tribunalului, iar d-ra Gardner să se prezinte ca martoră. Depoziția ei a făcut senzație, deoarece era singura dovadă pe care a putut-o invoca acuzarea pentru a stabili legătura dintre Viereck și secția de propagandă a Ministerului de Externe German. Ea a reprezentat de asemenea o dovadă convingătoare a vinovăției acestuia. Viereck a fost condamnat.

Curtea Supremă, în fața căreia avocații lui Viereck au reușit să prezinte recursul acestuia, a casat sentința tribunalului și a dispus o nouă judecare pe motiv că juriul fusese dezorientat de judecătorul respectiv și că Viereck fusese silit să furnizeze mai multe informații decît era obligat, întrucît nu era dator să destăinuiască activitățile de propagandă duse pe cont propriu. Președintele tribunalului, Stone, a considerat de asemenea unele din observațiile procurorului Maloney adresate juriului ca fiind „deosebit de dăunătoare" pentru mersul justiției. La noul proces, care a început la 25 iunie 1943, George McNulty, asistent special al ministrului de justiție, a susținut și a căutat să stabilească că toate acțiunile dovedite cu prilejul primei judecăți fuseseră comise de Viereck în calitate de agent al guvernului german, nu pe cont propriu.

Nadya Gardner a apărut din nou ca martoră, declarînd că a interceptat un raport săptămînal adresat de Viereck lui Dieckhoff, care adeseori era transmis prin intermediul unei persoane din Lisabona, Hoynigero Hueneras, alias baronul von Hoyningen-Huene, fostul ambasador german în Portugalia. George Hill a fost adus de la închisoare în fața Curții pentru a depune mărturie; această mărturie i-a adus suspendarea pedepsei. El a arătat că trimisese prin poștă cuvîntări scrise de Viereck, folosind în acest scop „francarea" Congresului și că cheltuielile respective fuseseră plătite în parte de Viereck și în parte de Prescott Dennett. În sfîrșit, Paul Schwarz, un fost consul german la New York, a arătat că Viereck fusese angajat de consulat în funcția de consilier pentru relațiile publice și că se declarase de acord să influențeze prin scrierile sale opinia publică americană. Întîmplător însă, carnetul de cheltuieli al lui Viereck, prezentat în instanță de către acuzare, arăta că, în primele șase luni ale anului 1941, acesta primise 32 000 de dolari de la biblioteca germană de informare, deși aranjamentul său cu organizația respectivă prevedea o remunerație de numai 500 de dolari pe lună.

Viereck a fost din nou condamnat. El a rămas patru ani și jumătate în diferite penitenciare federale și a fost eliberat la scurt timp după sfîrșitul războiului, cînd s-a apucat din nou de propagandă, alegînd de data aceasta tema, mai puțin riscată, a aspectelor defavorabile ale vieții în închisorile americane, de care s-a ocupat cu aceeași eficacitate.

S-a făcut dreptate și în cazul congresmenului Hamilton Fish. Amănuntele despre practicile incorecte ale funcționarului său Hill și ale prietenului său Viereck — fără a se omite folosirea abuzivă de către aceștia a „francării" Congresului în propriul său birou, au fost tipărite și distribuite alegătorilor de către oponenții lui Fish, înainte de alegerile din noiembrie 1944, în care acesta candida. Rezultatul: Hamilton Fish nu a fost reales.

(Va urma)

THE NEW REPUBLIC
WASHINGTON

„UN NOU DIRIJOR PENTRU ORCHESTRĂ"

De vorbă cu Walter Lippmann

Intrebare : Domnule Lippmann, economistul suedez Gunnar Myrdal a declarat de curînd că, după părerea sa, cel mai rău lucru ce s-ar putea întîmpla în Vietnam ar fi ca Statele Unite să cîştige. El şi-a exprimat părerea că prestigiul S.U.A. ar suferi enorm dacă noi am cîştiga cu adevărat războiul din Vietnam... Credeţi că are dreptate ?

Lippmann : Ei bine, cred că a glumit cînd a spus acest lucru, deoarece nu există posibilitatea de a „cîştiga" în Vietnam. Este absolut de neconceput... Chiar dacă am presupune prin absurd că vietnamezii ar declara într-o zi : „Capitulăm", acest lucru nu ar avea nici o valoare. Nu vă închipuiţi, desigur, că vietnamezii ar suporta prezenţa noastră la infinit în Vietnamul de sud ! Este un lucru imposibil de imaginat.

I. : Multă lume compară situaţia actuală cu situaţia lui Truman din 1948.

L. : Ştiu că există tendinţa să se spună : „Aşa s-a întîmplat şi în 1948, preşedintele Truman a fost şi el foarte nepopular şi totuşi a cîştigat alegerile în ciuda prezicerilor comentatorilor şi a sondajelor". Ei bine, eu nu sînt de părere că situaţia de astăzi se aseamănă cu aceea din 1948. Preşedintele Johnson se află în situaţia în care era Herbert Hoover. Acesta a avut de făcut faţă crizei şi, indiferent ce a putut să gîndească sau să facă, nu a reuşit să iasă din situaţia în care se afla. În cele din urmă, ţara şi-a schimbat atitudinea şi l-a înlăturat... alegînd totuşi pe Franklin Roosevelt — care şi-a dus în ultima lună campania exact de pe aceeaşi platformă ca aceea a lui Hoover. El a declarat că este în favoarea tuturor lucrurilor pentru care milita şi Hoover. A renunţat la această atitudine 60 de zile mai tîrziu, atunci cînd a fost ales. Dacă există o paralelă sau analogie, analogia este cu 1932 şi cu Hoover, nu cu 1948 şi cu Truman.

I. : Nu s-ar putea oare face o analogie cu 1940, în cazul în care intrăm într-adevăr într-un război de mai mare amploare ?

L. : Cred că vom efectua bombardamente mai masive, că vom trimite noi trupe şi aşa mai departe, dar nu văd în ce fel toate acestea vor putea salva situaţia politică. Nu consider justă presupunerea că ţara va deveni suficient de entuziastă în privinţa acestui război pentru a sprijini acel fel de unanimitate necesar în timp de război. Acest război este cel mai nepopular din cîte am cunoscut în întreaga mea viaţă. Nu mă refer la războiul spaniolo-american ; pe atunci eram copil.

— Mi-e şi frică să privesc !
(Din International Herald Tribune)

I. : Ce părere aveţi despre afirmaţia guvernului în sensul că acei ce consideră că nu ar trebui să ne aflăm în Asia sînt neoizolaţionişti ?

L. : Cînd afirm că nu ar trebui să ne aflăm în Asia, înţeleg că nu ar trebui să ne aflăm acolo cu o armată. Există o diferenţă între a ne afla în Asia ca o naţiune comercială, ca o naţiune culturală sau, dacă vă place, ca misionari, dar nu a ne afla acolo cu o armată... Niciodată în istoria ţării noastre nu a declarat vreun preşedinte că acesta ar fi un lucru bun.

I. : Ar trebui lăsat preşedintele să urmeze opţiunile pe care le doreşte sau Congresul este cel care ar trebui să stabilească unele limite în această privinţă ?

L. : Nici, nici... Sistemul nostru de guvernămînt este un sistem prezidenţial. Aceasta înseamnă de fapt nu că preşedintele are sau nu puterea să facă un lucru sau altul, sau Congresul are posibilitatea de a face un lucru sau altul, ci că întregul ton al vieţii americane, mergînd chiar pînă la viaţa particulară, este stabilit de preşedinţie. Preşedintele este conducătorul orchestrei şi un bun conducător poate obţine de la orchestră lucruri imposibile pentru un conducător slab.

I. : Mă întreb dacă ajungeţi la concluzia că războiul din Vietnam ar putea lua sfîrşit, dar nu atît timp cît Lyndon Johnson este preşedinte.

L. : Înţeleg de fapt că Lyndon Johnson s-a angajat în mod personal şi în faţa lumii, ca şi în faţa alegătorilor americani, să realizeze în Vietnam un obiectiv care, după părerea mea, este nerealizabil. El doreşte la Saigon un regim anticomunist, antichinez şi proamerican.

I. : Oare majoritatea republicanilor, care ar putea fi eventualii săi oponenţi nu sînt angajaţi într-o măsură mai mare sau mai mică faţă de acelaşi punct de vedere ?

L. : După părerea mea, unii dintre oponenţii săi republicani sînt la fel de ignoranţi ca şi el în acest domeniu. Ei cred în lucruri care au fost valabile pentru războiul din Europa cu 25 de ani în urmă, dar nu mai sînt valabile pentru acest război.

I. : Cine dintre candidaţii republicani ar avea cele mai multe şanse să ne scoată din război ? Cine anume ar dori să ne scoată repede din acest război ?

L. : Cred că omul care ar trebui să fie viitorul preşedinte este Rockefeller şi sînt în favoarea lui nu pentru că aş şti exact ce anume gîndeşte despre Vietnam sau pentru că aş fi de acord cu ceea ce gîndeşte el despre Vietnam. Sînt în favoarea lui deoarece principala problemă este ce anume vom face în interiorul acestei ţări care se află într-o situaţie grea şi, după părerea mea, Rockefeller este cel mai capabil candidat, din indiferent ce partid, pentru a soluţiona problemele noastre interne... O naţiune nu este capabilă să aibă două obiective în acelaşi timp — acela de a duce un război în Vietnam şi de a reconstrui în ţară societatea americană. Cele două obiective se neagă reciproc. Acest lucru l-am experimentat de fapt în cursul vieţii mele : de trei ori Statele Unite au iniţiat un program sau o tendinţă pentru realizarea unor adevărate reforme sociale pe plan intern şi de trei ori acest lucru a fost întrerupt de război. Oraşele noastre se află într-o situaţie atît de grea tocmai pentru că avem de-a face cu o problemă neglijată. Ea a fost neglijată timp de peste 50 de ani.

I. : Nu credeţi că s-ar putea acorda o oarecare crezare afirmaţiei guvernului că poate purta două războaie în acelaşi timp ?

L. : Nicidecum...

I. : Dacă nu ar fi existat războiul din Vietnam, războiul împotriva sărăciei ar fi putut reuşi ?

L. : Problemele sărăciei şi problema rasială, ca şi altele de acest fel, nu sînt în sine rezolvabile într-un viitor previzibil. Ceea ce se poate obţine este un sentiment de elan în rîndurile populaţiei... Kennedy nu a rezolvat nici una din aceste probleme ; dar el a dat populaţiei sentimentul că este pe cale s-o facă. Tocmai acest sentiment că sîntem

→

pe calea cea bună este cel care lipsește acum.

I. : Timpurile de față sînt cele mai rele pe care le-ați cunoscut în viața dv. ? Înțeleg în ce privește situația internă.

L. : Cred că da. Sînt mai îngrijorat acum de situația țării decît am fost vreodată în trecut, și nu pentru că m-aș teme de un război nuclear. Nu cred că vom ajunge la un asemenea lucru. Asist însă la dezintegrarea speranței, credinței și voinței, a puterii de voință și a moralului. Aici se află tot răul.

I. : Mulți dintre noi sîntem prea bătrîni pentru a mai fi „hippies" și poate prea tineri pentru a-i înțelege ; ați văzut cumva în generațiile trecute ceva care să semene cu fenomenul „hippie" ?

L. : Da, am văzut ceva similar. După primul război mondial, toată lumea era deosebit de deziluzionată și dezamăgită deoarece marele vis de pace eternă al lui Wilson dăsuse greș. S-a produs un mare exod din această țară. Aceasta a fost forma pe care a luat-o fenomenul atunci. Tinerii intelectuali, scriitorii, toți doreau să plece la Paris, unii la Londra, dar majoritatea la Paris. Aceasta era scăparea.

I. : A existat vreo perioadă în viața dv. în care ați resimțit acest gen de deziluzie ?

L. : Nu. Nu cred că am fost într-o asemenea situație... Îmi place să lupt. Nu cred în capitulare. Nu cred în sistemul a spune că lucrurile s-au terminat, că voi lua un drog și mă voi desprinde de ele.

I. : Ați declarat că, după părerea dv., motivul pentru care timpurile sînt foarte rele se explică prin dezintegrarea speranței. Vedeți o ieșire din această situație ?

L. : Da, trebuie să avem un nou dirijor al orchestrei care să facă în așa fel încît să reinstaureze ritmul. Acest lucru este valabil pentru țara noastră. Uneori, o țară este în starea de spirit în care tinde să rezolve totul ; sînt perioadele sale de măreție. Perioada elisabethană a fost o asemenea perioadă în Anglia, și New Deal-ul, la începutul anilor 1930, a fost o asemenea perioadă, și perioada lui Kennedy începuse și ea să aibă un asemenea aspect, și Marea Societate din primele luni ale mandatului lui Johnson a reprezentat o asemenea perioadă. Un asemenea lucru trebuie să-l obținem : un echivalent al perioadei elisabethane în America ; populația să spere, să creadă și să dorească să lupte, nu să aștepte ca un sondaj Gallup să-i spună dinainte cine va cîștiga... Vreau să spun că dacă cineva a văzut speranțe trezite și risipite de atîtea ori de cîte ori le-am văzut eu, și întotdeauna pentru că a intervenit războiul, nu poate decît să spună : „Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai putem aștepta". Avem revolte și tot felul de asemenea lucruri, avem ceea ce este și mai rău, disperare și neîncredere. Toate acestea trebuie să înceteze. Trebuie să avem un popor care să creadă că va face ceva.

Versiune prescurtată a unei convorbiri între Lippmann și șase studenți, transmisă de „Public Broadcast Laboratory"

Le Monde
PARIS

INTELECTUALII BRITANICI ȘI RĂZBOIUL DIN VIETNAM

TREBUIE să ne reamintim de războiul din Spania pentru a regăsi echivalentul unui angajament atît de net al intelectualilor în fața problemelor politice ale epocii lor : revista „Encounter" — care a depășit criza internă provocată de dezvăluirea faptului că era finanțată de C.I.A. — a publicat recent răspunsurile unui număr de aproximativ 15 scriitori la întrebări referitoare la conflictul izraeliano-arab și aproape simultan a apărut la Londra o lucrare („Authors take sides on Vietnam" — „Autorii iau poziție față de Vietnam") în care peste 250 de autori, artiști, istorici din toate țările își exprimă părerile asupra intervenției americane în Vietnam. Printre ei se află patru francezi : Simone de Beauvoir, Roger Peyrefitte, Alain Robbe-Grillet și Nathalie Sarraute, și vreo zece germani, printre care Uwe Johnson și Heinrich Böll. Restul Europei, Africa, Asia, America de Sud sînt reprezentate de asemenea, deseori printr-un scriitor sau doi din fiecare țară. Marea masă a contribuțiilor provine din S.U.A. (vreo 50) și din Marea Britanie (aproximativ 130).

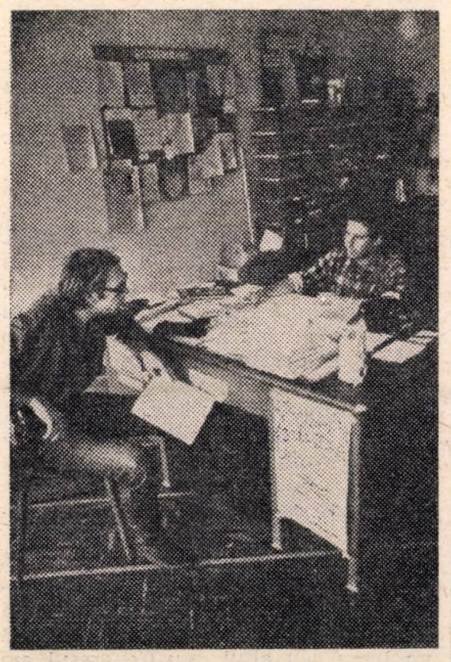

Tineri americani mobilizați pentru războiul din Vietnam vin la „centrul de anti-recrutare" organizat pe lîngă Universitatea Berkeley, pentru a participa la acțiunea de distrugere a ordinelor de chemare

„Repolitizarea" scriitorilor americani datează de cîțiva ani. Ea se înscrie, după marea tăcere a maccarthysmului din anii '50, într-o tradiție care datează din perioada marii crize economice. Legăturile comunității intelectuale cu conducerea de stat, încurajate sub Kennedy, sînt acum în mod practic rupte. Din cei 50 de scriitori chestionați, numai cîțiva (J. Updike, J. Burnham) apără escaladarea. Ceea ce izbește la aproape toți ceilalți este violența luărilor de poziție ostile și sentimentul că războiul din Vietnam nu este decît una din manifestările unei maladii profunde care roade America. Nelson Algren (autorul cărții „Omul cu brațul de aur") consideră bombardamentele din Vietnam drept urmarea logică a bombardamentelor de la Guernica și Nagasaki... Gore Vidal (autorul cărții „Washington, D.C.") intenționează să renunțe la cetățenia americană. Luările de poziție ale lui Norman Mailer, Irwin Shaw, Arthur Miller, James Purdy și ale multor altora nu sînt mai puțin ostile ; ansamblul constituie un act de acuzare de o virulență fără precedent și exprimă o spărtură în unitatea națională americană, chiar dacă părerile exprimate sînt încă minoritare în țara lor.

Totuși elementul original adus de aceste două anchete este intrarea — potrivnică tradiției — a intelectualilor britanici pe scena politică. În timp ce, ca să reluăm termenii lui Stephen Spender de la „Partisan Review", „în Franța intelectualii sînt întruniți în ședință în permanență, asemenea Camerei Lorzilor în Marea Britanie", scriitorul englez, pînă recent, nu se aventura pe tărîmul politicii, considerat vulgar și funest artei. De altfel, glasul lui ar fi avut acolo prea puțin ecou, deoarece era bine stabilit că există un divorț între construcțiile intelectului și pragmatismul acțiunii și că politica este un lucru prea serios pentru a fi încredințată altora decît politicienilor. Anturajul intelectual al președintelui pe vremea lui Kennedy, Franța situată în imediata apropiere provocau dezamăgiri ascunse, agravate de starea de dependență față de S.U.A. în care se află Marea Britanie în numeroase domenii, în special al politicii externe. Exemplul venea de altfel de sus, de la celebrițățile artistice care constituie „idolii" tineretului. Aceștia nu sînt oare invitați în permanență să se pronunțe asupra subiectelor celor mai diverse, de la meritele stupefiantelor la existența lui Dumnezeu ? Atunci, de ce nu și acei a căror meserie este să gîndească, să scrie ?

Dar prejudecățile împotriva intelectualilor care se amestecă în treburi care nu-i privesc nu au dispărut. Astfel, dramaturgul John Osborne critică „pe profesori, pe pedanți și pe cititorii ziarelor «Guardian» și «Observer»". Poetul Auden, naturalizat american, care a fost totuși împreună cu Aragon și alți cîțiva inițiatorul unui chestionar cu privire la atitudinea față de Franco și fascism, adresat în 1937 intelectualilor britanici, sugerează că „talentul literar și simțul politic merg rareori împreună". În sens invers, se desprinde o mare majoritate care ia poziție în fața evenimentelor, și o face fără false complexe. Romanciera irlandeză Edna O'Brien rezumă astfel situația : „Printr-un accident datorat societății noastre, se acordă mai mult credit unui

scriitor inteligent decît unui instalator inteligent ; nu se poate aștepta din partea scriitorului să se scuze de acest accident".

În lucrarea „Scriitorii iau poziție față de Vietnam" sînt prezentate toate punctele de vedere. Guvernul american găsește apărători în persoana lui Kingsley Amis, a lui Richard Llewellyn. Adversarii politicii americane sînt însă mult mai numeroși. Printre ei se află Graham Greene : „După părerea mea, conflictul vietnamez nu poate fi rezolvat decît prin retragerea completă și necondiționată a trupelor americane" ; poetul renașterii scoțiene Hugh Mac Diarmid : „Americanii și-au înstrăinat opinia oamenilor cinstiți prin folosirea napalmului, bombelor cu bile, și din cauza evidentei lor incapacități de a asuma rolul pe care vor să-l aibă" ; Iris Murdoch (autoarea cărții „Paște însîngerat") : „Acest război este un război de agresiune cu totul nejustificat din partea S.U.A.".

Între aceste două fracțiuni inegale, un mare număr de șovăielnici mărturisesc că sînt prost informați, asemenea poetului Robert Graves : „Datele problemei nu sînt cunoscute de guvernul S.U.A. și cu atît mai puțin de mine". Alți scriitori, deși se opun în principiu intervenției americane, pun pe adversari pe același plan și mărturisesc că sînt nedumeriți în ce privește mijloacele de a pune capăt conflictului. Este invocat deseori arbitrajul O.N.U., precum și al generalului de Gaulle, în special de Arnold Wesker și Nancy Mitford.

Lectura ansamblului acestor răspunsuri scoate la iveală la majoritatea persoanelor chestionate o cunoaștere a datelor morale, politice și chiar strategice ale războiului din Vietnam, superioară aceleia de care dau dovadă — cel puțin în declarațiile lor — majoritatea oamenilor politici britanici. În această privință, dezamăgirea față de guvernul lui Wilson pare generală și pozițiile oficiale nu sînt aprobate decît de un număr foarte mic de persoane. Intelectualii britanici, indiferent de apartenența lor politică, își manifestă implicit dorința de a avea o influență mai mare asupra opiniei publice din țara lor, așa cum este cazul, consideră ei, în S.U.A. și în Franța.

Bernard CASSEN

PRAVDA

BRATISLAVA

EVOLUȚII PROMIȚĂTOARE

DINTRE fenomenele cele mai pozitive în relațiile dintre țările socialiste și cele capitaliste face parte în prezent, fără îndoială, dezvoltarea colaborării economice. În cadrul acesteia, un loc deosebit îi revine comerțului exterior. Dacă în vremurile „războiului rece" volumul comerțului reciproc între Est și Vest scăzuse la minimum, în ultimul timp el crește în medie cu 11,8 la sută anual. O amploare deosebită a căpătat comerțul între țările socialiste și capitaliste europene, care a reprezentat la sfîrșitul anului 1966 circa 70 la sută din întregul comerț dintre Est și Vest.

Perioada anilor 1964—1965 poate fi considerată ca importantă în dezvolta- →

Andreas Papandreu, lider al opoziției grecești, după eliberarea sa din detențiune

„Amnistia" nu a inclus însă marea majoritate a deținuților politici. Iată în fotografie doi deținuți dincolo de zăbrelele unei celule a închisorii

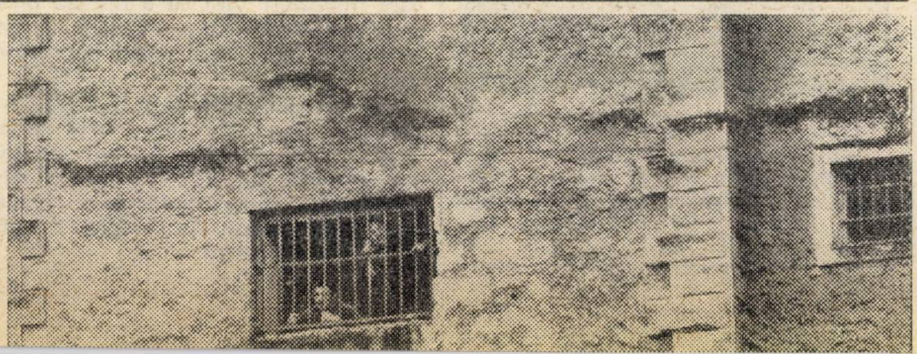

reflector

COSTURILE ESCALADĂRII

Secretariatul general N.A.T.O. din Bruxelles a calculat că cheltuielile militare ale membrilor pactului au atins în 1967 cifra de 100 de miliarde de dolari. Acum trei ani, suma era de 73 de miliarde. Principala cauză a acestei creșteri enorme este escaladarea războiului din Vietnam. În 1964, Statele Unite au cheltuit pentru apărare ceva mai mult de 51 miliarde de dolari, iar în 1967 cheltuielile s-au ridicat la 74 de miliarde de dolari.

În Republica federală — cu toate dificultățile financiare — bugetul militar a crescut în mod simțitor. În anul 1964 — pentru prima dată de la aderarea la N.A.T.O. — cheltuielile erau ceva mai scăzute decît în anul precedent, însumînd 5,39 miliarde dolari. De atunci ele au crescut progresiv : în 1965 — 5,54 miliarde dolari ; în 1966 — 5,69 de miliarde dolari ; în 1967 — 6,10 miliarde de dolari. Pentru compensarea în devize a cheltuielilor determinate de staționarea trupelor americane pe teritoriul vest-german, pînă la 30 iunie 1968 se vor cheltui cca 2 miliarde de mărci, prin achiziționarea de bonuri de tezaur americane pe durată medie.

Între 1964 și 1967, Statele Unite au majorat cheltuielile militare cu 45 la sută, iar statele vest-europene, membre N.A.T.O., cu 16 la sută.

CHELTUIELILE MILITARE ALE STATELOR DIN N.A.T.O.

(în miliarde dolari)

	1964	1966	1967
S.U.A.	51 213	63 572	74 210
Canada	1 677	1 633	1 739
Marea Britanie	5 600	6 090	6 370
Franța	4 955	5 455	5 714
Italia	1 789	2 147	2 160
R.F.G.	5 393	5 690	6 101
Restul membrilor N.A.T.O. din Europa	2 478	2 766	3 137
Total membrii N.A.T.O. din Europa	20 215	22 158	23 482
Total N.A.T.O.	73 105	87 363	99 431

(Din **Die Zeit**)

DEVALORIZAREA MONEDEI BRAZILIENE

Guvernul brazilian a hotărît devalorizarea monedei naționale — cruzeiro — cu începere de la 4 ianuarie 1968. În urma acestei măsuri, paritatea cruzeirosului în raport cu dolarul nord-american este de 3,20 cruzeiros pentru un dolar la cumpărare și 3,22 la vînzare. Pînă la sfîrșitul anului 1967, această paritate era de 2,70 și, respectiv, 2,75 ; deci moneda braziliană s-a devalorizat cu circa 18 la sută. În vederea evitării unei eventuale panici, generate de această măsură, Banca Centrală braziliană a suspendat pentru cîteva zile toate operațiile de schimb. Măsura, așteptată la Rio pentru sfîrșitul lui februarie, a surprins întrucîtva cercurile economice și financiare braziliene. În cercurile economice din capitala țării, devalorizarea este interpretată ca o necesitate de stimulare a exporturilor braziliene și de reducere a volumului importurilor. Măsura nu este condiționată de cea adoptată recent de guvernul englez, deoarece cruzeirosul brazilian nu face parte din sfera de influență a lirei britanice.

În ce privește cercurile oficiale din S.U.A., acestea nu și-au exprimat surprinderea față de hotărîrea guvernului brazilian, apreciind-o ca o încercare de a stimula investițiile străine în Brazilia.

(Din **El Tiempo**, Bogota)

rea relaţiilor comerciale între ţările socialiste şi capitaliste din Europa. În aceşti ani, au avut loc cîteva evenimente importante, cu influenţă pozitivă asupra extinderii în continuare a comerţului. Primul dintre aceste evenimente a fost renunţarea de către Marea Britanie la Uniunea de la Berna (care împiedica ţările capitaliste să acorde ţărilor socialiste credite pe perioade mai mari de cinci ani). În 1964, Anglia încheie cu Uniunea Sovietică un acord prin care îi livrează utilajul necesar unei fabrici de fibre terylen în valoare de 30 milioane lire pe credit de 15 ani. După ce Marea Britanie a spart blocada creditelor, şi alte state capitaliste, în primul rînd Italia, Franţa, R.F.G., au început să acorde credite pe termen lung ţărilor socialiste.

În ciuda faptului că şi în prezent mai există diverse piedici, comerţul între Est şi Vest evoluează în general promiţător. Ţările socialiste se străduiesc să importe din statele vest-europene în primul rînd utilaj tehnic modern, în special din Marea Britanie, Italia, R.F.G. şi Franţa. Printre cele mai importante tranzacţii de acest gen se află vînzarea de utilaj britanic, pentru producţia de îngrăşăminte chimice, Cehoslovaciei, ca şi de utilaj pentru producţia de fibre dacron, Uniunii Sovietice. Un capitol important îl formează acordul între firma „Fiat" şi U.R.S.S.

În ultima vreme, în dezvoltarea comerţului între statele socialiste şi capitaliste din Europa începe să se contureze o nouă trăsătură caracteristică. Este vorba despre cooperarea comercială şi în producţie, asupra căreia au căzut de acord sau duc tratative firme occidentale cu Polonia, Ungaria, România, Cehoslovacia, Bulgaria etc. De exemplu, firma britanică „Callagan and Son" a căzut de acord cu Cehoslovacia asupra producţiei în comun şi a vînzării de maşini textile automate în aproape toate ţările lumii.

În interesul dezvoltării lor, statele vest-europene atenuează sau chiar lichidează barierele artificiale din politica comercială. În anii care au trecut, Anglia a desfiinţat pentru Bulgaria, Ungaria, Polonia şi Cehoslovacia sistemul de contingente şi licenţe individuale de import asupra mai multor produse. Recent, Franţa a anunţat că desfiinţează toate îngrădirile ce funcţionau pînă la acea dată în ce priveşte importul de produse industriale din Răsărit.

Este adevărat că deşi în comerţul Est-Vest au căzut piedicile cele mai mari, unele cercuri comerciale vest-europene se ridică împotriva deplinei liberalizări, temîndu-se de concurenţa mărfurilor din ţările socialiste. Ele îşi arogă, de exemplu, dreptul de a opri importul din Răsărit al unor produse, ale căror preţuri le consideră prea scăzute în comparaţie cu preţurile produselor similare fabricate şi vîndute în Occident.

În acest an, în februarie, Comitetul Executiv al Camerei de Comerţ Internaţional a aprobat o serie de propuneri în scopul dezvoltării în continuare a comerţului Est-Vest. Dacă acestea, ca şi alte măsuri — alături de liberalizarea în continuare — se vor înfăptui, nu este exclus ca într-un viitor apropiat opinia publică europeană să fie martora unor contacte economice-comerciale multilaterale, fapt care va avea o mare influenţă şi asupra sferei politice, în special în efortul de a se ajunge la o reglementare a problemelor europene.

Jan RIECAN

Cumhuriyet

ISTANBUL

ARITMETICA CELOR 5,5 MILIARDE

NIMENI n-ar putea afirma că şeful statului major francez este comunist, şi totuşi generalul Ailleret a publicat în „Revue de Défense Nationale" un articol în care apăra ideea retragerii Franţei din alianţa atlantică.

Articolul prezintă interes şi pentru noi. Termenul la care urmează să sfîrşească valabilitatea Pactului nord-atlantic este anul 1969 şi de aceea discuţiile se înmulţesc. Şi la noi au apărut o sumedenie de opinii. Partidul Muncitoresc apără ideea retragerii din N.A.T.O. ; Partidul Republican Popular a ales calea înfiinţării unei comisii care să studieze problema apartenenţei la N.A.T.O. pe toate feţele. Ideea în vigoare din cadrul Partidului Republican Popular este reformarea N.A.T.O.-ului.

Cu toate acestea, teza că Turcia nu se va retrage din N.A.T.O. constituie o judecată preconcepută aflată în multe minţi. Turcia a intrat în N.A.T.O. în anul 1952. Cei 15 ani ce au trecut de atunci ne obligă la o gîndire obiectivă, la a privi în faţă realităţile. Pentru că atunci cînd cineva propune : „Să ieşim din N.A.T.O.", se găseşte de îndată un politician care să se amestece în vorbă şi să facă demagogie. „Dar nu putem ieşi din N.A.T.O. Ştiţi oare cîte milioane valorează un avion cu reacţie ? Industria armamentelor înaintează cu paşi giganţi, or noi nu putem să ne pregătim împotriva duşmanului. Să lăsăm armata fără braţe şi fără aripi ?"

Acest ultim argument influenţează în mod special cercurile militare. „Retragerea reactoarelor de sub conducerea piloţilor echivalează cu a lăsa fără cai o oaste de cavalerie. E normal ca efectivul unei armate neînzestrate cu submarine ori cu arme de ultimul tip să se simtă în nesiguranţă. În momentele războiului, atunci cînd omul iese în faţa duşmanului şi-şi riscă viaţa, el trebuie să aibă în mînă arme măcar de aceeaşi valoare cu cele ale duşmanului. Ce se poate face ! ?" spun aceste cercuri.

Noi trebuie să facem în această privinţă un calcul exact. După cum am mai arătat cu diferite prilejuri, N.A.T.O. nu mai are vreo raţiune de a exista. Funcţionează doar ca un organism în slujba Statelor Unite, este demodat şi putred pe dinăuntru. Se spune că a fost înfiinţat pentru a apăra independenţa. Dar N.A.T.O. este acela ce a lovit în luptele de eliberare naţională şi a devenit un mijloc de instaurare a rînduielilor fasciste.

Este cazul să întreprindem un studiu care să arate cetăţenilor ce a *adus* şi ce a *dus* din Turcia organizaţia nord-atlantică. Ar trebui reflectat asupra problemei petrolului, mai cu seamă.

N.A.T.O. reprezintă continuarea pe plan militar a impasului în care a fost împinsă Turcia la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial. O ţară ca a noastră, cu un venit extrem de redus pe cap de locuitor, hrăneşte o imensă jandarmerie şi o armată de jumătate de milion de oameni. Fondul destinat apărării naţionale este de aproximativ 4 miliarde lire, la care se adaugă 1,5 miliarde primite din afară. Deci, ca partener al N.A.T.O., Turcia cheltuieşte 5,5 miliarde lire. Interesant este că 90 la sută din cele 4 miliarde obţinute din resurse interne se cheltuiesc cu salariile personalului, cu hrana şi îmbrăcămintea trupei. Noile armamente şi instalaţiile militare se realizează din cei 1,5 miliarde lire primite din afară. Atunci să ne gîndim puţin : dacă efectivul armatei s-ar reduce de la 500 000 de persoane la 250 000 de persoane — ceea ce ar reprezenta un efectiv mai normal — cheltuielile de întreţinere a trupei s-ar reduce şi ele la jumătate. Ne putem gîndi la o economie de cel puţin 1,5 miliarde lire. Apare astfel posibilitatea ca, din cele 1,5 miliarde rămase, să se obţină (dacă e necesar) armament de ultimul tip, iar armata turcă să fie poate mai bine înzestrată decît este astăzi. Şi mai e de adăugat că ajutorul Statelor Unite este în medie tocmai de 1,5 miliarde lire pe an. Or, acest ajutor face ca instalaţiile şi mijloacele pe care le obţine armata noastră să fie realizate de companii străine, care împînzesc ţara ca o imensă plasă şi care îşi exportă profiturile — ceea ce reprezintă un mecanism de exploatare.

Dacă vom trage o linie la totalul socotelilor, vom vedea clar că noi nu am cîştigat, ci, dimpotrivă, am pierdut făcînd parte din N.A.T.O. În realitate, poporul turc este capabil să-şi alimenteze şi să-şi înzestreze armata fără nici un ajutor din afară.

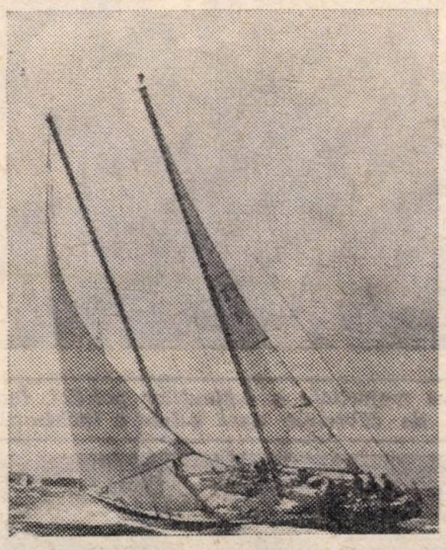

Corabia de aluminiu „Pen Duick III", pilotată de francezul Eric Tabarly, a cîştigat cursa navală Sydney (Australia) — Hobart (Tasmania) lungă de 1 230 de kilometri, distanţă parcursă în 4 zile

REVOLUTION *africaine*

ALGER

FACTORUL DEMOGRAFIC ŞI SUBDEZVOLTAREA

DE CÎND primele ţări din „lumea a treia" au devenit independente, tema subdezvoltării a devenit punctul în jurul căruia gravitează numeroase idei economice şi politice ale celei de-a doua jumătăţi a secolului al XX-lea. O.N.U. a creat un departament specializat în această problemă. Dar o teză generală susţine că subdezvoltarea este legată de creşterea demografică. În dezbaterile politice sau în studiile cu caracter economic consacrate ţărilor din „lumea a treia", aceste două aspecte ale problemei — subdezvoltarea şi nivelul demografic — nu mai sînt separate... S-a continuat să se profeseze idei malthusianiste şi, îndeosebi, să se pună problema subdezvoltării „lumii a treia" în raport cu creşterea demografică. Aceasta este o tradiţie care datează din epoca colonialistă... Analfabetismul, şomajul, bidonvillurile, la Calcutta, la Constantine sau la Alger — toate acestea erau explicate prin creşterea demografică. Şi orice părere contrară era pusă la index şi etichetată ca subversivă...

Problema trebuie să fie pusă în termeni precişi. Raportul dintre factorul demografic şi dezvoltare nu poate fi negat. Acesta este un fapt. Dar de ce într-un anumit context economico-politic el accelerează dezvoltarea şi într-un altul accentuează subdezvoltarea ?

...Raporturile dintre ţări dezvoltate şi ţări subdezvoltate nu sînt raporturi demografice, ci raporturi precise de dinamică socială. Firește, trebuie să aducem în sprijinul acestei afirmaţii fapte şi cifre şi nu o frazeologie zadarnică şi lipsită de conţinut. Să luăm doi termeni de comparaţie : Japonia şi Indonezia.

Indonezia are în prezent o populaţie de 110 milioane de locuitori. Japonia a atins de curînd, potrivit datelor unei anchete recente, 100 de milioane. Cu toate condiţiile climaterice excepţionale, cu toate resursele unui subsol extrem de bogat, în ciuda faptului că dispune de toate mijloacele dezvoltării — chiar pentru o populaţie de două ori mai mare — Indonezia rămîne totuşi o ţară subdezvoltată. Populaţia Japoniei, cu cele patru insule ale sale, nu dispune nici de o cincime din suprafaţa Indoneziei, iar subsolul ei este, poate, cel mai sărac din lume ; petrolul, cărbunele, fierul sînt materii importate. Chiar şi orezul este în parte importat. Or, chiar dacă nivelul demografic din Japonia pare — potrivit aprecierilor specialiştilor — să atingă punctul culminant prevăzut (110 milioane locuitori), preocuparea conducătorilor japonezi nu este, în momentul de faţă, aceea de a frîna această creştere ci de a o accentua şi mai mult pentru a o stabiliza la 130 milioane.

Într-adevăr, pare uimitor că în Japonia are loc nu un fenomen de suprapopulaţie, ci un fenomen contrar : lipsa braţelor de muncă. Japonia, în ciuda handicapurilor sale (natura solului şi subsolului), reuşeşte să asigure un venit anual mediu pe locuitor de aproape 10 ori mai mare decît în Indonezia.

Date fiind cifrele precise pe care ne-am bazat comparaţia, rezultă că problema subdezvoltării nu poate fi explicată nici măcar parţial prin teze malthusianiste.

Malek BENNABI

„Piaţa comună ? Nu !" Londonezii au găsit un mijloc original de a protesta împotriva aderării Angliei la C.E.E.

profil

Alexander DUBCEK

prim-secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, întrunită în zilele de 3—5 ianuarie 1968, a ales în unanimitate pe tovarăşul Alexander Dubcek în funcţia de prim-secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia.

Alexander Dubcek s-a născut la 27 noiembrie 1921, în localitatea Ugrovec, raionul Topolceany, în familia unui muncitor tîmplar care, la scurt timp după întemeierea Partidului Comunist din Cehoslovacia, s-a înscris în rîndurile sale. În 1939, la vîrsta de 18 ani, în timp ce se califica în meseria de lăcătuş, Alexander Dubcek a intrat în rîndurile Partidului Comunist din Cehoslovacia, aflat în ilegalitate, şi a participat la activitatea de partid şi la mişcarea de rezistenţă antifascistă. Între 1942 şi 1944 a lucrat ca fierar la uzinele „Skoda" din Dubnice pe Vah şi, împreună cu fratele său Iulius, a luptat în rîndurile partizanilor în perioada răscoalei naţionale slovace, pentru făurirea unui stat unic al cehilor şi slovacilor. Iulius Dubcek a murit la 1 ianuarie 1945, în timpul luptelor brigăzii „Jan Zizka" împotriva fasciştilor. În aceste lupte, tovarăşul Alexander Dubcek a fost rănit de două ori.

După eliberarea Cehoslovaciei, tovarăşul A. Dubcek a lucrat ca muncitor într-o fabrică din localitatea Trencin, unde a ocupat şi diferite funcţii de partid. A fost de asemenea membru al Prezidiului Comitetului raional de partid Trencin. În 1949 a fost numit secretar cu probleme organizatorice şi apoi prim-secretar al Comitetului raional de partid din Trencin.

Din 1951, A. Dubcek lucrează în aparatul C.C. al P.C. din Slovacia la Bratislava, apoi, în 1953, devine prim-secretar al Comitetului regional de partid din Banska Bystrica. A absolvit cursul fără frecvenţă al Facultăţii de ştiinţe juridice a Universităţii „Komenski" din Bratislava, iar în 1955—1958 a terminat Şcoala superioară politică de pe lîngă P.C.U.S., la Moscova.

Din 1958 ocupă importante funcţii de partid ; devine prim-secretar al Comitetului regional al P.C. din Slovacia, în acelaşi an fiind ales şi membru al Comitetelor Centrale ale P.C. din Slovacia şi P.C. din Cehoslovacia. La Conferinţa Naţională a P.C. din Cehoslovacia, în anul 1961, a fost ales secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia.

În 1962, Alexander Dubcek a fost ales membru al Prezidiului şi secretar al C.C. al P.C. din Slovacia şi, în acelaşi an, membru al Prezidiului C.C. al P.C. din Cehoslovacia. În 1963 a devenit prim-secretar al C.C. al P.C. din Slovacia.

În perioada 1951—1955, şi apoi din nou începînd cu anul 1960, Alexander Dubcek este deputat în Adunarea Naţională. În anul 1964 a fost ales deputat în Consiliul Naţional Slovac.

poşta redacţiei

„LINIA MCNAMARA"

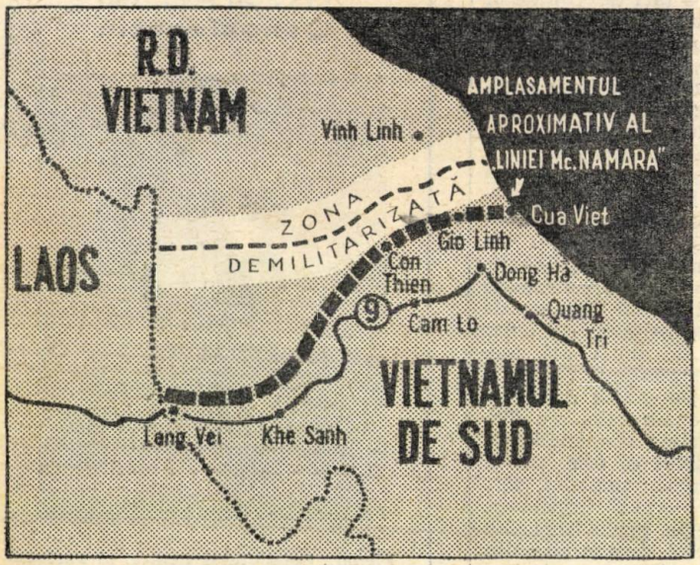

Chiriac Spiridon, Turnu Măgurele : „Linia McNamara" este numele dat de militarii americani din Vietnam unui proiect expus de secretarul apărării al S.U.A. la 7 septembrie 1967. Este vorba de o linie de fortificaţii urmînd a fi construită de-a lungul zonei demilitarizate dintre cele două state vietnameze. Într-adevăr, proiectul violează prin însăşi existenţa sa principiul zonei demilitarizate ; potrivit planului, fortificaţiile (care ar urma să coste, potrivit estimaţiunilor lui McNamara, circa 1 miliard de dolari, iar după aprecierile unor înalţi comandanţi americani, 3 pînă la 5 miliarde) urmînd a se întinde de la Cua Viet, pe malul mării, pînă la tabăra militară Lang Vei, din apropierea frontierei cu Laosul, înconjurînd bazele navale americane de la Gio Linh şi Con Thieu şi mergînd paralel cu şoseaua nr. 9. Amplasamentul proiectat este indicat pe harta alăturată. Construcţia înaintează însă extrem de greu sub focul patrioţilor sud-vietnamezi. E suficient să menţionăm că trei dintre primele patru turnuri de observaţie construite au fost distruse de tirul mortierelor Frontului Naţional de Eliberare. Pentru că vă interesează şi structura propriu-zisă a „liniei McNamara", vom preciza că ea a fost concepută în două formule : pentru şesurile de la est de Con Thieu — unde va fi formată mai ales din cîmpuri de mine, sîrmă ghimpată şi bunchere, întărite la anumite intervale cu guri de foc şi turnuri de strajă — şi pentru munţii de la vest de Con Thieu, unde urmează să se instaleze sîrme electrice, să se planteze de asemenea mine şi, în plus, să se folosească detectori electronici de diverse tipuri : radar, amplificatori de sunete, seismografe. Au început să se exercite presiuni asupra guvernului Laosului pentru a-l determina să accepte prelungirea „liniei McNamara" şi pe teritoriul ţării sale, ceea ce ar constitui una dintre cele mai grave încălcări ale neutralităţii acesteia.

CANALUL MINECII ŞI PIAŢA COMUNĂ

Iacob A. Smaranda, Deva : 1) Televiziunea noastră a transmis aproape continuu reportaje filmate consacrate lucrărilor celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. 2) Proiectul de construire a unui tunel pe sub Canalul Mînecii nu depinde sub nici o formă de aderarea sau neaderarea Angliei la Piaţa comună. De altfel, Franţa şi Anglia colaborează în prezent în numeroase domenii, unul dintre roadele acestei colaborări fiind supersonicul „Concorde", a cărui fotografie am publicat-o în nr. 2/1968.

SITUAŢIA LUI MANOLIS GLEZOS

Petru Aniculăesei, Iaşi : 1) Vizitarea lui Manolis Glezos de către ziariştii străini a fost permisă numai în momentul cînd guvernul grec a autorizat accesul acestora în închisori şi lagăre pentru a lua contact cu deţinuţii. Aceasta s-a întîmplat înainte de recenta amnistie simbolică de care Manolis Glezos (ca şi majoritatea celorlalţi arestaţi) n-a beneficiat. 2) Informaţiile privind vizele turistice au apărut în ziare.

SUCCESIUNEA LUI PEARSON ; INDONEZIA AZI

D. Valeriu, Iaşi : 1) Retragerea primului ministru al Canadei, Lester Pearson, din viaţa politică (anunţată la 14 decembrie 1967) nu va deveni efectivă decît după conferinţa partidului liberal, care va avea loc în martie sau aprilie. Conferinţa va alege un nou lider al partidului. În conformitate cu sistemul politic din Canada, liderul partidului care deţine majoritatea în parlament devine automat şef al guvernului. Printre succesorii posibili, presa canadiană citează pe Mitchell Sharp, ministrul finanţelor, Paul Martin, ministrul de externe, Paul Hellyer, ministrul transporturilor, şi Robert Winters, ministrul comerţului. 2) În Indonezia se vorbesc 10 limbi şi peste 60 de dialecte ; specialiştii disting 9 grupări etnice ; deşi circa 90 la sută dintre indonezieni sînt consideraţi în statistici musulmani, cei mai mulţi dintre ei nu practică această religie ; este încă foarte răspîndit un animism străvechi pe care s-au grefat diverse idei hinduse, budiste şi islamice. În ceea ce priveşte structura economică a populaţiei, este de notat că, în această ţară cu 110 milioane de locuitori, funcţionează numai 300 de fabrici cu peste 100 de muncitori. Doar 6 la sută din populaţie trăieşte de pe urma industriei, în timp ce 70 la sută trăieşte din agricultură. În momentul de faţă există în Indonezia circa 3 000 000 de şomeri totali şi 15 milioane de şomeri parţiali. Indonezia este bîntuită de o inflaţie cum nu cunoaşte în prezent nici o altă ţară a lumii.

O.N.U. ŞI RĂZBOIUL DIN VIETNAM

M. Zargiu, Piatra Neamţ : 1) După cum a subliniat în repetate rînduri guvernul Republicii Democrate Vietnam, problema războiului din Vietnam nu poate fi înscrisă pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. (din care cele două state vietnameze nici nu fac parte), ea fiind de resortul Conferinţei de la Geneva pentru problemele Indochinei. Fiind însă vorba de una dintre problemele internaţionale majore, ea a fost abordată de aproape toţi participanţii la dezbaterea generală. Majoritatea vorbitorilor au adoptat o poziţie de condamnare a agresiunii americane. 2) Printr-o manevră procedurală, Statele Unite au obţinut ca problema reprezentării Chinei în O.N.U. să poată fi rezolvată nu prin majoritate simplă, ci numai printr-o majoritate de două treimi din voturi. Aşa se explică tergiversarea rezolvării acestei probleme, de cea mai mare importanţă pentru universalitatea Naţiunilor Unite.

ACORDURILE DE LA NASSAU

Radu Bărgăuan, Tg. Mureş : Conferinţa de la Nassau (Bahamas) între preşedintele Kennedy şi primul ministru al Angliei, Harold Macmillan, a avut loc între 18 şi 21 decembrie 1962. În comunicatul publicat la sfîrşitul întrevederii se spunea că programul de construire a rachetelor „Skybolt" a fost abandonat din cauza costului ridicat, a nesiguranţei în ce priveşte eficienţa rachetelor şi a faptului că Marea Britanie nu poate să ia asupra sa jumătate din costul programului, aşa cum propuseseră Statele Unite. Kennedy şi Macmillan căzuseră de acord asupra necesităţii de a se începe de îndată crearea unei forţe nucleare a N.A.T.O. cu participarea „forţelor strategice americane, a comandamentului flotei engleze de bombardiere şi a forţelor nucleare tactice existente în Europa occidentală". În locul rachetelor „Skybolt", S.U.A. aveau să furnizeze Marii Britanii, „pe bază de continuitate", rachetele „Polaris", pentru care Anglia va produce focoase nucleare şi submarine purtătoare. Aceste forţe nucleare engleze, complete de forţe nucleare americane de proporţii cel puţin egale, urmau să fie puse la dispoziţia unei „forţe nucleare multilaterale" a N.A.T.O. Presa britanică a condamnat energic acordurile de la Nassau, considerîndu-le un pas spre înfeudarea nucleară a Angliei faţă de S.U.A. Harold Macmillan a demisionat din funcţia de prim-ministru la 10 octombrie 1963, fiind urmat de lordul Douglas Home. Motivul oficial al demisiei a fost starea sănătăţii sale, dar observatorii au considerat că a fost obligat să suporte consecinţele declinului autorităţii sale, ca urmare a semnării acordului de la Nassau. După cum se ştie, proiectul de creare a „forţelor nucleare multilaterale" a fost ulterior înmormîntat în mod definitiv.

COLUMNA LUI TRAIAN

Ing. Ioan Zaharia, Bucureşti : Copiile reliefului Columnei lui Traian, care au fost aduse de la Roma, vor fi expuse, în mod provizoriu, la Muzeul de Istorie a Partidului, din Bucureşti, şoseaua Kiseleff nr. 3. Expoziţia va fi deschisă la începutul verii viitoare. În mod definitiv, aceste valoroase piese istorice vor fi însă amplasate într-o altă sală ce se va construi special.

BELA KUN

Mitică I. Gr. Popa, comuna Tătaru, raionul Mizil : Béla Kun a fost un militant de frunte al mişcării muncitoreşti ungare şi internaţionale. S-a născut în anul 1886 ; la vîrsta de 16 ani a devenit membru al Partidului social-democrat din Ungaria. În timpul primului război mondial, fiind luat prizonier de armata rusă, a intrat în legătură cu bolşevicii şi a fost primit în P.C.(b) din Rusia. În 1918 s-a înapoiat în patrie şi a participat la crearea Partidului Comunist din Ungaria. În vremea Republicii Sovietice Ungare (martie-iulie 1919) a fost comisar al poporului pentru afacerile externe şi conducătorul de fapt al guvernului. După înăbuşirea revoluţiei din Ungaria, a emigrat în Austria şi apoi în U.R.S.S., unde a rămas pînă la sfîrşitul vieţii.

RADIOLOCAŢIA

Dorin Teodor Huţu, Iaşi : Pionierii radiolocaţiei au fost englezii. Radarul, descoperit în 1935, permitea detectarea unor obiecte zburătoare la mari distanţe. În 1939, aproape toate statele europene începuseră construirea unor sisteme de apărare antiaeriană. La începutul celui de-al doilea război mondial, Marea Britanie avea o reţea de 20 de staţii radar. După atacul de la Pearl Harbor, în Statele Unite au fost create primele 95 de staţii radar, dintre care 65 au fost amplasate pe coasta Pacificului.

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Socialistă România

Redactor-şef Ion Cârje

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internaţional 18.50.05. şi 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii

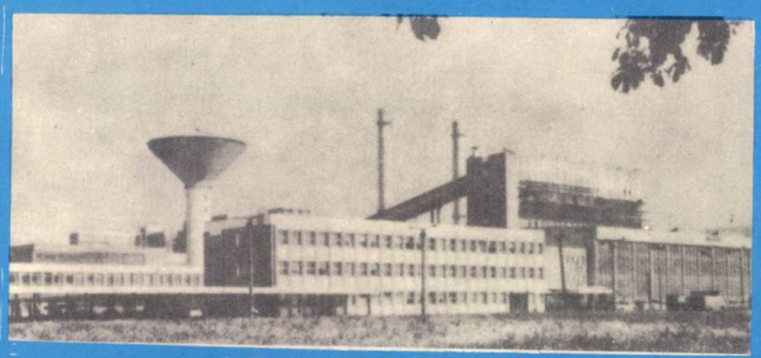

FABRICA DE PRODUSE REFRACTARE

ALBA IULIA

produce:

- **şamote refractare obişnuite şi înnobilate cu un conţinut de Al_2O_3 pînă la 90% în cuptoare rotative şi recuperarea prafului din gazele de ardere prin electrofiltre**
- **cărămizi refractare de şamotă obişnuită şi superaluminoase cu un conţinut de Al_2O_3 pînă la 72%, arse în cuptoare tunel**
- **produse termoizolante cu greutăţi volumetrice 0,4 — 0,9 gr/cm^3**
- **mortare refractare de diverse refractarităţi pentru înzidirea produselor în agregatele termice**

Utilajele şi instalaţiile montate în uzină sînt fabricate în ţară

PEN

IPROFIL „23 AUGUST" Tg. MUREȘ

CAMERA DE LUCRU „NEPTUN"

ÎN STIL „NEOBAROC" ARE URMĂTOAREA COMPONENȚĂ :

bibliotecă	2 860 x 1 750 x 380 mm
birou	1 350 x 720 x 760 mm
măsuță dreptunghiulară	1 000 x 450 x 560 mm
măsuță telefon	550 x 360 x 560 mm
măsuță reviste	650 x 380 x 650 mm
scaun cu brațe	600 x 550 x 920 mm
scaun	450 x 460 x 920 mm

Elementele masive sînt executate din cherestea de paltin, iar panourile din plăci aglomerate se furniruiesc la exterior cu furnir de nuc.

Suprafețele exterioare în culoare maro deschis sînt finisate cu lacuri mate.

Corpurile mobilierului sînt demontabile.

Lei 2

România și cooperarea economică internațională

LA CONFLUENȚA TIGRULUI CU EUFRATUL

ORIENTUL MIJLOCIU:
actualitate diplomatică

Vehiculele anului 2000

4
joi, 18 ianuarie 1968

lumea

Martin Luther King, laureat al Premiului Nobel pentru pace, vorbind unor tineri americani care demonstrează împotriva încarcerării recruților ce refuză să ia parte la războiul din Vietnam. Demonstrația a avut loc în fața închisorii Santa Rita, unde se află în detenție cîntăreața Joan Baez, care a protestat împotriva agresiunii S.U.A.

Hubert Dubedout, primarul orașului Grenoble, prezentînd afișul graficianului Jean Marie Pirot, în care Jocurile Olimpice de iarnă sînt asociate luptei pentru pace și mișcării internaționale de solidaritate cu poporul vietnamez.

Demonstrație studențească la Tokio împotriva intervenției americane în Vietnam.

Imagine din Montevado, una din localitățile distruse în întregime de violentele cutremure care au avut loc, la începutul acestei săptămîni, în vestul Siciliei.

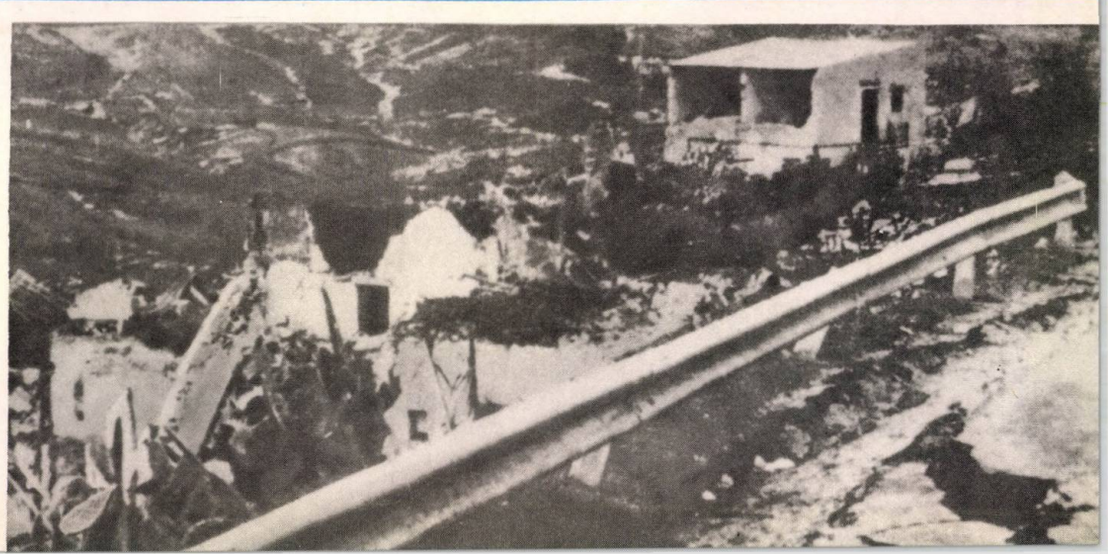

lumea

Nr. 4 (221) — 18 IANUARIE 1968

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame

ancheta noastră

13 Puncte de reper în evoluția relațiilor bilaterale. *Răspund șefi ai misiunilor diplomatice române*

articole, corespondențe

4 La reluarea tratativelor celor 18. *V. Barbu*
5 Activitatea diplomatică în zona „misiunii Jarring". *Corneliu Vlad*
7 Aniversarea tratatului româno-bulgar. Prietenie și colaborare frățească. *R. Georgescu*
8 România și cooperarea economică internațională. *Mircea Malița*
11 Corespondență din New York. O.N.U. : Preliminarii 1968. *Cristian Andreescu*
12 Roma. Un lanț al solidarității în jurul Siciliei. *Giuseppe Derriu*
18 Reduceri bugetare cu consecințe multiple. *Corespondență din Londra de la John Gritten*
19 Paris. Preocupări în rîndurile stîngii. *Georges Dascal*
Tokio. Poziții în problemele apărării. *Florea Țuiu*
20 Atena. Actualitate economică. *Ion Florescu*

reportaj pe glob

16 Din petrol s-a născut Abadanul. *Mihai Matei*

contrapunct

21 Poveste de la 1707. *Radu Cosașu.* Victime sub acuzație. *Nicolae Minei*

în lumea științei

22 Vehiculele anului 2000. *Gabriel Bouladon*

24 H. MONTGOMERY HYDE: Camera 3603

puncte de vedere din presa mondială

27—31 The Saturday Evening Post, U. S. News and World Report, L'Express, Le Monde, Le Nouvel Observateur, Tribune des Nations, Le Figaro

profil

31 JOHN GREY GORTON, primul ministru al Australiei

POȘTA REDACȚIEI (32)

MIRCEA MALIȚA
adjunct al ministrului afacerilor externe

ROMÂNIA ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ

pag. 8

Ultimele evenimente pe agenda diplomatică a Orientului Mijlociu

pag. 5

Abadan la plus 60 grade

pag. 16 →

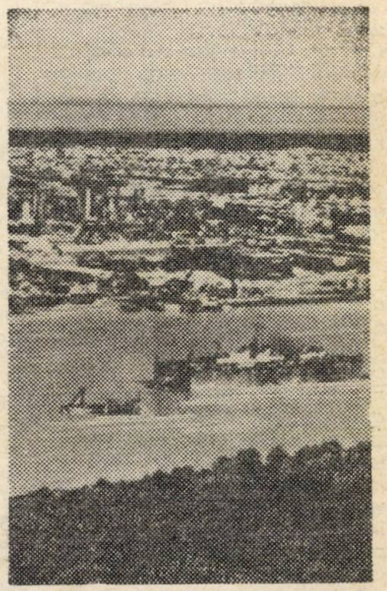

CUM SE VA CĂLĂTORI ÎN ANUL 2 000

De la „trotuarele transportoare" la „vagonul fără sfîrșit"

pag. 22

Un nou capitol al serialului „Camera 3603"

Misiunile de contraspionaj ale Cynthiei și înfrîngerile „Axei" în Mediterana

pag. 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

THE SATURDAY EVENING POST : Cunoscutul ziarist american Stewart Alsop analizează cîteva din cauzele care determină ineficiența lucrărilor Congresului S.U.A.
LE NOUVEL OBSERVATEUR : Observatori străini despre noile evenimente petrecute pe scena politică ateniană.

pag. 27

săptămîna în telegrame

washington

Două ore și jumătate a durat confruntarea punctelor de vedere american și britanic — prin intermediul celor doi miniștri de externe Dean Rusk și George Brown — asupra deciziei Marii Britanii de a-și reduce cheltuielile militare. Părăsind Washingtonul, George Brown s-a abținut de a face vreun comentariu. Abia marți, după declarația lui Wilson din Camera Comunelor s-a aflat că Marea Britanie și-a anulat pînă la urmă comanda sa de 50 bombardiere americane F-111 (reprezentînd mai mult de 1 miliard de dolari) și că și-a menținut planul de retragere a forțelor militare de la „est de Suez".

Deschiderea, luni, a părții a doua a celei de a 90-a sesiuni a Congresului Statelor Unite — debutul unui lung, dificil și decisiv an politic pentru guvernul Johnson. Miercuri seara, la ora 21, (joi, 4 dimineața — ora Bucureștiului) ora de vîrf a televiziunii americane, cînd, de la coasta de est la cea de vest, toți americanii se așează în fața „lanternelor magice", președintele Johnson prezintă Congresului programul pentru anul electoral, sub forma discursului asupra stării Uniunii.

beirut

O nouă tentativă de pacificare a Yemenului se încearcă în cadrul „comitetului tripartit" reunit în aceste zile în capitala Libanului. Unele cercuri manifestă rezerve în ceea ce privește reușita reuniunii tripartite de la Beirut : s-au ivit și sînt așteptate serioase dificultăți datorate lipsei unității de vederi a celor trei țări componente — Maroc, Irak și Sudan.

bonn

Au început tratativele iugoslavo-vest-germane cu privire la schimbul de mărfuri și încheierea noului acord comercial. Pînă acum schimbul de mărfuri între cele două țări s-a efectuat în baza acordului comercial din 1952, la care au fost semnate ulterior cîteva protocoale.

În același timp, la Paris, se anunță că probabilă, începerea, săptămîna viitoare, a tratativelor iugoslavo-vest-germane în vederea reluării relațiilor diplomatice dintre Bonn și Belgrad. În prezent interesele Republicii Federale a Germaniei la Belgrad sînt reprezentate de Franța, în timp ce Suedia reprezintă interesele Republicii Socialiste Federative Iugoslave la Bonn.

„Săptămîna britanică" sau „Anglia — C.E.E." : marți, Jean Pierre Brunet, directorul afacerilor economice și financiare ale Franței, discută la Bonn cu oficialități vest-germane ; vineri, ministrul de externe englez, George Brown, îl va întîlni (tot la Bonn) pe omologul său Willy Brandt. La acestea se adaugă atmosfera „rezervată și nepotrivită" ce a caracterizat, la Bruxelles la sfîrșitul săptămînii, prima întîlnire din 1968 a reprezentanților permanenți ai Comunității Economice Europene, ca și dialogul început luni, tot la Bruxelles, între reprezentanții țărilor Beneluxului.

Boris Snuderl (stînga), adjunct al secretarului de stat pentru comerțul exterior al R.S.F. Iugoslavia, și dr. Egon Emmel, ambasador în ministerul afacerilor externe al R.F. a Germaniei, au început la Bonn tratativele economice iugoslavo-vest-germane

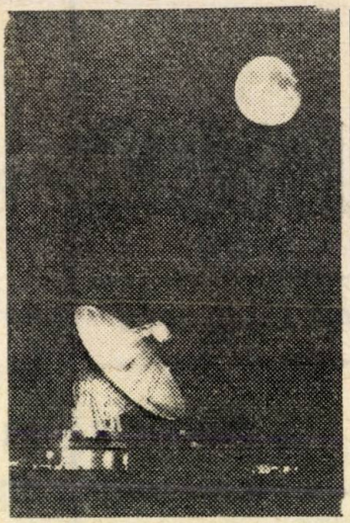

O uriașă antenă parabolică din cadrul sistemului de recepție a semnalelor transmise de pe solul Lunii de Surveyor-7

Fotografia solului Lunii, obținută de Surveyor-7 din imediata apropiere a aparatului și transmisă pe Pămînt

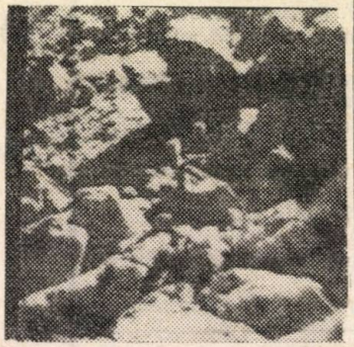

helsinki

Aproape 3 milioane de alegători din cei 4,6 milioane locuitori ai țării s-au prezentat, luni și marți, în fața urnelor, pentru a desemna din peste 1 200 de candidați, 300 de electori. Aceștia îl vor desemna, la rîndul lor, la 15 februarie, pe președintele Finlandei. După aprecierea unanimă a observatorilor politici, din cei trei candidați la președinție, cele mai mari șanse le are actualul președinte al țării, Urho Kekkonen, figură dominantă a scenei politice finlandeze.

belgrad

După o vizită în Afganistan și Pakistan, turneul început la 6 ianuarie, de președintele I.B. Tito, printr-o serie de țări afro-asiatice, continuă cu vizitarea Cambodgiei, Indiei și Etiopiei.

copenhaga

Actuala campanie electorală din Danemarca, în vederea alegerilor generale anticipate ce urmează să se desfășoare la 23 ianuarie, provoacă îngrijorare în rîndul partidelor politice care n-au fost reprezentate în precedentul Folketing. Pentru a putea participa la campania electorală ele trebuie să dispună de o cauțiune morală constînd în minimum 16 000 de semnături ale simpatizanților. La viitoarele alegeri vor participa peste 12 partide ; dintre ele șase au fost deja reprezentate în parlamentul ales la 22 noiembrie 1966.

atena

— Dacă junta militară va promulga neîntîrziat Constituția promisă, dacă anunță ținerea unui referendum asupra acesteia și dacă asigură alegeri libere pentru formarea unui nou parlament, „mă voi întoarce imediat în țară", a declarat regele Constantin într-un interviu acordat cunoscutului reporter al ziarului american „New York Times", C. L. Sulzberger.

Ziarul „Estia", care reflectă în general vederile actualului regim grec, a cerut ambasadelor străine din țară și în special celei a Statelor Unite, să pună capăt „situației false" create de problema recunoașterii regimului. „Situația falsă" s-a adîncit la Atena după plecarea regelui, nemaiexistînd practic nici un fel de contacte diplomatice între regim și ambasadorii străini.

nicosia

În Cipru, la 25 februarie, alegeri prezidențiale. Președintele Makarios a declarat că nu-și putea asuma continuitatea funcției „fără un nou mandat al poporului". Numai cipriotii greci vor vota pentru a-l

Cipru. În vederea alegerilor ce vor avea loc la 25 februarie, la Nicosia au început demonstrații în favoarea realegerii actualului președinte Makarios

alege pe președinte. Cipriotii turci nu-l pot alege — conform Constituției — decît pe vicepreședinte (care este ciprio-turc).

sofia

„Poporul bulgar — scria «Rabotnicesko Delo» în numărul său din 16 ianuarie — marchează astăzi cu sinceră satisfacție cea de-a 20-a aniversare a Tratatului de alianță cu România vecină. Prietenia strînsă și dezvoltarea colaborării dintre cele două țări corespund intereselor fundamentale ale poporului bulgar și român, cauzei construcției socialismului și menținerii păcii, reprezintă o contribuție la întărirea unității țărilor socialiste. În ziua istorică a aniversării, noi dorim în modul cel mai cordial noi succese și mai mari poporului prieten român în construcția socialistă, în lupta pentru menținerea păcii și pentru coeziunea continuă a marii comunități a țărilor socialiste".

havana

Congresul internațional la care au participat peste 400 de intelectuali din circa 60 de țări, și-a încheiat vineri lucrările. La ultima ședință plenară s-a dat citire Declarației generale și Apelului către intelectualii din lumea întreagă, adoptate de participanți. A fost adoptată, de asemenea, o moțiune de solidaritate cu lupta poporului vietnamez.

madrid

Întrevederea dintre Philip Trezise, ambasador american, trimis special al președintelui Johnson, și Fernando Castiella, ministrul spaniol al afacerilor externe, se pare că n-a fost prea călduroasă : au fost discutate măsurile hotărîte de Washington pentru apărarea dolarului. Se bănuiește că recentele măsuri vor afecta balanța de plăți spaniolă cu circa 150-200 milioane de dolari. Pentru a obține o atenuare a acestor dezagreabile repercusiuni, — se spune la Madrid — Spania se va folosi de pretextul reînnoirii acordului hispano-american, care va expira în septembrie viitor.

pnom penh

Vizita prințului Norodom Phuriasa, ministrul afacerilor externe al Cambodgiei în R.D. Vietnam a reprezentat, pentru cele două părți, un nou prilej de a-și reafirma pozițiile deja cunoscute ; în cursul convorbirilor au fost condamnate acțiunile agresive ale S.U.A. în Asia de sud-est și sabotarea de către acestea a acordurilor de la Geneva din 1954 și 1962.

După întrevederea dintre prințul Norodom Sianuk și trimisul președintelui Johnson la Pnom Penh, Chester Bowles, șeful statului cambodgian a precizat că i s-au dat asigurări „că Statele Unite nu vor proceda la urmăriri pe teritoriul cambodgian".

breviar

12 ianuarie

Lordul Erroll of Hale, președintele Camerei de Comerț din Londra, care face o vizită în țara noastră, a avut întrevederi la Ministerul Comerțului Exterior cu ministrul Gheorghe Cioară și la Camera de Comerț cu președintele Victor Ionescu.

13 ianuarie

La invitația guvernului britanic, o delegație guvernamentală română, condusă de tovarășul Ilie Verdeț, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, va face o vizită în Marea Britanie, în perioada 23 ianuarie—3 februarie 1968. În timpul vizitei prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri va avea întîlniri cu primul ministru al Marii Britanii, Harold Wilson, cu membri ai guvernului și cu alte oficialități britanice. Delegația va vizita obiective industriale și va purta discuții cu conducătorii unor întreprinderi economice.

Prin Decret al Consiliului de Stat, tovarășul Titus Sinu a fost numit în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Arabă Unită, în locul tovarășului Mircea Nicolaescu, care a fost rechemat în centrala Ministerului Afacerilor Externe.

15 ianuarie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, împreună cu tovarășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., a primit la Predeal pe tovarășul Georges Marchais, membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Francez, care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită în țara noastră.

Președintele Comitetului de Stat al Planificării, Maxim Berghianu, însoțit de un grup de specialiști, a plecat la Praga, unde va avea convorbiri cu președintele Comisiei de Stat a Planificării din R.S. Cehoslovacă, Oldrich Cernik.

16 ianuarie

A sosit în Capitală o delegație a Partidului Comunist Mexican, condusă de tovarășul Arnoldo Martinez Verdugo, prim-secretar al C.C. al P.C. Mexican care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită în țara noastră. Din delegație fac parte tovarășii Antonio Morin, membru al prezidiului C.C. al P.C.M., și Jose Luna, membru al C.C. al P.C.M.

La aeroportul Băneasa, delegația a fost întîmpinată de tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., Ghizela Vass, șef de secție la C.C. al P.C.R., de activiști de partid.

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ilie Verdeț, a primit la Consiliul de Miniștri pe lordul Erroll of Hale, președintele Camerei de Comerț din Londra, care face o vizită în țara noastră.

Prințul Norodom Sianuk și Chester Bowles la Pnom Penh

La reluarea tratativelor celor 18

Astăzi se reiau la Geneva lucrările Comitetului celor 18 state pentru dezarmare.

Noua etapă a tratativelor este considerată de mulți observatori ca fiind decisivă pentru activitatea Comitetului. După cum se știe, discuțiile s-au desfășurat la Geneva aproape fără întrerupere în cursul anului trecut, fără însă ca ele să fi dus la rezultate concludente. Ca urmare, Comitetul nu a putut prezenta Adunării Generale a O.N.U. decît un raport interimar și aceasta abia în ultimele zile ale primei părți a actualei sesiuni, ceea ce a făcut, practic, imposibilă o dezbatere substanțială a problemelor dezarmării la O.N.U.

Totuși, în timpul scurt pe care l-a avut la dispoziție, Adunarea Generală a adoptat cîteva hotărîri importante care definesc principalele obiective ale Comitetului celor 18 în cursul anului 1968. Astfel, în problema dezarmării generale, Adunarea, reafirmîndu-și convingerea că este necesar să se depună noi eforturi în vederea asigurării unor progrese tangibile pe calea realizării unui acord de dezarmare generală, a cerut Comitetului celor 18 să analizeze în continuare această problemă.

De asemenea, Adunarea Generală a adoptat o rezoluție în legătură cu problema încheierii unui tratat de neproliferare a armei atomice, în care se subliniază că „Adunarea Generală cere Comitetului pentru dezarmare al celor 18 națiuni să-și continue munca, acordînd atenția corespunzătoare tuturor propunerilor supuse Comitetului, precum și punctelor de vedere exprimate de statele membre în cursul celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale". Adunarea a decis, în același timp, ca între 29 august și 28 septembrie 1968, să fie convocată la Geneva conferința statelor nenucleare.

De o mare importanță este și hotărîrea Adunării privind urgentarea examinării problemei interzicerii folosirii armelor nucleare.

Comitetul celor 18 state este chemat acum să acorde importanța cuvenită tuturor acestor probleme, precum și oricărei alte propuneri de natură să contribuie la diminuarea pericolului de război, la îmbunătățirea situației internaționale în general.

■

În contextul general al dezarmării nucleare, neproliferarea armelor nucleare, cu implicațiile sale imediate și de lungă durată, afectînd interesele politice, economice și militare ale statelor, s-a impus ca o problemă care preocupă întreaga comunitate internațională. Interesate în promovarea unui program real și viabil de dezarmare, în întronarea unei atmosfere de securitate, numeroase state au propus o serie de amendamente la proiectul de tratat prezentat la 24 august 1967. Putem menționa în acest sens propunerile prezentate de Suedia, Mexic, Republica Arabă Unită, Italia, Brazilia, Nigeria, Anglia. Multe sugestii interesante au fost făcute și la sesiunea Adunării Generale. Chiar și un stat nemembru al O.N.U., cum este de pildă Elveția, a prezentat un memorandum cuprinzînd propuneri de îmbunătățire a proiectului de tratat.

În spiritul politicii sale de pace și securitate internațională și animată de dorința sinceră de a-și aduce contribuția la soluționarea importantei probleme a dezarmării, Republica Socialistă România și-a precizat în mod cuprinzător poziția sa față de importanța și conținutul tratatului de neproliferare a armelor nucleare.

Astfel, Comitetul celor 18, la reluarea dezbaterilor, este confruntat cu necesitatea de a examina toate propunerile prezentate în vederea elaborării unui tratat de neproliferare eficient și echitabil, corespunzător intereselor generale ale comunității internaționale, intereselor legitime ale tuturor și ale fiecăruia în parte. Numai în felul acesta proiectul de tratat ar putea întruni o adeziune cît mai largă.

România acordă o atenție deosebită locului pe care tratatul de neproliferare a armelor nucleare trebuie să-l ocupe în complexul de măsuri tinzînd la realizarea dezarmării nucleare. Interzicerea folosirii armelor atomice, încetarea producției lor și lichidarea totală a stocurilor existente, constituie calea sigură pentru eliminarea primejdiei războiului termo-nuclear. În ce privește interzicerea răspîndirii armei nucleare — măsură tranzitorie, menită să contribuie la diminuarea efectivă a pericolului nuclear — România consideră că această acțiune trebuie să facă parte dintr-un lanț de măsuri care să ducă la dezarmarea nucleară. Neînsoțită de măsuri precise, ferme și eficace din partea tuturor statelor, pentru sistarea producției de arme nucleare, pentru reducerea și lichidarea în cele din urmă a stocurilor de arme nucleare existente, nediseminarea nu numai că nu ar asigura progrese pe calea lichidării pericolului războiului atomic, dar, dimpotrivă, ar face ca el să se perpetueze la infinit, ar legifera împărțirea lumii în state nucleare și nenucleare, ar permite puterilor nucleare să-și sporească arsenalul atomic și să perfecționeze în continuare armele nucleare.

Împreună cu alte state, România a susținut ca, — o dată cu asumarea de către statele nenucleare a obligației de a renunța la producerea sau achiziționarea de arme atomice — tratatul să cuprindă obligații precise pentru statele posesoare de arme nucleare că vor adopta măsuri eficace în vederea interzicerii folosirii și pentru distrugerea acestor arme.

România susține, totodată, ca statele nenucleare care renunță la arma nucleară să se bucure — pînă la lichidarea totală a armelor nucleare existente — de garanții adecvate de securitate și, în primul rînd, să fie asigurate, printr-un angajament ferm din partea puterilor nucleare, că acestea nu vor utiliza și nu vor amenința cu utilizarea armelor nucleare pe care le posedă.

O altă cerință importantă, care preocupă numeroase state, este folosirea nestingherită în scopuri pașnice a energiei nucleare. Revoluția tehnico-științifică ce se desfășoară în vremurile noastre este strîns legată de cuceririle științei și tehnologiei nucleare, de posibilitățile de folosire a surselor nelimitate de energie pe care le oferă această epocală realizare a geniului uman. Definindu-și poziția față de proiectul de tratat, România susține că adoptarea unor măsuri de neproliferare a armei atomice nu trebuie să limiteze folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice de către toți, ci, dimpotrivă, să asigure drepturi și posibilități nelimitate, pentru toate statele, pe bază de egalitate și fără nici o discriminare, de a face cercetări în acest domeniu, de a folosi cuceririle științei nucleare în scopul dezvoltării pașnice a fiecărui popor.

În sfîrșit, țara noastră a insistat asupra faptului că o condiție importantă pentru un tratat de neproliferare eficient este instituirea unui control precis și echitabil, care să nu lezeze suveranitatea și independența națională a statelor, să nu deschidă porți pentru imixtiunea în treburile lor interne și să fie bazat pe principiul egalității statelor.

Propunerile de îmbunătățire a proiectului de tratat, făcute de diferite state, atît în cadrul Adunării Generale a O.N.U., cît și la Geneva, în Comitetul celor 18, ilustrează dorința acestora de a contribui efectiv la elaborarea unui instrument internațional eficace, menit să ducă la diminuarea primejdiei nucleare, să corespundă intereselor progresului general al omenirii, păcii și securității popoarelor.

Discuțiile de pînă acum de la Geneva au dovedit că un tratat viabil, care să reprezinte un pas real pe calea întăririi păcii și securității popoarelor, trebuie să cuprindă în mod firesc aceste cerințe. Numărul mare de amendamente, propuneri și sugestii de îmbunătățire a proiectului de tratat dovedește cu prisosință tendința firească a evoluției discuțiilor în problema neproliferării.

Adunarea Generală a mandatat Comitetul celor 18 să analizeze cu cea mai mare atenție și răspundere problemele care îi stau în față, în așa fel încît să poată raporta obținerea unor rezultate satisfăcătoare, corespunzătoare intereselor vitale ale tuturor statelor.

V. BARBU

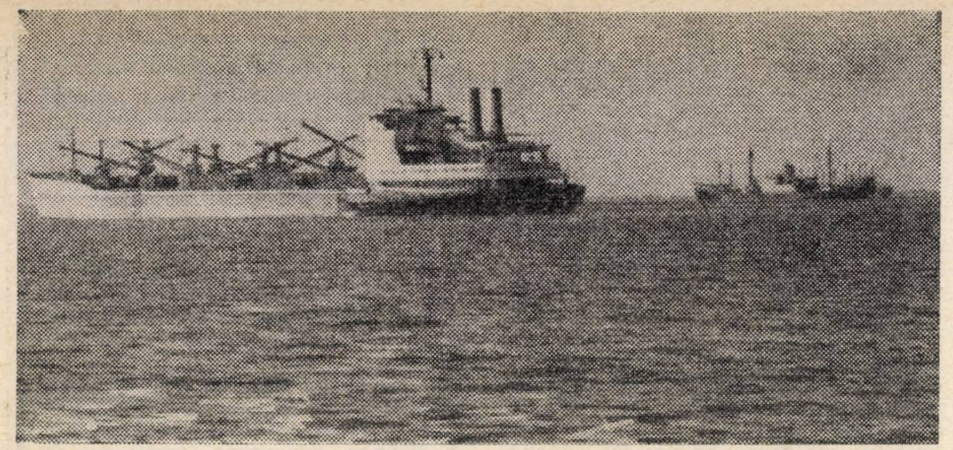

Vapoare imobilizate pe Lacul Amar (Canalul de Suez)

Activitatea diplomatică în zona „misiunii Jarring"

Reprezentantul personal al secretarului general al O.N.U. în Orientul Mijlociu, Gunnar Jarring, este în plină desfășurare a misiunii încredințate ; de-a lungul Canalului de Suez, între El Kantara și Ismailia continuă schimbul de prizonieri între R.A.U. și Izrael ; navele imobilizate la 5 iunie în Canal sînt pe punctul de a fi deblocate.

Sînt, acestea, cîteva elemente care reține atenția opiniei publice mondiale, pentru care evoluția problemelor ce frămîntă în momentul de față Orientul Mijlociu prezintă un legitim și constant interes.

Misiunea diplomatului suedez Gunnar Jarring, care, după cum scria „Le Monde", continuă „în secretul cel mai mare o acțiune ce pare de bun augur în mai multe domenii", a fost definită în termenii rezoluției adoptate la 22 noiembrie în Consiliul de Securitate ca urmărind „stabilirea și menținerea de raporturi cu statele interesate (din Orientul Mijlociu — n.n.) în vederea favorizării unui acord și secondarea eforturilor tinzînd să ducă la reglementarea pașnică și conformă dispozițiunilor și principiilor prezentei rezoluții". Din Cipru, unde s-a instalat, el a călătorit, în aproape două luni, de mai multe ori în fiecare din principalele capitale direct implicate. „Black-out"-ul, care înconjoară îndeobște activitățile diplomatice de acest gen, lipsește presa, în timpul desfășurării lor, de informații oficiale mai ample ; în cazul de față, probabil pînă la întîiul raport pe care Jarring urmează să-l înainteze secretarului general al O.N.U. la încheierea primei etape a misiunii sale.

Cîteva fapte petrecute în ultima vreme în regiune — sau încă în curs de desfășurare — pot fi considerate conexe, într-o măsură mai mare sau mai mică, cu activitatea mandatarului secretarului general și ele demonstrează, cum se exprima „New York Times", că „ambasadorul Jarring nu lucrează un ogor absolut nefertil". La Cairo s-a anunțat, la 8 ianuarie, hotărîrea guvernului R.A.U. de a iniția o acțiune de degajare a navelor blocate în Canalul de Suez. Ostilitățile de la 5 iunie au surprins 15 nave în extremitatea de

Canalul de Suez și locul vaselor imobilizate

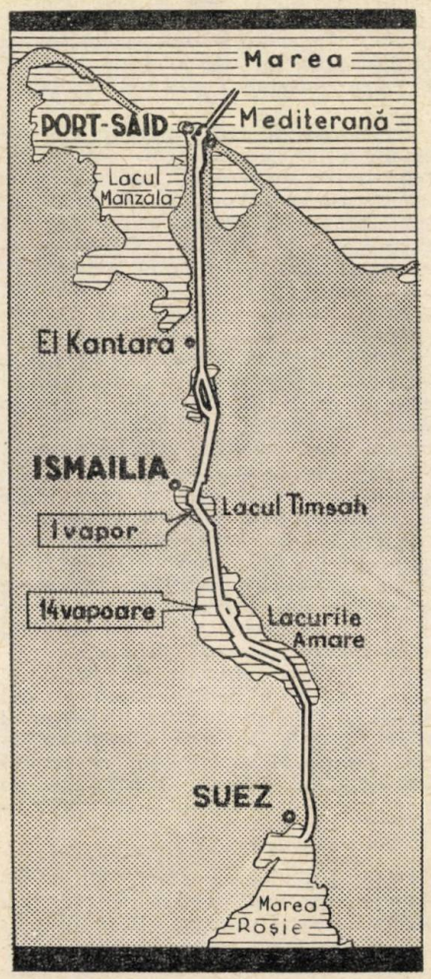

sud a Canalului ; a doua zi ele erau imobilizate în lacul Amar, în imposibilitate de a-și continua drumul (barat de petrolierul egiptean „Magd", de 5 000 tone, scufundat în fața lor) sau de a se retrage (din cauza pontoanelor pline cu ciment instalate pe traseu). Din cele 15 nave blocate, cu un echipaj total de circa 300 de oameni, două sînt poloneze, două vest-germane, două suedeze și cîte una aparține Franței, Bulgariei și Cehoslovaciei. Patru nave imobilizate navighează sub pavilion britanic ; „L'Express" consideră că și diplomatul englez sir Harold Beeley, care a fost împuternicit de cabinetul de la Londra pentru a trata cu guvernul egiptean posibilitatea restabilirii legăturilor diplomatice între cele două țări (act care s-a realizat), a abordat în discuțiile sale cu autoritățile de la Cairo problema eliberării navelor. Fapt este că inițiativa și acțiunea deblocării vaselor aparțin, după cum s-a subliniat în mod oficial la Cairo, în întregime guvernului egiptean. „R.A.U. face un pas pe calea spre destindere în Orientul Mijlociu", comenta „Le Monde" evenimentul. Iar „Financial Times" considera că el este „una dintre cele mai promițătoare acțiuni în ultima perioadă". Cît privește importanța acestui pas, autoritățile egiptene au făcut precizări utile, plasînd acțiunea într-un cadru mai complex. „A debloca navele prizoniere în lacul Amar nu înseamnă a deschide Canalul de Suez în parte sau în întregime — declara purtătorul de cuvînt oficial de la Cairo, Hassan Zayat. Redeschiderea Canalului nu se poate efectua din rațiuni practice decît o dată cu evacuarea forțelor izraeliene care staționează pe malul răsăritean și în Sinai (...) Pe de altă parte, a deschide Canalul este un lucru, iar a garanta securitatea căii pe apă, altul".

Tot în aceste zile s-a anunțat că guvernele R.A.U. și Izraelului s-au declarat „gata să procedeze la un schimb general de prizonieri de război deținuți de o parte și de alta". Într-un bilanț făcut asupra operațiunilor militare din iunie, președintele Nasser declara la 23 noiembrie anul trecut că aproximativ 5 000 de soldați și 500 de ofițeri egipteni au fost făcuți prizonieri. Cîteva schimburi de prizonieri între R.A.U. și Izrael au avut deja loc, nu însă de amploarea celui proiectat acum, care va afecta, după date furnizate de Comitetul Internațional al Crucii Roșii, dar neconfirmate oficial, circa 4 500 de prizonieri egipteni și respectiv aproximativ douăzeci de prizonieri izraelieni. Premierul izraelian Eshkol aprecia această măsură ca un semn bun în reducerea încordării în regiune. „Este unul din primele rezultate ale misiunii Jarring", considera „Le Monde".

Concomitent, mai mult sau mai puțin legate de aceste evenimente, continuă eforturile pe plan diplomatic depuse de țările din Orientul Mijlociu.

Intenția convocării unei noi conferințe arabe la nivel înalt (a doua după evenimentele de la 5—12 iunie 1967) a pornit și din dorința organizatorilor săi de a contribui la coordonarea politicii țărilor arabe în lumina rezoluției adoptate în Consiliul de Securitate. Dornici de a respecta ceea ce s-ar putea numi „principiul unanimității prin consultare", inițiatorii reuniunii, proiectată pentru 17 februarie la Rabat, au considerat mai utilă amînarea sa în momentul cînd devenise clar că Arabia Saudită și Siria — fiecare din motive proprii — nu sînt dispuse să ia loc la masa conferinței. Deocamdată, pînă la eventuala întrunire la nivel înalt, coordonarea eforturilor țărilor arabe continuă să se realizeze prin intermediul contactelor bilaterale și al canalelor diplomatice obișnuite. Legată de posibilitatea asigurării unor condiții care să îndreptățească întrunirea conferinței arabe la nivel înalt este problema raporturilor interarabe, revenită în acest fel în stricta actualitate. Ministrul de externe kuweitian arăta că, deși conferința de la Rabat a fost

→

amînată, „nu trebuie să se tragă concluzia că între țările arabe există divergențe peste care nu se poate trece. Împrejurările actuale fac imperioase, mai devreme sau mai tîrziu, întîlniri la nivel înalt pentru coordonarea planurilor privind criza din Orientul Mijlociu". Iar Mohammed Heykal, redactorul-șef al oficiosului egiptean „Al Ahram" și potențial candidat la postul de secretar general al Ligii Arabe, aprecia că singura cale pentru țările arabe este în prezent căutarea celor mai bune mijloace în vederea unei cooperări. Heykal pledează pentru realizarea unității arabe pe temeiul intereselor economice comune.

O activitate diplomatică susținută s-a înregistrat și din partea Israelului, atenția principală fiind reținută în ultimele zile de vizita la Washington a premierului Levi Eshkol. După mai mulți observatori occidentali, șeful guvernului israelian a atins în discuțiile sale cu președintele Johnson, care au însumat peste nouă ore, și problema livrării de material militar american Israelului. Din comunicatul comun nu reiese clar dacă S.U.A. vor satisface în viitorul apropiat cererea, atribuită de ziariști guvernului de la Tel Aviv, privind livrarea de avioane „Phantom" Israelului. Textul său scrie doar atît în această privință : „președintele s-a declarat de acord să procedeze în mod constant la o examinare și trecere în revistă activă și binevoitoare a capacității militare defensive a Israelului..." La cîteva zile după încheierea vizitei, o sursă considerată de „France Presse" ca „bine informată" anunța că președintele Johnson „ar fi promis premierului Eshkol un număr de avioane de vînătoare cu reacție Skyhawk". „New York Times" (ca de altfel și alte ziare americane), apreciind ca exactă știrea, își exprimă îngrijorarea că hotărîrea S.U.A. de a livra alte 20 de avioane Skyhawk Israelului deschide perspectiva unei noi curse a înarmărilor în Orientul Apropiat.

La Tel Aviv, în săptămînile ce i-au premers, vizita și implicațiile sale au fost dezbătute în contextul mai larg al politicii israeliene în actualul moment. S-au înfruntat și cu acest prilej diferitele opinii împărtășite în principalele formații politice ale țării. „Nu trece o zi fără ca numeroasele probleme decurgînd din cucerirea teritoriilor de către Israel să nu provoace vii polemici în sînul partidelor politice și chiar în interiorul guvernului de coaliție națională", scria Amnon Kapeliuk, corespondentul din Ierusalim al ziarului „Le Monde". „Fără îndoială — continua el — problema cea mai spinoasă este cea a viitorului Cisiordaniei" — partea din Iordania situată pe malul vestic al fluviului Iordan, ocupată în prezent de forțele israeliene. Printre partizanii „Marelui Israel" (termen consacrat de premierul Eshkol la sfîrșitul lui octombrie 1967 cînd „a făcut o declarație destul de ambiguă, lăsînd să se înțeleagă că «Marele Israel» ar putea cuprinde anumite teritorii arabe ocupate" — Associated Press) se află o serie de conducători ai partidelor Herouth și Ahdout Haavoda care se pronunță pentru anexarea Cisiordaniei. Poziția aceasta este combătută de alți oameni politici, parte din ei membri ai guvernului și aparținînd partidului Mapai, care consideră, așa cum se exprimă ministrul de externe Abba Eban, că anexarea Cisiordaniei ar fi „un obstacol pentru pace". Ca și partidul Mapam, ei se pronunță pentru retragerea, condiționată, din teritoriile ocupate, cu excepția Ierusalimului.

O importanță particulară a căpătat în acest cadru recenta declarație făcută de generalul Rabin, care pînă la 1 ianuarie 1968 a deținut funcția de șef de stat-major al forțelor armate israeliene (o bună parte a presei occidentale îl consideră pe el și nu pe Moshe Dayan, ministrul apărării, conducătorul efectiv al forțelor israeliene în timpul operațiunilor militare din iunie 1967). Generalul Rabin s-a pronunțat deschis, într-un interviu acordat ziarului „Davar", împotriva partizanilor „Marelui Izrael" : „Scopul nostru esențial — declara el — trebuie să fie pacea ; pentru aceasta trebuie să fim gata să facem concesii în raport cu liniile de încetare a focului pe care ne situăm astăzi". O asemenea atitudine opinează el, este în concordanță cu dorința „de a căuta să eliminăm cauzele de conflict și să creăm între țara noastră și statele arabe relații noi, mai bune".

Recent, la Paris, s-a dat publicității textul unei scrisori adresate de fostul premier israelian David Ben Gurion, la 6 decembrie, președintelui Franței, Charles de Gaulle, și răspunsul din 9 ianuarie al șefului statului francez. În scrisoarea sa, Ben Gurion își propunea să se oprească „asupra intențiilor reale și a drumului ales de statul Israel", făcînd o incursiune în istoria poporului evreu. După ce se referea la actuala poziție a Franței față de conflictul arabo-izraelian, Ben Gurion scria între altele : „În relațiile dv. prietenești cu țările arabe nu văd nici un obstacol în calea continuării prieteniei cu Israelul..."

În răspunsul său, președintele de Gaulle a apreciat favorabil crearea statului Israel, arătînd că „țara mea și eu însumi, de la început, nu ne-am ascuns simpatia pentru această construcție națională și (...), dacă ar fi fost cazul, ne-am fi opus ca ea să fie nimicită..." „Dar, continuă scrisoarea președintelui Franței, tocmai acestea sînt cauzele pentru care am spus întotdeauna (...) că pentru a justifica în mod adecvat opera începută astfel și pentru a-i asigura viitorul, se impune pentru Israel o strictă moderație în relațiile sale cu vecinii și în ambițiile sale teritoriale". Președintele de Gaulle, oprindu-se din nou asupra căilor care ar putea duce la reglementarea politică a situației, evocă o soluție „comportînd recunoașterea statului dv. (Israel —n.n.) de către vecini, garanții de securitate de o parte și de cealaltă a frontierelor, care ar putea fi precizate printr-un arbitraj internațional, o soartă demnă și echitabilă pentru refugiați și minorități, navigația liberă pentru toți în golful Akaba și Canalul de Suez, (care) ar fi astăzi posibilă în cadrul Națiunilor Unite, soluție la care se știe că Franța este eventual dispusă să participe nu numai pe plan politic, ci și la fața locului".

Situația rămîne complexă ; au loc incidente care pot genera pericole noi pentru această regiune. Rămîne majoră preocuparea opiniei publice internaționale pentru o reglementare politică a problemei în litigiu din zonă, pe baza unor principii recunoscute de comunitatea internațională între care inadmisibilitatea anexării prin forță a teritoriilor arabe ocupate, respectarea drepturilor tuturor țărilor din această regiune la existență în condiții de pace și securitate.

Corneliu VLAD

reflector

ÎNTÎLNIREA DE LA PORTLAND

Forța navală pe care, la sesiunea din decembrie, Consiliul ministerial al N.A.T.O. a hotărît s-o înființeze în Oceanul Atlantic s-a reunit sîmbătă. Atenția deosebită a S.U.A. pentru aliatul britanic : locul ales pentru întîlnire a fost Portland (Anglia) iar comandantul grupului este sir John Bush. Bastimentele care alcătuiesc noua forță navală — distrugătorul „Holder" (american), vasele de escortă pentru lupta anti-submarină „Brighton" (britanic) și „Narvik" (norvegian), vasul rapid de escală „Holland" (olandez) — vor naviga sub pavilioanele lor naționale. Dar în subordinea directă și exclusivă a „Comandamentului Suprem Aliat pentru Atlantic".

„SEMPER IDEM"

Înainte chiar de a-și prezenta demisia, cardinalul Alfredo Ottaviani, în vîrstă de 77 de ani, pierduse o parte din atribuțiile funcției sale și din puterile pe care i le confereau. Din decembrie 1965, Sfîntul Oficiu, al cărui conducător era și care se trăgea în linie directă din Inchiziție, fusese transformat în „Congregația pentru doctrina credinței", însărcinată mai puțin cu reprimarea greșelilor, cu denunțarea ereziilor și deviațiilor de orice fel, decît cu promovarea cercetărilor teologice.

Devenit cardinal în 1953, sub Papa Pius XII, Alfredo Ottaviani a reprezentat cu tenacitate tendințele cele mai conservatoare ale bisericii catolice. Este caracteristică în acest sens deviza pe care o adoptase și căreia i s-a conformat toată viața : „Semper idem" („Totdeauna același"). Autoritatea sa în lumea ecleziastică era mare și a știut să o folosească de multe ori pentru a apăra și a menține intacte toate rigorile tradiționale ale Bisericii. În cursul recentului conciliu ecumenic Vatican II, cardinalul Ottaviani s-a opus la înfăptuirea a numeroase reforme propuse și în special la constituirea consiliului episcopilor, la autorizarea căsătoriei pentru diaconi, la folosirea limbilor naționale în celebrarea liturghiei.

Demisia cardinalului Ottaviani era așteptată — cu oarecare nerăbdare în cercurile catolice partizane ale „modernizării" Bisericii — din momentul în care Paul VI a recomandat preoților în vîrstă de peste 75 de ani să se retragă.

LANȚUL „SFIDĂRILOR"

După „Sfidarea americană" a lui Jean-Jacques Servan-Schreiber — și cu evidentă intenție polemică — două edituri pariziene anunță fiecare cîte o „sfidare". Flammarion va tipări un volum intitulat „Sfidarea franceză" de Pierre Clostermann. „Les Presses de la Cité" a reținut titlul „Sfidarea europeană" pentru o lucrare semnată de Albin Chalandon. Ambii autori sînt deputați ai principalei formații guvernamentale, U. D. Republica a V-a.

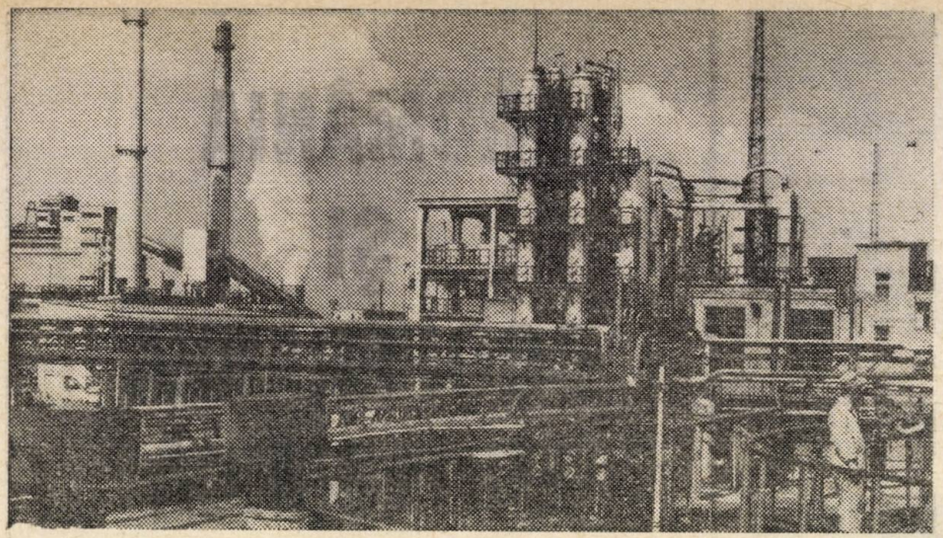

Vedere parțială a Combinatului metalurgic Kremikovți de lîngă Sofia

Aniversarea tratatului româno-bulgar

Prietenie și colaborare frățească

La 16 ianuarie s-au împlinit două decenii de cînd a fost semnat, la București, Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, important document care a consfințit tradiționalele relații de prietenie dintre cele două popoare vecine și a marcat, în același timp, o etapă nouă, mai înaltă, în dezvoltarea colaborării frățești dintre România și Bulgaria.

Prietenia româno-bulgară s-a făurit de-a lungul secolelor, spre aceasta convergînd nu numai vecinătatea geografică, ci însăși istoria ambelor popoare. Din cele mai vechi timpuri, popoarele român și bulgar au fost unite prin destinul istoric asemănător, prin lupta comună împotriva cotropitorilor străini, pentru apărarea ființei naționale, pentru neatîrnare și progres social. În anii socialismului, legăturile frățești dintre România și Bulgaria au căpătat un conținut superior. Între cele două țări s-au statornicit și se dezvoltă cu succes relații de tip nou, bazate pe principiile marxism-leninismului, ale internaționalismului socialist, pe colaborarea și întrajutorarea tovărășească. Cele două popoare sînt astăzi puternic unite prin caracterul comun al orînduirii sociale și de stat, prin aceleași țeluri ale luptei pentru construirea socialismului și apărarea păcii. Pe această temelie, s-au dezvoltat multilateral relațiile politice, economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii.

Un rol însemnat în adîncirea acestor relații l-au avut vizitele reciproce și întîlnirile prietenești tot mai frecvente dintre reprezentanții Partidului Comunist Român și ai Partidului Comunist Bulgar, ai guvernelor celor două țări. Vizitele în Bulgaria ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarășului Todor Jivkov în România, convorbirile purtate cu aceste prilejuri s-au înscris ca evenimente importante în dezvoltarea prieteniei și colaborării româno-bulgare, au constituit o vie expresie a solidarității frățești dintre cele două partide și țări.

„Sîntem încredințați — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la mitingul oamenilor muncii din Capitală, organizat cu prilejul vizitei în țara noastră a delegației de partid și guvernamentale bulgare în aprilie 1967 — că lărgirea și adîncirea continuă a relațiilor multilaterale dintre România și Bulgaria slujesc ambelor noastre popoare, cauzei întăririi unității și coeziunii țărilor socialiste, a tuturor forțelor antiimperialiste, intereselor socialismului, păcii și colaborării internaționale". Cu aceeași ocazie, tovarășul Todor Jivkov sublinia: „Activitatea utilă pe care am desfășurat-o în cadrul convorbirilor cu conducătorii dv. și în timpul întîlnirilor cu oamenii muncii ne dă deplina încredere că viitorul prieteniei și colaborării bulgaro-române este limpede ; ele se dezvoltă și se întăresc tot mai mult în interesul țărilor și popoarelor noastre, în interesul cauzei comune a socialismului, progresului, a luptei pentru pace".

Poporul român urmărește cu profundă bucurie și satisfacție marile realizări dobîndite de harnicul popor bulgar, sub conducerea Partidului său Comunist, în propășirea patriei sale socialiste. Colaborarea frățească, contactele prietenești, schimburile de experiență româno-bulgare favorizează progresul mai rapid al ambelor popoare, iar prin aceasta contribuie la întărirea forței întregului sistem socialist, la creșterea influenței socialismului în lume, slujesc cauzei întăririi coeziunii țărilor socialiste, a tuturor forțelor antiimperialiste.

Ca urmare a dezvoltării rapide și complexe a economiei celor două state s-au creat noi posibilități pentru lărgirea colaborării româno-bulgare pe toate planurile. Au crescut și s-au diversificat schimburile comerciale ; s-a dezvoltat și s-a adîncit colaborarea economică și tehnico-științifică.

În convorbirile prilejuite de schimbul de vizite oficiale între conducătorii de partid și de stat din cele două țări, apreciindu-se rolul important al cooperării în producție, s-a hotărît intensificarea activității în această direcție, stabilirea de programe concrete de cooperare în ramuri economice de bază — construcția de mașini, chimia, metalurgia, industria ușoară etc. — precum și extinderea colaborării în domeniul asistenței tehnice și al cercetării științifice, al schimburilor cultural-artistice, al turismului.

Experiența legăturilor româno-bulgare a demonstrat că pe măsura înaintării cu succes pe drumul construirii socialismului, a dezvoltării impetuoase a economiei, științei și culturii celor două popoare, apar posibilități sporite pentru lărgirea și diversificarea continuă a legăturilor multilaterale româno-bulgare în folosul reciproc și al cauzei socialismului și păcii.

Pe plan internațional, România și Bulgaria promovează o politică de pace și cooperare, militează activ împotriva acțiunilor agresive ale imperialismului, pentru împiedicarea unui nou război, pentru instaurarea unei atmosfere cît mai favorabile destinderii și normalizării continue a relațiilor internaționale, pentru triumful cauzei socialismului. Cele două țări — după cum s-a subliniat și în comunicatul comun româno-bulgar din aprilie 1967 — își manifestă hotărîrea de a dezvolta relații cu toate statele lumii pe baza respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Ca țări vecine în Balcani și interesate în statornicirea unui climat de apropiere, înțelegere și cooperare rodnică între statele acestei regiuni, România și Bulgaria militează activ pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, a încrederii și prieteniei între popoare, considerînd că astfel pot aduce o contribuție importantă la lărgirea cooperării europene multilaterale, la realizarea securității pe continentul nostru și în lume. Constatînd cu satisfacție accentuarea tendințelor pozitive în dezvoltarea raporturilor dintre țările din Balcani, România și Bulgaria și-au exprimat hotărîrea de a acționa și în viitor pentru îmbunătățirea și extinderea relațiilor dintre statele acestei regiuni, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și cooperării, corespunzător intereselor vitale ale popoarelor care trăiesc în această parte a lumii, ale cauzei destinderii și securității pe continentul european.

În telegrama adresată cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a semnării Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, de către tovarășii Nicolae Ceaușescu și Ion Gheorghe Maurer tovarășilor Todor Jivkov și Gheorghi Traikov, se subliniază : „Sîntem convinși că relațiile frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, care vor dobîndi o nouă expresie prin reînnoirea apropiată a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, se vor dezvolta cu succes și în viitor spre binele popoarelor noastre, în interesul cauzei socialismului, al unității țărilor socialiste, unirii tuturor forțelor antiimperialiste în lupta pentru progres social și pace în lume".

R. GEORGESCU

Standul românesc la Expoziția internațională de utilaje și mașini-unelte de la Londra

Grup de ingineri români și indieni la rafinăria „Barauni Bihar", din Karosen (India), construită cu ajutorul specialiștilor români

ROMÂNIA ŞI COOPERAREA ECONOMICĂ INTERNAŢIONALĂ

Mircea Malița
adjunct al ministrului afacerilor externe

Ponderea preocupărilor Organizației Națiunilor Unite în sfera problemelor economice antrenează în prezent aproape două treimi din resursele materiale și umane ale O.N.U. Dezbaterea problematicii economice interesează unanimitatea națiunilor și a devenit de interes major.

PROGRESUL ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ

În ultimele două decenii, dezvoltarea economică — element-cheie al progresului fiecărei țări — a devenit, totodată, o temă din ce în ce mai dezbătută în cadrul sesiunilor Organizației Națiunilor Unite. Și nu întîmplător. Amploarea acestei probleme, pusă în mod deosebit în evidență de preocuparea tinerelor state devenite independente după cel de-al doilea război mondial, de a lichida starea de înapoiere economică și socială, de a-și crea instituții proprii și de a-și făuri o economie națională care să le consolideze independența politică, este determinată și de faptul că aproape două treimi din populația lumii trăiește în regiunile cele mai puțin dezvoltate.

Complexitatea fenomenului dezvoltării economice și necesitatea analizării sale profunde sînt dovedite și de constatările, de loc încurajatoare pentru țările în curs de dezvoltare, în legătură cu unele tendințe remarcate, în ultima vreme, în cadrul economiilor acestor țări. Asemenea tendințe se referă la încetinirea, după 1960, a ritmului de creștere a produsului național brut în țările în curs de dezvoltare, la deteriorarea continuă a termenilor de schimb în comerțul dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, la adîncirea decalajului tehnologic dintre ele (a intrat în vocabularul diplomatic internațional noțiunea de „tehnological gap"). Este semnificativ faptul că datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare au atins în 1965 cifra de 32,7 miliarde dolari, că în prezent producția industrială a „lumii a treia" echivalează cu numai 7 la sută din producția mondială sau că 95 la sută din cercetările științifice pe plan mondial sînt concentrate în circa 30 de țări și numai 5 la sută în țările care cuprind două treimi din omenire.

Iată de ce asemenea concepte cum sînt industrializarea, planificarea, valorificarea optimă a resurselor proprii, formarea de cadre naționale — privite odinioară cu rezerve în cadrul dezbaterilor O.N.U. — sînt acceptate astăzi ca noțiuni în strîns raport cu procesul dezvoltării economice. O instituție internațională (O.N.U.D.I. [1]) a fost recent creată în domeniul industrializării, conceptul respectiv fiind recunoscut și statutat drept cale principală a dezvoltării economice.

Alegerea căii de urmat în procesul dezvoltării economice a fiecărei țări este, evident, un drept suveran al acesteia și reclamă o responsabilitate proprie. Afară însă de responsabilitatea fiecărei țări, pentru asigurarea progresului pe scară națională, există și o responsabilitate care incumbă în principal Organizației Națiunilor Unite. În cei peste 20 de ani de existență a O.N.U., sistemul organismelor Națiunilor Unite a căutat să creeze condiții pentru ca fiecare stat membru să poată participa mai activ la circuitul mondial de valori materiale și spirituale și a contribuit la analizarea și inventarierea aspectelor privind fenomenul dezvoltării economice. Astăzi, aproape toate organismele internaționale guvernamentale au înscrise pe ordinea de zi problema dezvoltării economice. Comisia economică a Adunării Generale a O.N.U. dezbate anual acest subiect, la fel ca și instituțiile specializate cum sînt : Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.), Organizația Internațională a Muncii (O.I.M.), Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.), Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.) ; bianual, problema revine în discuția Consiliului Economic și Social al O.N.U. (E.C.O.S.O.C.), iar multe alte conferințe, comitete, grupe de lucru și colocvii își propun aprofundarea acestei teme de interes major pentru cea mai mare parte a țărilor lumii. Față de aceste preocupări și în condițiile unui auditoriu deosebit de sensibil la problemele dezvoltării, experiența României în procesul dezvoltării economice naționale, ca și pe planul promovării în organismele O.N.U. a unor principii și inițiative privind creșterea economică, a constituit sursa unui interes mereu mai larg.

Prezența României socialiste în organismele interguvernamentale din familia O.N.U. a fost și este de natură a reliefa și a consacra, în foruri de largă audiență și autoritate, o experiență pozitivă și originală, de construire cu succes a unei orînduiri și vieți noi, de edificare a unei economii naționale mereu ascendente, de angajare masivă și entuziastă pe calea progresului, umanismului și civilizației. Experiența aceasta este reflectată în conștiința unei lumi intens preocupate de fenomenul dezvoltării, cînd felul în care se poate organiza și dezvolta într-un timp istoric scurt și în mod independent o economie viabilă, demnă de cuceririle fascinante ale revoluției tehnico-științifice din zilele noastre, este întrebarea majoră pentru trei sferturi din țările lumii. În acest context, autoritatea cuvîntului reprezentanților României în marile dezbateri mondiale rezidă în realizările de seamă obținute pe plan intern, în parcurgerea decisă și harnică a unei căi continuu ascendente, precum și în aceea că toate manifestările și actele de politică externă ale partidului și guvernului nostru se întemeiază și își trag substanța din respectarea, apărarea și promovarea neabătută a principiilor fundamentale care trebuie să guverneze relațiile de conviețuire internațională între state.

Un ecou deosebit au înregistrat succesele obținute de țara noastră în dezvoltarea economiei naționale, prin apli-

[1] Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltarea industrială

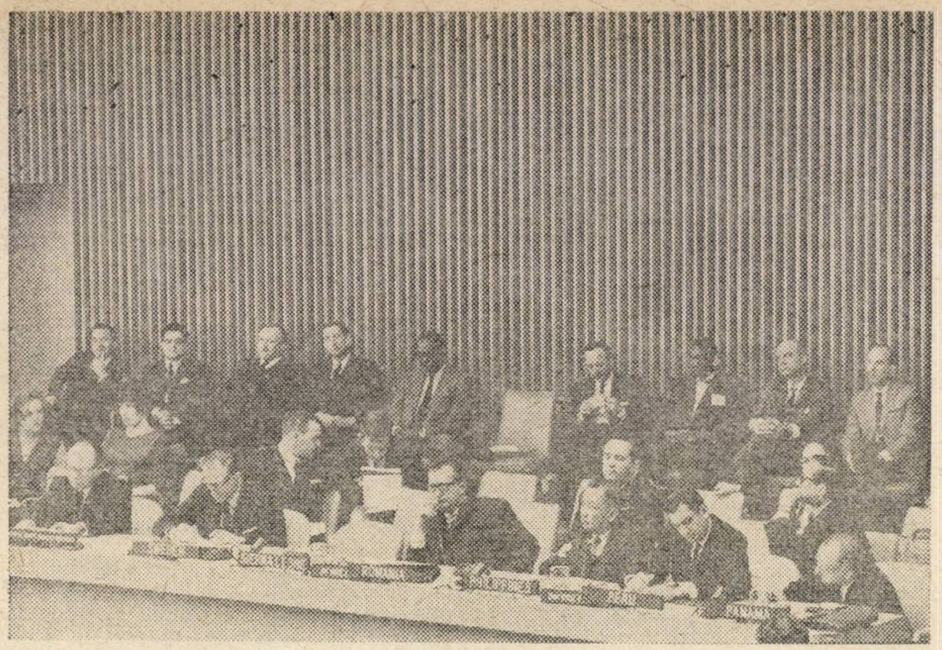

Delegația română la o ședință a E.C.O.S.O.C.

carea consecventă a politicii de industrializare : în perioada 1950—1966 ritmul anual de creștere a producției industriale a fost, în medie, de 13 la sută, fiind considerat ca unul din ritmurile cele mai înalte din lume. Industrializarea a determinat ample schimbări în structura generală a producției, în caracterul exportului, influențînd în mod pozitiv creșterea nivelului de viață al poporului român. Experiența României s-a adăugat experienței celorlalte state care înfăptuiesc politica de industrializare, demonstrîndu-se o dată în plus, rolul deosebit de important al industrializării în dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, în lichidarea, într-o perioadă relativ scurtă, a înapoierii economice.

Rezultatele obținute prin industrializare s-au reflectat și într-o altă ramură importantă a economiei — agricultura — unde recoltele de cereale din ultimii doi ani au fost dintre cele mai mari din istoria țării.

Creșterea continuă — pe baza acestor rezultate — a venitului național, permanenta adaptare a economiei românești în raport cu tendințele ce se manifestă în economia mondială (ceea ce a determinat o evoluție ascendentă a participării țării noastre la circuitul comerțului internațional) au făcut ca multe țări în curs de dezvoltare să considere cu deosebită atenție experiența României. De aceeași atenție s-au bucurat și intervențiile reprezentanților României în cadrul organismelor internaționale, în problemele economice ale lichidării subdezvoltării, care se dezbat tot mai insistent și mai calificat în O.N.U. și în instituțiile sale specializate. Aplicînd în mod consecvent, pe plan intern, o politică de dezvoltare complexă și în ritm susținut a economiei naționale, statul nostru își afirmă pe plan extern preocuparea constantă pentru dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice cu toate țările, pentru fructificarea avantajelor participării active a României la diviziunea internațională a muncii. Dezvoltînd consecvent și, în primul rînd, relațiile sale economice multilaterale cu toate statele socialiste, România este totodată remarcată ca o prezență activă în ansamblul cooperării economice și tehnico-științifice internaționale.

PRINCIPIILE COOPERĂRII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

Prezentă de peste 11 ani în dezbaterile organismelor O.N.U. asupra fenomenului creșterii economice, România a participat activ la aceste discuții, prezentînd propuneri importante, care au întrunit acordul larg al diverselor țări, în special al celor în curs de dezvoltare.

Recunoscînd că acțiunile de colaborare și cooperare economică au un rol crescînd în viața economică și socială a tuturor țărilor, țara noastră se pronunță pentru schimburi economice multilaterale, pentru cooperare în producție între țări, fiind convinsă că astfel se contribuie la o mai bună valorificare a potențialului material și uman al fiecărei națiuni și la o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă între popoare — premise de bază ale păcii și colaborării internaționale.

Referindu-se la eficacitatea cooperării economice, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român : „Colaborarea și cooperarea internațională trebuie să servească intereselor tuturor părților, să contribuie la crearea unei mai mari stabilități în relațiile economice, să permită o accentuare a specializării în producție și desfacere, să faciliteze planificarea economică de perspectivă".

Încă din primii ani ai participării lor la activitățile O.N.U., delegațiile române au subliniat că izvorul principal al eficacității diferitelor forme de cooperare economică internațională rezidă atît în respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, cît și în preocuparea consecventă a fiecărui popor pentru mobilizarea, în primul rînd, a tuturor resurselor proprii, naturale și de muncă, de care dispune și pentru folosirea avantajelor cooperării în scopul valorificării lor superioare.

Una din primele inițiative importante ale României, la numai doi ani după intrarea sa în O.N.U., a fost propunerea privind elaborarea unei Declarații referitoare la principiile colaborării economice internaționale (1957).

Un moment important pe calea extinderii cooperării economice internaționale și a afirmării poziției constructive a țării noastre în acest domeniu l-a constituit Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare — U.N.C.T.A.D. (Geneva, 1964), considerată pe drept cuvînt de secretarul general al O.N.U., U Thant, „un eveniment de importanță istorică a cărui influență asupra cooperării internaționale se va face simțită în tot cursul deceniilor viitoare".

Exprimînd poziția partidului și guvernului nostru, tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, conducătorul delegației române la prima conferință U.N.C.T.A.D., sublinia : „Evoluția economiei mondiale arată așadar că, în ultimul deceniu, pentru multe părți ale lumii, decalajele subdezvoltării nu numai că nu se atenuează dar se adîncesc și amenință să se transforme într-o veritabilă prăpastie iar comerțul mondial frînat el însuși prin disproporțiile existente, la rîndul său, acționează în aceeași direcție. Iată de ce delegația României împărtășește punctul de vedere exprimat în declarația celor 75 de țări adoptată în unanimitate la ultima sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Socotim că a devenit absolut necesară adoptarea de măsuri corespunzătoare cerințelor epocii noastre și dreptului fiecărui popor de a-și asigura progresul economic și social".

Principii de echitate și solidaritate cu țările în curs de dezvoltare au condus delegația română, la prima sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la Geneva, către susținerea activă a cerințelor acestor țări privind așezarea relațiilor economice și comerciale internaționale pe baze noi, astfel ca mecanismul comerțului capitalist să fie serios amendat pentru a nu perpetua și adînci, prin relații de dominare și exploatare a celor slabi, decalajul îngrijorător între țările astăzi industrializate și „satul mondial" al țărilor în curs de dezvoltare.

Delegația română a prezentat în cadrul aceleiași sesiuni, împreună cu alte delegații, propunerea referitoare la livrările de echipament industrial pe credit, rambursabil prin cote-părți din producția obținută sau prin alte produse (Recomandarea A—IV din Actul final). Această formă de cooperare este avantajoasă pentru țările în curs de dezvoltare întrucît favorizează accelerarea creșterii lor economice prin construirea de obiective industriale pe credit — proprietate exclusivă a acestor țări — asigurînd, totodată, respectarea independenței lor economice. De asemenea, România a prezentat propunerea privind importanța acordurilor comerciale pe termen lung, a căror eficiență pentru stabilirea și dezvoltarea schimburilor internaționale a fost dovedită de experiența țării noastre și a altor țări.

Aceste inițiative ale României precum și inițiative ale altor state au fost reținute, de altfel, și de recenta „Cartă de la Alger" adoptată de țările în curs de dezvoltare și care sintetizează poziția grupului „celor 77" față de problematica înscrisă pe ordinea de zi a sesiunii a II-a a U.N.C.T.A.D. (New Delhi, februarie-martie 1968).

→

Membră a Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare al U.N.C.T.A.D., România s-a pronunțat activ pentru traducerea în viață a recomandărilor adoptate în Actul final al primei Conferințe, privind promovarea unor relații comerciale echitabile, stabile, lipsite de discriminări și îngrădiri. Astfel, la sesiunea a V-a a Consiliului, au fost înscrise pe agenda apropiatei Conferințe a U.N.C.T.A.D. două probleme propuse de România : a) forme de cooperare economică, industrială și tehnică ; b) formarea de personal tehnic specializat în domeniul comerțului exterior.

Anul 1965 a marcat intrarea României în Consiliul Economic și Social al O.N.U. (E.C.O.S.O.C.), organism care elaborează liniile directoare ale politicii Națiunilor Unite în domeniul economic și social și coordonează activitățile instituțiilor specializate în aceste domenii. Consecvență principiilor promovate de la tribuna Adunării Generale a O.N.U., în cadrul sesiunilor Consiliului și ale comisiilor sale funcționale din care a făcut sau face parte (Comitetul dezvoltării industriale, Comitetul de asistență tehnică, Comitetul pentru construcții, locuințe și sistematizare, Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării), delegațiile române au adus o contribuție constructivă la promovarea, prin intermediul cooperării internaționale, a unora din factorii fundamentali ai dezvoltării : industrializarea, planificarea, înlăturarea structurilor agrare anacronice prin reforme agrare, aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării, punerea în valoare și utilizarea resurselor umane.

Rezoluțiile adoptate de E.C.O.S.O.C în aceste domenii [2]), la care România a fost inițiatoare sau coautoare, au trezit un interes larg în rîndul țărilor membre, în primul rînd, pentru că aceste rezoluții își propuneau să traducă conceptele dezvoltării, menționate mai înainte, în acțiuni constructive ale organismelor din sistemul Națiunilor Unite, chemate să sprijine eforturile pe care țările le dedică progresului lor economic și social.

Pornind de la premisa că un rol important în promovarea cooperării economice internaționale revine comisiilor economice regionale ale O.N.U., România a acordat o atenție constantă activității desfășurate de aceste comisii și în special Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, în care țara noastră este membră și care reunește țări cu sisteme social-politice diferite, a căror bogată experiență poate servi și țărilor de pe alte continente. Ca membră a acestei comisii, România a participat activ — alături de alte state membre ale acestui organism — la inițierea unor acțiuni menite să identifice noi posibilități de intensificare a relațiilor economice, culturale și tehnico-științifice între țările europene. Delegația țării noastre la sesiunea a XXII-a a C.E.E./O.N.U. a prezentat un proiect de rezoluție care prevede convocarea unei reuniuni de experți guvernamentali din toate țările participante la activitatea Comisiei, în scopul studierii mijloacelor ce ar putea să contribuie la dezvoltarea cooperării economice, științifice și tehnologice, atît în perspectiva imediată cît și pe termen lung.

Pe aceleași coordonate se înscrie și inițiativa României privind măsurile de natură să contribuie la extinderea colaborării cultural-științifice dintre țările europene, conținută în rezoluția 79 a celei de-a XIV-a Conferințe generale a U.N.E.S.C.O. (octombrie-noiembrie 1966).

Toate aceste acțiuni de cooperare capătă, totodată, o profundă semnificație politică, înscriindu-se în contextul eforturilor constante ale guvernului român de promovare a înțelegerii și colaborării dintre toate statele europene, indiferent de sistemul lor social-politic.

Actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a dezvoltat, cu participarea activă și a delegației române, cele mai semnificative dintre recomandările de interes general, adoptate în cadrul organismelor amintite : cooperarea europeană economică și tehnico-științifică, rolul C.E.E./O.N.U. în dezvoltarea cooperării economice internaționale, rolul O.N.U. în formarea de personal tehnic național, — recomandări pe care le-a consacrat în rezoluții de largă adeziune, ca factori de prim ordin, cu puternică influență asupra cooperării economice internaționale.

Dintr-o convingere de factură similară a izvorît și înscrierea României printre coautorii rezoluției adoptate la sesiunea a XXII-a a Adunării Generale privind instituirea celei mai largi cooperări în exploatarea și utilizarea bogățiilor din fundul mărilor și oceanelor, în folosul tuturor, și înființarea unui Comitet al O.N.U. de resort, în care România a și fost, de altfel, aleasă.

Dintre multiplele efecte ale acestor factori ai dezvoltării — care au făcut obiectul discuțiilor și rezoluțiilor organismelor și instituțiilor specializate O.N.U. — succesiv au fost puse speranțe în corectarea mecanismului comercial, descoperirea a noi surse de energie, valorificarea resurselor naturale, ajutorul economic pentru dezvoltare, folosirea intensivă a rezultatelor științei etc. Formarea de cadre, unul din factorii cei mai importanți și în dependență strînsă de folosirea rezultatelor științei, a fost analizat de-abia în ultimii ani, cînd s-a recunoscut unanim că resursele umane constituie unul din elementele esențiale ale dezvoltării economice.

RESURSELE UMANE ȘI DEZVOLTAREA

Rolul factorului uman în procesul dezvoltării, problemă deosebit de complexă, poate fi, însă, simplu pus în evidență, apelînd doar la cîteva date statistice furnizate de studiile O.N.U. Se știe, spre exemplu, că disparitatea crescîndă între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, în ceea ce privește venitul național, crește atunci cînd ne referim la domeniul calificării. În aceste din urmă țări, numărul persoanelor calificate este cu mult mai redus decît al celor necalificate, tendința fiind de înrăutățire a situației, avînd în vedere ritmul demografic crescînd și nevoile dezvoltării. Se apreciază că numărul de muncitori industriali pentru țările în curs de dezvoltare — a căror situație a fost analizată de O.N.U. — va trebui să crească de la 48 de milioane în 1960 la 103 milioane în 1975, numărul inginerilor de la 150 000 la 550 000, iar al tehnicienilor va trebui să se tripleze în 1975 față de 1960.

Concluzia care s-a impus a fost aceea că dezvoltarea economică presupune un număr crescînd de specialiști cu calificare superioară și medie, ceea ce, indubitabil, mărește dificultățile procesului de formare a cadrelor.

Importanța problemei cadrelor pentru dezvoltare, experiența sa proprie au determinat România să facă o serie de propuneri constructive, în acest sens, în organismele Națiunilor Unite. În 1965, Consiliul Economic și Social al O.N.U. a adoptat rezoluția 1090 A (XXXIX), inițiată de țara noastră, privind punerea în valoare și utilizarea resurselor umane în procesul dezvoltării economice și sociale. Inițiativa română a formulat următoarea temă de studiu : lămurirea aspectelor legate de om, ca factor fundamental al dezvoltării economice, în cadrul unei acțiuni de evaluare globală a activității desfășurate în acest domeniu, în cadrul O.N.U., și de elaborare în acest sens a unei „strategii" de ansamblu, coordonate, a instituțiilor internaționale de resort.

Inițiativa țării noastre a fost întărită prin adoptarea, la sesiunea a XX-a a Adunării Generale a O.N.U., a unei rezoluții speciale (2083) și a căpătat noi valențe prin adoptarea unor rezoluții similare, dar specifice activității fiecărei instituții specializate, de către sesiunea a 50-a a Conferinței generale U.N.E.S.C.O., sesiunea a XIII-a a Conferinței generale F.A.O., sesiunile O.I.M. A.I.E.A., etc.

În scopul dirijării și coordonării tuturor eforturilor statelor, instituțiilor specializate și altor organisme în vederea punerii în valoare și utilizării resurselor umane, sesiunea a XLIII-a a E.C.O.S.O.C. a adoptat, la inițiativa României, o nouă rezoluție (1274), care trasează liniile concrete de acțiune în acest domeniu în vederea obținerii unui maximum de eficacitate.

Problema cardinală a dezvoltării economice începe deci să fie tratată și dintr-un alt unghi, acela care privește omul ca subiect și finalitate a acestei dezvoltări.

În concepția țării noastre, cooperarea economică internațională în sistemul Națiunilor Unite trebuie permanent orientată spre înlesnirea eforturilor tuturor țărilor care se angajează în lupta pentru progres, spre crearea condițiilor internaționale prielnice realizării acestor eforturi.

România întreține astăzi relații economice cu peste 100 de țări, luînd parte activă la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale. În cadrul acestor preocupări, țara noastră a examinat, împreună cu alte țări, posibilitățile extinderii cooperării economice și tehnico-științifice pe baze reciproc avantajoase, încheind în acest sens diferite acorduri. Dintre acordurile încheiate în ultimul timp, pot fi menționate cele de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică cu statele socialiste precum și cu alte state ca Franța, Anglia, Italia ca și o serie de importante acțiuni comune convenite cu Austria, Belgia, Turcia, Olanda, Danemarca etc.

Inițiativele României și luările sale de poziție în problema promovării cooperării economice, tehnice și științifice, în cadrul organismelor internaționale, precum și dezvoltarea continuă a relațiilor economice bilaterale atestă dorința țării noastre de a contribui la cauza progresului economic și social, la dezvoltarea colaborării între popoare și la consolidarea păcii în lume.

Din numeroasele manifestări care permit aprecierea rolului activ al țării noastre în domeniul cooperării economice și tehnico-științifice, prezintă, de asemenea, interes participarea României, pe măsura resurselor și posibilităților sale sub egida P.N.U.D. [3]) și U.N.I.C.E.F. [4]), la sprijinirea — prin asistență tehnică internațională — a eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare. Acest sprijin se concretizează în acordarea de burse de specializare în România cadrelor din aceste țări, trimiterea de experți ro-

[2]) Rezoluțiile 1081 (XXXIX) ECOSOC ; 2089 (XX) a Adunării Generale ; 1079 (XXXIX) ECOSOC ; 1078 (XXXIX) ECOSOC ; 1274 (XLIII) ECOSOC

[3]) Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

[4]) Fondul Internațional pentru Ajutorarea Copiilor.

mâni pentru realizarea unor proiecte de asistență tehnică în țările în curs de dezvoltare etc.

În același timp, prin cooperare cu Națiunile Unite (P.N.U.D., F.A.O. și O.I.M.), în România se realizează, în prezent, proiecte de amploare în domeniul irigațiilor și al organizării și conducerii științifice a producției.

Ospitalitatea tradițională a poporului nostru, împreună cu creșterea prestigiului politicii noastre pe plan extern, au făcut din țara noastră și din capitala ei — București — un centru de întîlniri internaționale de răsunet care inspiră și încurajează dialogul constructiv și deschis în spiritul respectului reciproc între țări aparținînd unor sisteme sociale și filozofii diferite. Conferințele internaționale medicale ; Congresul mondial al lingviștilor, cel al științei solului ; Adunarea Mondială a Apimondiei [5]) ; seminariile cu o largă participare internațională privind condiția femeii, construcțiile de locuințe, agricultura, silvicultura, rețelele electrice ; Conferințele balcanice ale ziariștilor, cele în probleme de educație, precum și alte reuniuni, patronate de U.N.E.S.C.O., iată doar cîteva din întîlnirile internaționale a căror găzduire de către România a constituit o dovadă de prețuire a politicii țării noastre.

Pentru anul 1968 se prevede organizarea în țară a unor simpozioane și cicluri de studii pe linia C.E.E./O.N.U., și F.A.O. precum și a uneia din manifestările de majoră importanță pentru activitățile O.N.U. : reuniunea mixtă a Comitetului Administrativ de coordonare al O.N.U. și a Comitetului de program și coordonare al E.C.O.S.O.C. La această ultimă reuniune vor participa conducătorii instituțiilor specializate ale O.N.U. și directorii principalelor organisme economice ale Organizației ; lucrările reuniunii se vor desfășura sub președinția secretarului general al O.N.U., U Thant.

Nu mai puțin sugestive pentru prezența activă a României pe plan extern sînt exemplele privind recunoașterea prestigiului de care ea se bucură, concretizate, de pildă, în alegerea țării noastre în diferite organisme și a reprezentanților români în posturi de conducere la reuniunile internaționale. Amintim că România a fost aleasă membră în Consiliul dezvoltării industriale al O.N.U., în Consiliul de Administrație al P.N.U.D., în Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în dezvoltare, iar reprezentanții români au deținut funcții importante ca cea de prim-vicepreședinte al Consiliului Economic și Social al O.N.U., președinte al Comitetului O.N.U. pentru construcții, locuințe și sistematizare, vicepreședinți în cadrul unor comitete ale C.E.E. și F.A.O. etc.

Care este semnificația tuturor acestor acțiuni și inițiative ale României în cadrul organismelor economice ale O.N.U. ? Ea derivă din politica externă de pace și colaborare a țării noastre și din convingerea că procesul dezvoltării implică, în mod strict necesar, dialogul și cooperarea economică între state inclusiv prin intermediul organismelor internaționale, facilitîndu-se și pe această cale relațiile economice bilaterale între state, indiferent de orînduirea lor socială.

Acțiunile de politică economică externă ale României reprezintă, în același timp, o ilustrare a faptului, devenit din ce în ce mai evident, că la rezolvarea problemelor internaționale toate statele, mari sau mici, sînt chemate să-și aducă contribuția.

[5]) Federația Mondială a Crescătorilor de Albine.

Corespondență din New York

O.N.U. : Preliminarii 1968

Cristian Andreescu

După scurta pauză de sfîrșit de an, sediul Organizației Națiunilor Unite a redevenit centrul unei intense activități diplomatice. Nici nu au părăsit bine orașul New York delegații la prima parte a celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale, și noi politicieni, diplomați, experți din numeroase capitale au și ajuns la O.N.U. pentru a lua parte la primele reuniuni din 1968. Pe culoarele sediului central al Organizației și în cabinetele de lucru din secretariat a reapărut intensul schimb de contacte și opinii între reprezentanții diferitelor state în legătură cu problemele internaționale care preocupă în prezent omenirea. Corespondenții de presă acreditați la O.N.U. încearcă să aprecieze contribuția pe care o va putea aduce Organizația la întărirea păcii și dezvoltarea colaborării internaționale în următoarele 12 luni.

Caracteristic pentru acest început de an la Națiunile Unite este că activitatea a început mai devreme și cu mai multă amploare decît de obicei pentru a se putea face față programului neobișnuit de bogat al acțiunilor diplomatice din 1968 care, pe lîngă denumirea de an internațional al drepturilor omului, ar îndreptăți și pe aceea de an al conferințelor internaționale. În creșterea continuă a numărului întrunirilor internaționale multilaterale, cu participarea majorității statelor, care tind ca realizarea soluțiilor în teme majore ale lumii contemporane să aibă loc pe baza sintezei opiniilor unui număr cît mai mare de state, se reflectă cu pregnanță acea trăsătură fundamentală a vieții internaționale actuale, potrivit căreia în prezent sîntem martorii unei afirmări tot mai mari a rolului țărilor mici și mijlocii pe arena mondială. În perioada ianuarie-noiembrie vor avea loc opt conferințe internaționale majore ale O.N.U., ceea ce depășește aproape de două ori numărul maxim de asemenea reuniuni realizat pînă acum într-un singur an și de două ori și jumătate media anuală a acestor conferințe în ultimii 10 ani. Varietatea de aprecieri este destul de largă. Pe de o parte, cerințele dezvoltării societății umane în etapa contemporană invită la o intensificare continuă a cooperării dintre state, la conjugarea eforturilor pe plan internațional pentru o soluționare mai rapidă și mai eficientă a problemelor care determină progresul în zilele noastre. O colaborare mai amplă între state, în special pe plan economic și tehnico-științific, ar avea ca efect, evident, o mai bună înțelegere și încredere reciprocă între state, ceea ce ar însemna o considerabilă contribuție la consolidarea păcii și securității internaționale. Tematica vastă și substanțială a marilor confruntări diplomatice din 1968 permite o asemenea speranță.

Întrunirile de la O.N.U. din primele săptămîni ale anului au fost, în cea mai mare parte, strîns legate de cele opt conferințe din 1968 sau au contingență directă cu tematica acestora.

Între 10 și 12 ianuarie a avut loc cea de a doua sesiune a grupului de experți pentru pregătirea Conferinței Națiunilor Unite cu privire la explorarea și folosirea pașnică a spațiului cosmic. Grupul de experți, format din reprezentanți a 13 state, printre care și România, a selectat din cele 241 referate prezentate de diferite guverne, instituții științifice naționale și organizații internaționale, un număr de cca. 200 referate științifice care vor fi examinate de către conferința de la Viena. Referatele reținute tratează o gamă largă de probleme privind activitățile spațiale și, în primul rînd, probleme de comunicații, meteorologie, navigație, biologie și medicină, aplicații nespațiale ale tehnologiei spațiale, probleme privind formarea de cadre și cooperarea internațională în domeniul cercetărilor și activităților spațiale, probleme economice, juridice și sociale ale explorării și folosirii spațiului cosmic.

Grupul de experți a hotărît să recomande pentru funcția de președinte al Conferinței de la Viena pe dr. Kurt Waldheim, președintele Comitetului O.N.U. pentru spațiul cosmic, reprezentantul permanent al Austriei la Națiunile Unite, iar pentru funcția de vicepreședinte și președinte științific al Conferinței pe dr. Vikram A. Sarabhai (India), președintele grupului de experți.

În zilele de 9 și 12 ianuarie au avut loc primele ședințe din acest an ale Comitetului Special însărcinat cu studierea politicii de apartheid a guvernului Republicii Sud-Africane. Ambasadorul Achkar Marof, reprezentant permanent al Republicii Guineea la Națiunile Unite, a fost reales în funcția de președinte al acestui organism.

Apoi, Comitetul Special a aprobat textul unui apel către statele membre ale O.N.U. și unele organizații neguvernamentale, în legătură cu comemorarea din 21 martie, a Zilei internaționale pentru eliminarea discriminării rasiale. În acest an, se subliniază în apel, marcarea evenimentului menționat capătă o semnificație specială, deoarece ea are loc în cadrul Anului internațional al drepturilor omului.

În prezent, la sediul O.N.U. se desfășoară lucrările celei de-a V-a sesiuni a Consiliului de Administrație al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.). România, care a fost aleasă în acest organism, format din 37 state, la ultima sesiune a Adunării Generale, participă la lucrările lui pentru prima dată. Consiliul și-a ales ca președinte pentru anul 1968 pe șeful delegației Olandei, Jan Hendrik Lubbers.

Principalele teme aflate pe agenda Consiliului sînt recomandările administratorului P.N.U.D. cu privire la proiectele tip fond special pentru anul 1968, la programul tip asistența tehnică pentru anii 1968 și 1969, criteriile de acordare a asistenței tehnice, necesitățile viitoare ale activității de preinvestiții prin sistemul O.N.U. etc.

Luînd cuvîntul în cadrul dezbaterilor generale, șeful delegației române, ambasadorul Gheorghe Diaconescu, reprezentant permanent pe lîngă Organizația Națiunilor Unite, a subliniat că programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare, în ciuda resurselor sale limitate, joacă un rol semnificativ în promovarea cooperării internaționale, care în zilele noastre a devenit un imperativ.

La 8 ianuarie și-a început lucrările Comitetul Special cu privire la rapoartele periodice ale Comisiei drepturilor omului. Anul acesta Comitetul va examina rapoartele privind libertatea de informare, prezentate la invitația secretarului general al O.N.U. de către 26 de state și de unele instituții specializate ale O.N.U. și va supune Comisiei drepturilor omului comentarii, concluzii și recomandări în problema libertății de informare.

Tot la 8 ianuarie s-au deschis lucrările grupului special pentru studierea propunerilor privind înființarea unor comisii regionale ale drepturilor omului. Grupul de studiu urmează să elaboreze, pînă la 19 ianuarie, recomandări către Comisia drepturilor omului, care se va întruni la New York la 5 februarie.

New York, 16 ianuarie

Corespondență din Roma

Un lanț al solidarității în jurul Siciliei

Giuseppe Derriù
redactor la „Paese Sera"

Sicilia, insulă cu o istorie atît de frămîntată, este teatrul unei mari tragedii. Cele 20 de violente cutremure produse la începutul acestei săptămîni în zona Palermo-Trapani-Agrigento au șters de pe fața pămîntului nu mai puțin de zece localități. Sate întregi s-au prăbușit ca niște fragile castele din cărți de joc. Sub dărîmăturile de la Gibellina, Montevago, Calparuta, Santa Margherita, Belice, Mensi, Poggioreale, se află cadavrele a peste 600 de oameni. Alte peste 1 400 de persoane sînt date dispărute. Este încă dificil să se stabilească numărul exact al victimelor. Sub dărîmături se află și oameni vii, care așteaptă să fie salvați. În satele distruse, zeci de mii de locuitori au rămas fără acoperămînt. Spitalele sînt pline de răniți. Numărul lor este evaluat deocamdată la peste 1 500. Pe străzi, lumea se agită în speranța de a da victimelor fie chiar și cel mai mic ajutor. Seara se lasă asupra unei drame copleșitoare.

În urmă cu 20 de secole, Plinius cel Bătrîn, marele istoric al latinității, scria : „Acolo unde pămîntul s-a zguduit, se va mai zgudui". Sicilia nu s-a putut sustrage acestui cumplit cataclism geologic. Cutremurele au provocat în vestul Siciliei distrugeri de asemenea proporții încît această parte a insulei este denumită astăzi „triunghiul morții".

Italia trăiește zile de doliu. Dar, înfruntînd durerea, întreaga națiune s-a mobilizat pentru a veni în ajutorul sicilienilor. Italia a mai trăit astfel de tragedii și a găsit întotdeauna forța de a reacționa. Acum doi ani, peste 2 000 de persoane au pierit la Longarone din pricina prăbușirii unui dig. Abia s-a împlinit un an de cînd s-au produs catastrofalele inundații de la Florența și Veneția. Iar astăzi a căzut victimă Sicilia. Un lanț care pare neîntrerupt.

Dar există și un alt lanț : acela al solidarității umane. Din toate părțile Italiei au pornit spre regiunile sinistrate primele ajutoare. Camioane încărcate cu medicamente, îmbrăcăminte, pături și alte obiecte de primă necesitate, au fost trimise din Torino și din alte localități. Pe o listă de subscripție deschisă de un cotidian torinez s-au strîns în cîteva ore 65 de milioane lire italiene. Consiliul municipal al orașului a pus la dispoziția Crucii Roșii italiene o sumă de două milioane lire. La Florența, Consiliul municipal l-a însărcinat pe primarul orașului să coordoneze eforturile tuturor florentinilor pentru ajutorarea populației sinistrate.

În Sicilia au sosit președintele Republicii, Giuseppe Saragat, ministrul afacerilor interne, Paolo Emilio Taviani, și generalul Giuseppe Aloja, șeful statului major. Președintele Consiliului de Miniștri, Aldo Moro, a prezidat o reuniune a guvernului, care a examinat situația creată. Autoritățile au luat o serie de prime măsuri pentru a ajuta populația care a avut de suferit de pe urma cutremurelor. Detașamente militare au fost trimise de urgență la fața locului și participă la operațiunile de salvare. Partidul Comunist Italian a adresat poporului apelul de a trimite ajutoare sinistraților și a propus Parlamentului să aprobe fonduri destinate populației din localitățile distruse.

Mișcarea de solidaritate se desfășoară și pe plan internațional. Din numeroase țări au fost trimise în Italia ajutoare pentru populația greu încercată. O echipă de medici a sosit la bordul unui vas britanic, care a adus totodată alimente, pături și medicamente. Crucea Roșie franceză a trimis Crucii Roșii italiene medicamente, plasmă și alimente. Din S.U.A. a sosit o echipă de medici și paturi pentru 600 de persoane.

Impresionante sînt și manifestările de solidaritate ale numeroșilor sicilieni care trăiesc peste hotare. (După cum se știe, Sicilia este regiunea care a dat și continuă să dea cel mai ridicat procent de emigranți).

La ora cînd transmit aceste rînduri, operațiile de salvare și de ajutorare a populației lovite de cutremur sînt în curs.

Roma, 16 ianuarie

Într-una din localitățile siciliene distruse de cutremur. Locuitorii au primit primele ajutoare acordate de autorități

reflector

ENERGIA GRATUITĂ

Franța dispune de cea mai mare „uzină solară" realizată pînă acum în lume — o instalație care obține 3 500° din căldura razelor solare. Amplasată în localitatea Odeillo-Via (Pirineii Orientali), uzina a fost inaugurată în toamna trecută. Ea furnizează energia necesară unui laborator de metalurgie fină și de chimie a pămînturilor rare. Costul de producție al noii energii : de șase ori mai ieftin ca electricitatea. Instalații similare sînt în funcție astăzi în U.R.S.S., S.U.A., Algeria, Mexic, Izrael, energia produsă fiind utilizată mai ales pentru distila-

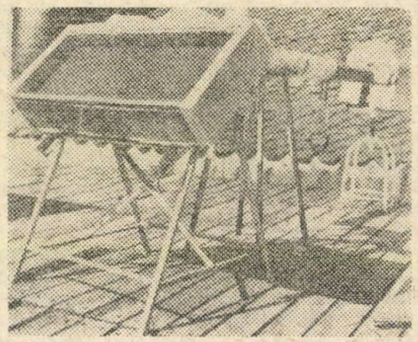

rea apei de mare. Specialiștii francezi au realizat și un aparat miniatură (în fotografie), a cărui oglindă captează suficientă căldură pentru menținerea, într-o casă cu trei camere, a unei temperaturi constante de 20°. Funcționarea și întreținerea acestui nou tip de calorifer nu costă nimic, energia obținută este absolut gratuită.

O NOUĂ VEDETĂ A MĂRILOR : PORT-CONTAINERUL

Președintele asociației vest-germane a armatorilor a declarat recent la Hamburg că, în transporturile maritime, se produce în momentul de față „o revoluție comparabilă cu aceea pe care au reprezentat-o vapoarele cu aburi atunci cînd au luat locul corăbiilor cu pînze". Acest punct de vedere se regăsește într-un raport publicat în S.U.A. de societatea McKinsey & Co, specializată în raționalizarea întreprinderilor. Raportul afirmă că, din cele 20 de companii de navigație vest-europene care efectuează transporturi în Atlanticul de nord, 16 vor dispărea pînă în 1970 ; că un singur port vest-european, Rotterdam, va putea face față noului trafic ș.a.m.d.

Proaspătul venit, a cărui apariție anunță asemenea seisme, are 12,20 m lungime, 2,44 m înălțime și tot 2,44 m lățime. Acestea sînt normele internaționale ale lăzii metalice numite „container", care face ca șantierele navale să se preocupe actualmente intens de construirea — și societățile de navigație de folosirea — vaselor port-containere, care vor lua în bună măsură locul cargourilor obișnuite. Folosirea rațională a containerelor, evitînd transbordările numeroase, poate ieftini, uneori pînă la jumătate, prețul transporturilor.

Ancheta noastră

(4)

Ion Moangă

Nicolae Ghenea

Puncte de reper în evoluţia relaţiilor bilaterale

În cadrul anchetei noastre consacrate relaţiilor bilaterale ale României, publicăm în acest număr răspunsurile şefilor misiunilor diplomatice române în R. D. Vietnam, R. D. Germană, Elveţia, R. P. Albania, R.P.D. Coreeană, Suedia, Japonia. În numerele anterioare ale revistei am publicat răspunsurile şefilor misiunilor diplomatice ale României acreditaţi la Moscova, Paris, Pekin, Sofia, Rio de Janeiro, Budapesta, Londra, Havana, Copenhaga, Ankara, Ulan Bator, Haga, Praga, Viena, Teheran, Roma, Belgrad, Varşovia, Alger-Tunis-Bamako, Washington.

Reîntors în ţară, fostul şef al misiunii diplomatice a Republicii Socialiste România la Hanoi, tovarăşul ION MOANGĂ, (actualmente în calitate de ambasador al ţării noastre în Republica Democrată Vietnam este acreditat tovarăşul CONSTANTIN BĂBEANU, care urmează să-şi ia postul în primire zilele acestea) ne-a spus următoarele :

— Între România şi R.D. Vietnam se desfăşoară relaţii multilaterale de prietenie şi colaborare frăţească. Întemeiate pe comunitatea orînduirii sociale, pe unitatea ţelurilor şi aspiraţiilor fundamentale, a intereselor luptei împotriva imperialismului, pentru triumful cauzei socialismului şi păcii în lume, relaţiile dintre ţările, popoarele şi partidele noastre au continuat să se dezvolte multilateral.

Trăinicia relaţiilor dintre cele două ţări rezidă în faptul că ele se bazează pe principiile marxism-leninismului şi ale internaţionalismului socialist, ale respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, deplinei egalităţi în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc şi întrajutorării tovărăşeşti.

Un rol important în dezvoltarea relaţiilor frăţeşti româno-vietnameze l-au avut schimburile de vizite pe linie de partid şi de stat, ca şi alte întîlniri prietenești, contacte, vizite reciproce efectuate în ultimii ani între cele două ţări.

Poporul român, care în decursul zbuciumatei sale istorii şi-a cucerit dreptul la o viaţă liberă cu sacrificii grele — a subliniat tovarăşul Ioan Moangă — este profund solidar cu eroicul popor vietnamez, greu încercat în războiul impus de S.U.A., este din tot sufletul alături de el în lupta sa eroică împotriva agresiunii imperialiste, pentru apărarea libertăţii şi independenţei patriei, pentru dezvoltarea construcţiei socialiste. Exprimînd voinţa întregului nostru popor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia la sesiunea Marii Adunări Naţionale din iulie 1967 : „Întreaga naţiune română îşi exprimă solidaritatea frăţească cu R. D. Vietnam, cu Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud, îşi manifestă hotărîrea de a ajuta poporul vietnamez pe plan material, politic şi moral, pînă la cucerirea deplină a victoriei".

Alături de celelalte ţări socialiste, de toate popoarele iubitoare de pace şi libertate, Republica Socialistă România, credincioasă principiului respectării dreptului sfînt al popoarelor de a-şi hotărî singure soarta, se pronunţă pentru încetarea imediată, definitivă şi necondiţionată a bombardamentelor şi a tuturor actelor de război asupra R. D. Vietnam, curmarea agresiunii americane, asigurarea tuturor condiţiilor pentru ca poporul vietnamez să-şi rezolve singur problemele vieţii sale interne, fără amestec străin, potrivit intereselor şi năzuinţelor proprii.

În ultimii ani, între România şi R. D. Vietnam au continuat să se dezvolte cu succes relaţiile economice. Volumul comerţului dintre cele două ţări a sporit, în perioada 1960—1966, de 3,7 ori. Ajutorul material pe care poporul nostru îl acordă poporului vietnamez pentru întărirea capacităţii sale de apărare constituie, de asemenea, o latură importantă a relaţiilor dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Vietnam.

Dezvoltarea colaborării culturale dintre cele două ţări, aranjamentele intervenite între diversele instituţii centrale de ştiinţă şi cultură, schimburile de ziarişti etc. au constituit elemente de întărire a relaţiilor frăţeşti dintre România şi R. D. Vietnam. În luna mai 1967, o echipă de cineaşti ai studioului „Alexandru Sahia" din Bucureşti a vizitat R. D. Vietnam şi a turnat două filme documentare despre viaţa şi lupta poporului vietnamez, contribuind prin aceasta la adîncirea cunoaşterii şi înţelegerii reciproce a celor două popoare.

Poporul vietnamez apreciază ajutorul pe care i-l acordă ţara noastră şi îşi exprimă cu orice prilej recunoştinţa sa fierbinte. În cadrul vizitelor de bun rămas, ocazionate de sfîrşitul misiunii mele în R. D. Vietnam, preşedintele Adunării Naţionale, Truong Chinh, şi premierul Fam Van Dong m-au rugat să transmit conducerii noastre de partid şi de stat, personal tovarăşului Nicolae Ceauşescu, cele mai calde mulţumiri din partea preşedintelui Ho Şi Min, pentru manifestările de solidaritate ale poporului român faţă de lupta poporului vietnamez, pentru sprijinul politic, diplomatic, material şi moral acordat de România Republicii Democrate Vietnam.

Se poate aprecia că relaţiile de prietenie şi colaborare frăţească dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană — **a relevat în răspunsul său dr. ing. NICOLAE GHENEA, ambasadorul României la Berlin** — sînt în continuă dezvoltare şi cunosc o evoluţie pozitivă pe diferite planuri — politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural.

Vizitele reciproce pe linie de partid şi de stat, întîlnirile şi schimburile de experienţă, care s-au desfăşurat în ultimii ani, au contribuit la dezvoltarea prieteniei şi colaborării dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană. Opinia publică din ţara în care sînt acreditat preţuieşte faptul că Republica Socialistă România sprijină pe plan internaţional lupta pentru recunoaşterea Republicii Democrate Germane — primul stat german socialist — ca stat liber şi independent, pentru participarea ei nestînjenită la viaţa politică mondială, la eforturile pentru pace şi progres social.

În ultimii ani, ne-a declarat tovarăşul Nicolae Ghenea, au continuat să se dezvolte relaţiile economice dintre cele două state. Un amănunt semnificativ : numai în cursul anului 1967, România a exportat în R.D. Germană circa 3 000 de tractoare. La Tîrgul de primăvară de la Leipzig, de anul trecut, România a fost reprezentată printr-o delegaţie condusă de tovarăşul Constantin Scarlat, ministrul industriei chimice. Au avut loc întîlniri, contacte şi între alţi membri ai guvernelor celor două ţări. Tovarăşii Gheorghe Cioară, ministrul comerţului exterior, şi Mihai Levente, ministrul comerţului interior, au vizitat R.D. Germană în perioada Tîrgului de toamnă de la Leipzig şi

—→

Vasile Dumitrescu

Manole Bodnaraș

Nicolae Popa

Eduard Mezincescu

au avut întîlniri cu colegii lor din R.D. Germană.

Protocolul schimburilor comerciale pe anul 1968 dintre România și R.D. Germană prevede o creștere în continuare a comerțului bilateral. Este evident că potențialul economic crescînd al celor două țări creează condiții pentru dezvoltarea continuă a schimburilor și cooperării economice reciproc avantajoase.

Referindu-se la relațiile culturale dintre cele două țări, tovarășul Nicolae Ghenea ne-a spus : Spectacolele „Troilus și Cresida" și „Șeful sectorului suflete" au entuziasmat publicul în cursul turneului efectuat, anul trecut, de Teatrul de Comedie din București în principalele orașe din Republica Democrată Germană. Filmele românești prezentate anul trecut în R.D.G. s-au bucurat, de asemenea, de succes.

Dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre partidele și țările noastre, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, — ne-a spus în încheiere tovarășul ambasador — este în interesul celor două popoare, al cauzei păcii și socialismului.

Relațiile româno-elvețiene — **ne-a spus tovarășul VASILE DUMITRESCU, ambasadorul țării noastre în Elveția,** — au cunoscut, în ultimii ani, o evoluție ascendentă. Acest proces se reflectă atît în încheierea unor noi acorduri între cele două state — printre care acordul de transporturi rutiere, acordul aerian — cît și în creșterea sensibilă a schimburilor economice, dezvoltarea turismului, activizarea relațiilor cultural-științifice. Bineînțeles, există încă largi posibilități de dezvoltare a relațiilor bilaterale, atît în ceea ce privește cooperarea economică cît și în alte domenii.

Faptul că în ultimii ani se manifestă, de ambele părți, un interes real pentru o mai bună cunoaștere reciprocă este, desigur, deosebit de îmbucurător. În această privință, o contribuție importantă a avut-o întîlnirea din primăvara anului 1966, cu ocazia unei scurte șederi în Elveția, dintre președintele Consiliului de Miniștri al României, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, și consilierii federali Willy Spühler și Hans Schaffner — actualul și fostul președinte al Confederației Elvețiene. Întîlnirea a prilejuit un schimb util de păreri atît asupra relațiilor bilaterale cît și, pe un plan mai larg, asupra contribuției pe care statele mici și mijlocii o pot aduce la soluționarea problemelor de care depind pacea și securitatea generală, statornicirea unui climat favorabil cooperării internaționale.

În continuare, tovarășul Vasile Dumitrescu a subliniat atenția pe care presa elvețiană a acordat-o, în special în anul care s-a încheiat, poziției constructive a României socialiste față de problemele majore ale situației internaționale. Sub acest aspect, aș dori să remarc, între altele, atenția de care s-au bucurat în Elveția, gazdă tradițională a tratativelor pentru dezarmare, propunerile judicioase ale României în cadrul negocierilor din Comitetul celor 18 pentru dezarmare, de la Geneva, în vederea încheierii unui acord de neproliferare a armelor nucleare, care să corespundă intereselor păcii, dreptului imprescriptibil al fiecărei țări la securitate și la folosirea cuceririlor științifice în scopuri pașnice.

Tovarășul ambasador s-a referit mai departe la faptul că un loc deosebit îl ocupă în relațiile româno-elvețiene schimburile comerciale. Aprecierea de care se bucură unele produse ale industriei românești, precum și interesul crescînd al cercurilor economice elvețiene pentru căutarea unor forme noi de cooperare economică, creează posibilități de dezvoltare a relațiilor reciproc avantajoase dintre cele două țări.

Deși relațiile culturale, schimburile artistice sînt încă relativ modeste, participarea unor reprezentanți ai artelor românești la unele expoziții de prestigiu (de pildă, la bienala internațională de tapiserie — Lausanne), în juriul concursului de interpretare muzicală de la Geneva, precum și prezența la cel de-al IV-lea Festival Enescu a unor personalități ale vieții muzicale elvețiene și mondiale, printre care a prof. J. Gagnebin, președintele Concursurilor muzicale internaționale, a altor artiști valoroși — toate acestea au contribuit efectiv la o mai bună cunoaștere și apreciere reciprocă a culturii celor două popoare.

Între poporul român și poporul albanez, între Republica Socialistă România și Republica Populară Albania — **ne-a declarat ambasadorul României la Tirana, MANOLE BODNARAȘ,** s-au statornicit relații de prietenie și colaborare frățească. Aceste relații, care au îndelungate tradiții în istoria celor două popoare, cunosc o continuă dezvoltare pe plan politic, economic, cultural.

În ultimii ani, între cele două țări au avut loc o serie de schimburi de vizite prietenești, care au contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă, au evidențiat noi posibilități pentru adîncirea colaborării multilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Albania.

Un loc important în cadrul colaborării româno-albaneze îl ocupă relațiile economice și tehnico-științifice, care au înregistrat în ultimii ani o evoluție ascendentă, ca urmare a dorinței reciproce manifestată de cele două țări pentru consolidarea și diversificarea lor. Conform acordului economic de lungă durată pe perioada 1966—1970, volumul schimburilor comerciale va fi în 1970 cu 20 la sută mai mare decît cel realizat în ultimii cinci ani. Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1968, semnat la 1 noiembrie 1967, la Tirana, prevede o creștere a volumului schimburilor comerciale, precum și o lărgire a gamei de produse în comparație cu situația existentă în anul trecut. Între cele două țări, a fost, de asemenea, încheiată, în decembrie 1967, o convenție privind transportul reciproc de mărfuri pe cale maritimă.

Cu ocazia vizitei în România, în luna mai 1967, a lui Kiço Ngyela, ministrul comerțului al Republicii Populare Albania, s-au purtat convorbiri rodnice și au fost stabilite noi domenii de colaborare reciprocă.

Paralel cu aceasta, pe baza planului de colaborare culturală, semnat anul trecut, în ultimii ani au fost organizate o serie de expoziții și alte manifestări, destinate să contribuie la popularizarea și cunoașterea mai aprofundată a realizărilor celor două țări în dezvoltarea economiei și culturii socialiste, au avut loc o serie de vizite reciproce ale unor oameni de știință și artă. Zilele acestea a sosit în Republica Populară Albania o delegație a Academiei Republicii Socialiste România, care va participa la manifestările prilejuite de comemorarea a 500 de ani de la moartea eroului național al poporului albanez, George Kastrioti-Skanderbeg.

Extinderea colaborării frățești dintre popoarele român și albanez, dintre partidele și statele noastre — a declarat în încheiere tovarășul Manole Bodnaraș — servește cauzei construcției socialismului, înfloririi materiale și spirituale a celor două țări, intereselor generale ale socialismului și păcii în lume.

— Anul acesta — **ne-a spus tovarășul NICOLAE POPA, ambasadorul țării noastre la Phenian** — se împlinesc 20 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și Republica Populară Democrată Coreeană. În acest răstimp, între Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, între partidele și popoarele celor două țări s-au statornicit și se dezvoltă trainice relații frățești de prietenie și colaborare în toate domeniile de activitate. Lărgirea și adîncirea continuă a acestor relații slujesc intereselor ambelor popoare, cauzei socialismului și păcii.

Dezvoltarea rodnică a relațiilor de prietenie frățească dintre poporul ro-

Ion Datcu

mân și poporul coreean, relații bazate pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, își găsește expresia în diverse acțiuni de colaborare și sprijin reciproc pe plan politic, economic, tehnico-științific etc.

Poporul român este pe deplin solidar cu lupta poporului coreean pentru realizarea năzuinței sale arzătoare — unificarea patriei, pentru retragerea trupelor americane din Coreea de sud și desființarea așa-numitei „Comisii a O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei". La sesiunile Adunării Generale a O.N.U. precum și în alte organizații sau organisme internaționale, delegațiile române au sprijinit cu consecvență aceste cereri legitime ale poporului coreean.

Adîncirea legăturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări — relevă tovarășul ambasador Nicolae Popa — își găsește, de asemenea, expresia în vizitele reciproce ale unor delegații din diferite domenii ale vieții politice, economice și culturale, în vizitele reciproce ale unor specialiști pentru documentare etc.

Creșterea potențialului material al celor două țări, diversificarea economiei lor creează posibilități pentru o continuă dezvoltare a schimburilor comerciale și a cooperării economice dintre România și R. P. D. Coreeană. În ultimii ani s-a dezvoltat cooperarea celor două țări și în ce privește construirea unor obiective economice. În acest sens poate fi amintită construirea laminorului de țevi de la Kansen, intrat în funcțiune în anul 1965. În anii următori, Republica Socialistă România va livra R. P. D. Coreene și alte obiective industriale importante.

În ultimii ani au continuat să crească schimburile comerciale dintre cele două țări. Semnarea, la sfîrșitul anului 1967, a acordului privind schimburile de mărfuri pe anii 1968—1970 și a protocolului pe anul 1968 dintre cele două țări oferă noi perspective pentru mărirea volumului comerțului dintre România și R. P. D. Coreeană.

Noi perspective de colaborare se conturează, de asemenea, în domeniul schimburilor tehnico-științifice. Se prevăd transmiterea reciprocă de documentație tehnică, vizite ale unor specialiști în domeniul industriei metalurgice, chimice, alimentare, agricultură etc. În ce privește domeniul colaborării culturale, un interes deosebit l-au stîrnit, de pildă, expozițiile românești de artă și de fotografii din domeniul construcțiilor, deschise în ultimii ani la Phenian.

Poporul român și poporul coreean — ne-a spus în încheiere tovarășul Nicolae Popa — sînt legate printr-o prietenie sinceră prin sentimente de stimă, respect reciproc și solidaritate în lupta pentru construirea socialismului. Progresul continuu al construcției socialiste în cele două țări va fi însoțit, fără îndoială, de dezvoltarea tot mai largă a legăturilor dintre partidele, popoarele și țările noastre.

Vorbindu-ne despre progresul simțitor care se face remarcat în relațiile de colaborare politică, economică, culturală, tehnico-științifică dintre Republica Socialistă România și Suedia, ambasadorul țării noastre la Stockholm, tovarășul EDUARD MEZINCESCU, ne-a declarat :

— Opinia publică suedeză a manifestat, în ultima vreme, un interes sporit față de politica internă și externă promovată de partidul și guvernul țării noastre.

În ultimii ani, s-a lărgit sfera și s-a îmbogățit conținutul relațiilor de colaborare dintre România și Suedia. Astfel, au avut loc o serie de contacte și schimburi de păreri între membrii guvernelor român și suedez, s-au pus bazele unei conlucrări între reprezentanții celor două țări la Organizația Națiunilor Unite și în alte foruri internaționale. După cum se știe, Suedia a fost una din țările coautoare ale rezoluției, inițiate de România, „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite", adoptată la cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., precum și, alături de România și alte state, coautoare a rezoluției cu privire la colaborarea economică și tehnico-științifică europeană, adoptată la cea de-a XXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

Un moment semnificativ în relațiile bilaterale româno-suedeze l-a constituit vizita întreprinsă anul trecut în țara noastră de către ministrul afacerilor externe al Suediei, Torsten Nilsson. S-a relevat, și cu acest prilej, că țările noastre au puncte de vedere identice sau apropiate în unele probleme internaționale, ceea ce este de natură să contribuie la promovarea păcii și înțelegerii în Europa și în lume. La evoluția ascendentă a relațiilor bilaterale au contribuit, de asemenea, vizita efectuată de ministrul suedez al comerțului în țara noastră și vizita ministrului român al comerțului exterior în Suedia. Cu prilejul acestor vizite, s-au analizat și stabilit posibilitățile de lărgire și intensificare a schimburilor comerciale, semnîndu-se în acest scop acordul comercial de lungă durată pentru perioada 1967—1971. Legăturile economice dintre cele două țări înregistrează o evoluție pozitivă, cu largi posibilități de extindere. În acest sens, forurile competente din cele două țări studiază posibilitățile de dezvoltare a cooperării economice și tehnice.

S-au intensificat, de asemenea, ne-a spus tovarășul ambasador, schimburile cu caracter cultural-științific, relațiile turistice, vizitele reciproce de ziariști etc. Numărul turiștilor și al ziariștilor suedezi care ne vizitează țara crește continuu. Tot mai mulți sînt profesorii, studenții, elevii și alte categorii de cetățeni suedezi care solicită ambasadei noastre documentare referitoare la România, la economia, politica și cultura țării noastre. Participarea României la Tîrgul internațional de la Göteberg, expoziția de artă populară românească organizată în orașele Stockholm, Malmö, Umea, Kristianstadt și Varberg, s-au bucurat de atenția și aprecierile unui numeros public vizitator.

Cursul pozitiv pe care-l înregistrează relațiile dintre România și Suedia este privit cu satisfacție de opinia publică din cele două țări.

Iată ce ne-a declarat tovarășul ambasador **ION DATCU, în legătură cu unele aspecte ale relațiilor româno-japoneze :**

— Vizita oficială în Japonia, în cursul anului trecut, la invitația guvernului japonez, a ministrului afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, a consemnat un moment semnificativ pe planul relațiilor bilaterale dintre cele două țări, fiind prima vizită a unui ministru de externe al României în Japonia. În timpul acestei vizite, ca și cu ocazia numeroaselor contacte care au avut loc în cursul anului 1967, atît la București cît și la Tokio, între personalități marcante din cele două țări — din care amintesc vizita în România a ministrului comerțului internațional și industriei al Japoniei — a reieșit interesul reciproc și dorința comună de a explora noi căi de extindere și diversificare a raporturilor româno-japoneze pe baza egalității și respectului reciproc, în interesul și avantajul ambelor țări, al menținerii și consolidării păcii în lume.

În ultimii ani s-au intensificat schimburile de vizite parlamentare, ale oamenilor de afaceri, de cultură și știință ; tot mai numeroși ziariști japonezi își manifestă dorința de a lua cunoștință nemijlocit cu realitățile țării noastre.

Îmi permit să remarc, a declarat ambasadorul român la Tokio, că relațiile de cooperare dintre România și Japonia sînt ilustrate, de asemenea, de creșterea de șase ori, în ultimii cinci ani, a volumului schimburilor comerciale dintre cele două țări.

În același timp, semnarea în 1967 a acordului de colaborare dintre radiodifuziunea și televiziunea română și cea japoneză precum și a înțelegerii dintre Agerpres și Agenția de știri japoneze Kyodo sînt de natură să stimuleze cooperarea și în aceste importante domenii.

Recent, am avut satisfacția să marcăm la Tokio, într-un cadru festiv, împlinirea a 5 ani de la înființarea cursului de limba română organizat sub auspiciile Asociației de prietenie Japonia-România, pe care l-au absolvit pînă în prezent 150 de japonezi, de diverse vîrste și profesiuni. De altfel, interesul crescînd manifestat în Japonia pentru țara noastră, este ilustrat, printre altele, de sporirea, în ultimii ani, a știrilor, articolelor reportajelor și comentariilor consacrate României și realizărilor sale, acțiunilor românești de politică externă.

Evoluția ascendentă a raporturilor româno-japoneze corespunde ambelor țări și popoare, intereselor păcii și colaborării internaționale. Relațiile bilaterale româno-japoneze au bune perspective de dezvoltare în domeniile colaborării politice, economice, științifice și culturale.

Anchetă realizată de
Cristian POPIȘTEANU

Din petrol s-a născut ABADANUL

Mihai Matei

Pentru Abadan nu am găsit prospecte turistice. S-a considerat, se pare, că orașul de la Golful Persic, cu peste trei sute de mii de locuitori și al doilea aeroport internațional al Iranului, nu are șanse să atragă căutători de nemaivăzut.

Un asemenea calcul nu este pe de-a-ntregul greșit. E perfect adevărat că Abadanul nu are nimic comparabil cu moscheile Ispahanului, grădinile Shirazului, bazarele din Teheran și Tebriz, ruinele de la Persepolis. Vizitatorii pe care această absență a vreunei întîietăți nu i-ar descuraja, cedează în cele din urmă, după o confruntare cu clima. Abadanul e unul din puținele orașe iraniene binecuvîntat cu vecinătatea unui curs de apă de dimensiuni impunătoare : Shatt-el-Arab, denumirea mai puțin celebră pe care o primesc Tigrul și Eufratul reunite. Dar generozitatea naturii s-a oprit aici. La Abadan plouă de cinci-șase ori pe an, iarna. În rest, timpul e cald — pînă la 60°, iar aerul este un lichid vîscos — aburi din sud, de deasupra Golfului Persic, praf din zonele deșertice care înconjoară orașul din mai toate părțile, plus poluarea, pare-se inevitabilă, cu care contribuie rafinăria orașului. Pămîntul este sfărîmicios și sărat, orice fișie de teren cultivată la mai mult de o sută de metri de fluviu reprezintă un lux aproape ruinător. Terenul acesta plat pare să fi fost destinat unui deșert, mai degrabă decît unui oraș.

Motive pentru a sta în Abadan

Un prim tur al orașului are toate șansele să nu fie încurajator. Rafinăria, plasată lîngă fluviu și înconjurată de o centură de străzi unde probabil nu au primit locuințe decît nefumătorii, pentru că la obișnuitele semne de circulație se adaugă inscripția categorică „No smoking !". Cartierul rezidențial — destul de redus ca întindere, deoarece cine are mijloace nu locuiește în Abadan. Cartierele muncitorilor de la rafinărie, cu aspectul unor case din cuburi (se folosește un număr restrîns de elemente prefabricate) ; un șir de cuburi — o stradă, un dreptunghi din cuburi — un cartier. Asta e tot, și după asta nu-ți rămîne decît să-ți tragi răsuflarea în aerul condiționat al hotelului.

Hotelul (toate sînt la fel) pare o oază, înconjurat de flori, palmieri și gazonul a cărui verdeață o asigură piruetele neîntrerupte toată ziua ale aspersoarelor. În piscină, în penumbra din bar și în hol, alți prigoniți de căldură vorbesc în toate limbile pămîntului (Babilonul e la puține sute de kilometri spre nord-vest) și încet, economisindu-și forțele pentru atunci cînd vor fi nevoiți să părăsească refugiul. Sînt funcționari și acționari veniți din Japonia sau din Olanda, din Spania sau din Africa de sud. Îi interesează petrolul și sînt hotărîți să stea atît cît este strict necesar.

Dacă, între timp, șocul climatului inospitalier ți-a trecut, îi dezaprobi, începînd să distingi nota eroică a acestui oraș, a cărui existență *aici* este o sfidare adusă condițiilor naturale, o adevărată

Rafinăriile de la Abadan

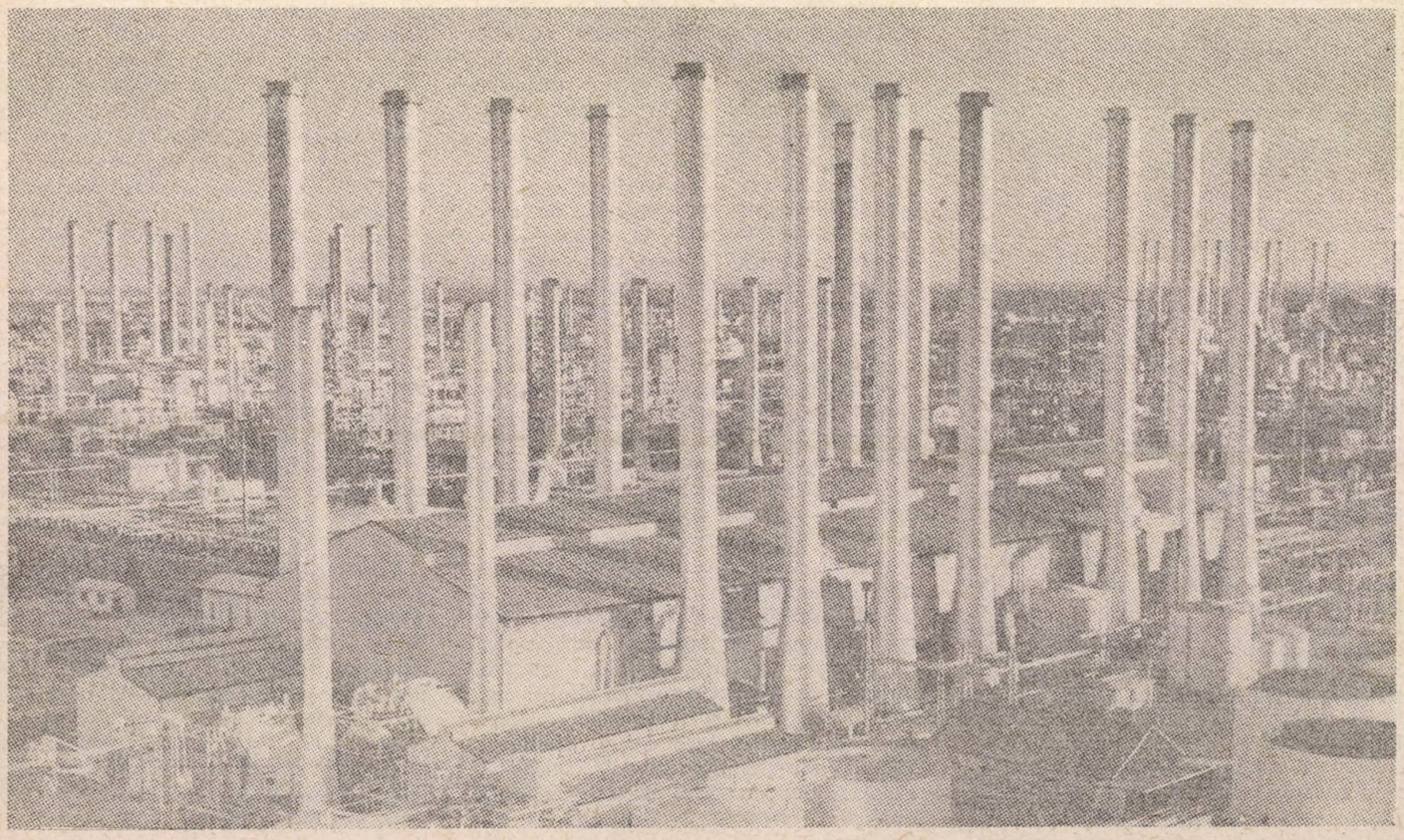

cetate în care omul nu numai că rezistă ostilității climei, dar și încearcă să contraatace, cîștigînd teren cu fiecare fișie verde care știrbește albul de sare și uscăciune al solului arid. Într-un fel, existența Abadanului, cu cei peste trei sute de mii de locuitori permanenți ne garantează că oamenii vor reuși să reziste arșiței sau gerului oricărei planete pe care i-ar atrage pasiunea explorării sau existența vreunui mineral prețios.

Există o asemenea atracție și la Abadan — petrolul. Plasat în apropiere de Golful Persic, dar și de principalele cîmpuri de extracție iraniene, Abadanul a fost multă vreme principala poartă prin care una din marile avuții ale țării pornea spre țările dezvoltate ale lumii.

Cunoscut încă din timpuri biblice locuitorilor țării Elamului, situată ceva mai la nord, petrolul a ocazionat, în perioade mai apropiate, majoritatea contactelor, rareori plăcute, cu puterile imperialiste, care ajunseră să dispună necontrolat de această importantă resursă a Iranului. Începînd din deceniul al șaselea, această situație a suferit modificări importante, vizibile și la Abadan.

Confruntare între rafinărie și paradis

De fapt, s-a schimbat și rostul fundamental al orașului : sectorul esențial al Abadanului nu mai este portul (mai precis, sînt două porturi, al Abadanului și al orașului dependent Khorramshar), ci rafinăria. Și, de altfel, îmbarcarea produselor petroliere a fost în mare măsură preluată de alte porturi, care pînă de curînd nici nu figurau pe hartă, obiectivul urmărit de autoritățile iraniene fiind în acest caz dezvoltarea unor regiuni înapoiate ale litoralului sudic.

Decisivă pentru destinul Abadanului a fost însă schimbarea politicii petroliere a Iranului în deceniul al șaselea. A fost limitat exportul de petrol brut. Prelucrarea petrolului este efectuată de o societate de stat iraniană, în colaborare cu un consorțiu la care participă mai multe societăți occidentale. Consorțiului îi revine desfacerea în afara țării — beneficiul urmînd să fie împărțit cu societatea iraniană ; în același timp, Iranul are asigurate produsele de rafinare pentru consumul intern. Părții iraniene îi revin în exclusivitate o serie de resorturi, inclusiv acela al asigurărilor sociale. Sub acest ultim aspect, situația muncitorilor de la rafinăria din Abadan ilustra realizările administrației iraniene, situîndu-se, evident, deasupra nivelului mediu în țară.

Rafinăria dă Abadanului dimensiunea monumentală. Autorul acestor rînduri, profan în materie, nu a putut decît să remarce suprafața imensă — deși rațional distribuită — cifrele astronomice ale producției, datele de fabricație ale unora dintre utilaje, recente toate, și numărul neverosimil de redus de muncitori, care, cel puțin cît am stat acolo, nu aveau altceva de făcut decît să se uite din cînd în cînd la cadrane. Totul crea pur și simplu impresia că masivele ansambluri argintii s-ar fi putut descurca și singure, prezența oamenilor datorîndu-se mai mult unei anumite neîncrederi, lipsită de temeiuri serioase. Rafinăria de la Abadan ar fi putut constitui decorul unui film de anticipație.

Am văzut, în apropiere de Abadan, și un decor deosebit, amintind de filmele care-și plasează acțiunea în vîrsta cea mai tînără a omenirii. Gazdele iraniene ne-au oferit o excursie prin delta formată de Shatt-el-Arab și Karun, principalul curs de apă al Iranului. A fost o jumătate de zi de alunecare calmă pe apele gălbui ale celor două fluvii, de trecere încetă pe lîngă pîlcuri de case din lut ; pe unele creștea iarba, amestecîndu-le cu verdeața din jur. Șiruri de arbori însemnau malurile uneori prea îndepărtate pentru a le identifica altfel. Canale săpate în pămîntul moale aduceau apa — rîul părea să fie singura sursă — pînă în pragul caselor mai îndepărtate de mal. Apropierea unei așezări ne era anunțată de departe de strigătele copiilor care se scăldau, ignorînd poveștile auzite de noi despre obiceiul rechinilor din Golful Persic de a înota în sus pe fluviu. Fertilitatea ținutului — reliefată de comparația cu împrejurimile imediate ale Abadanului — justifică legenda după care paradisul pămîntesc s-ar fi situat nu departe, înainte de unirea Tigrului cu Eufratul în Shatt-el-Arab.

Dar aceste periferii ale paradisului, și în orice caz primitivismul existenței locuitorilor, sînt destinate, în Iran ca și în alte țări, să rămînă amintiri. Nu mi-a fost greu să mi-i imaginez pe tinerii din aceste așezări dînd examene și apoi învățînd vreme de trei ani la școala profesională de pe lîngă rafinărie, căreia i-a fost consacrată o altă vizită. O pregătire sistematică, începînd de la folosirea uneltelor simple ca pila și rindeaua, formează muncitori calificați, cu o pregătire completă, cei mai mulți pregătiți să lucreze în rafinăria de la Abadan, unii la aceea care urma să fie construită în apropiere de Teheran (aceasta proprietate exclusivă a statului iranian) ; firește, alții ar putea fi specializați fără dificultate pentru munca în vreo altă ramură a industriei pe care Iranul se străduiește evident să o construiască pe baze cît mai largi. S-ar putea ca tocmai această școală, alături de rafinărie, să constituie punctul cel mai interesant al Abadanului, care — lipsit de alte amintiri ale trecutului, afară de malurile idilice, pînă acum neschimbătoare, ale fluviului — s-ar putea mîndri cu monumente ilustrînd viitorul acestui pămînt.

Pe malurile rîului Shatt-el-Arab : rafinării și palmieri

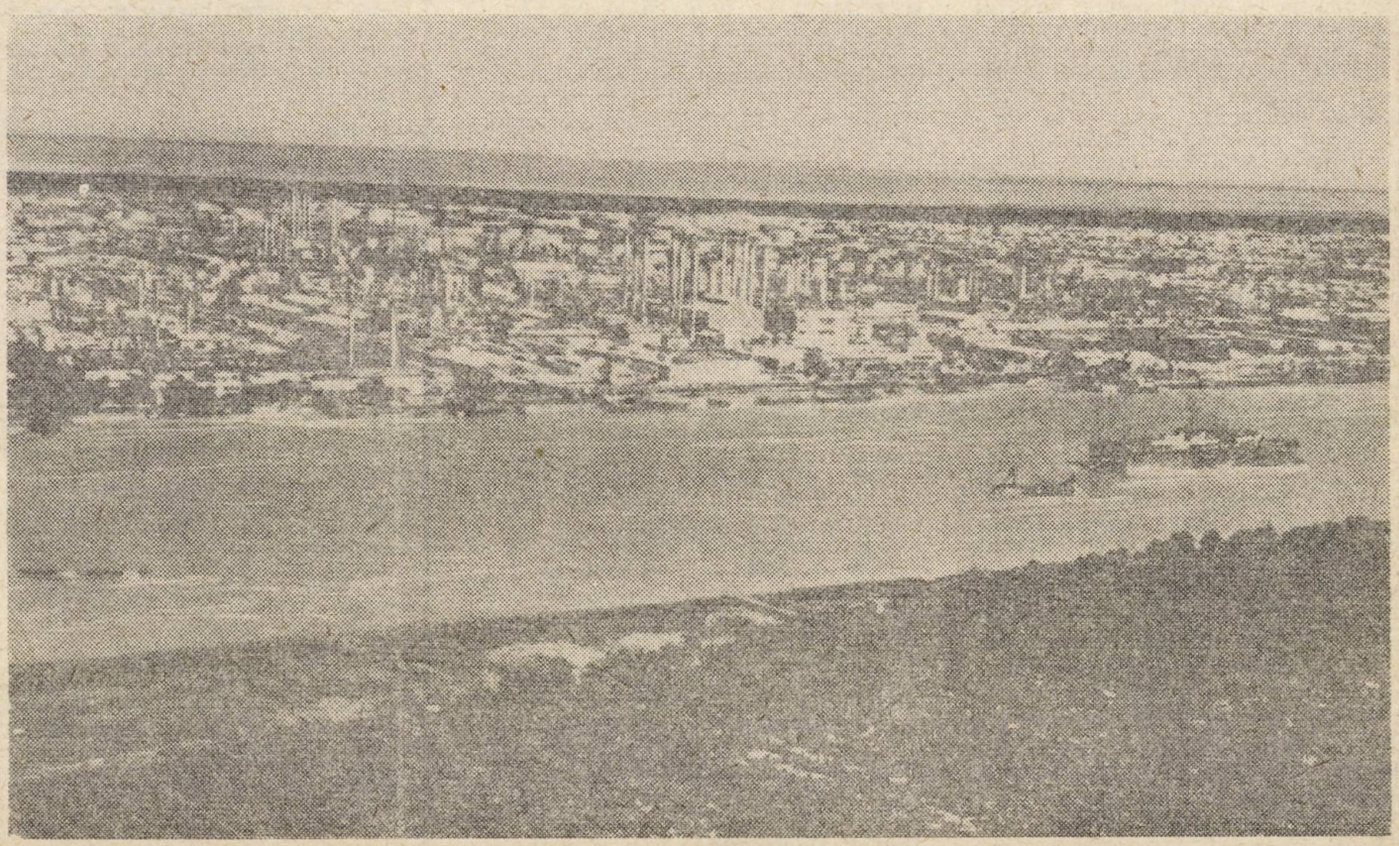

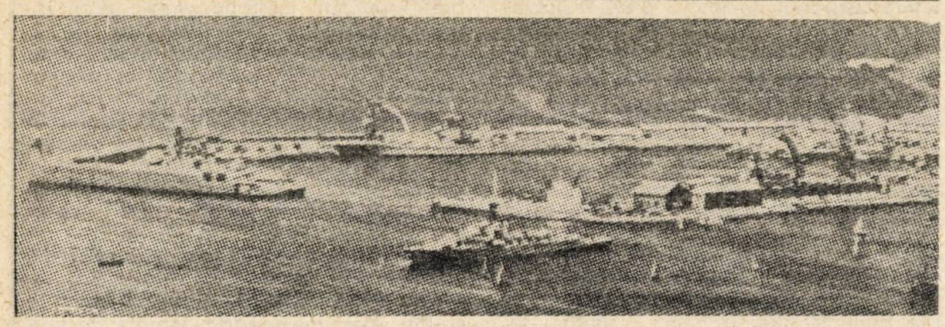

Simonstown, bază navală închiriată Angliei de guvernul Africii de Sud, a fost revendicată recent de Vorster, primul ministru sud-african, a cărui intenție este să rezilieze contractul de închiriere

Reduceri bugetare cu consecințe multiple

John Gritten

Efectuînd reduceri la aproape toate capitolele cheltuielilor bugetare, premierul Wilson a reușit să dea motive de nemulțumire aproape fiecărui membru al Camerei Comunelor ; nu este mai puțin adevărat că reducerea decisivă a prezenței la est de Suez — chiar dacă nu se va efectua decît în termen de trei ani — reprezintă o realizare a guvernului laburist. Să reamintim că, prin proporțiile lor, aceste reduceri ale cheltuielilor militare nu pot decît să contravină recomandărilor făcute de partea americană în cursul întrevederilor Brown—Rusk, săptămîna trecută.

Să enumerăm acele reduceri care dau în cea mai mare măsură îndoieli că s-ar mai putea vorbi despre un „rol mondial" al Marii Britanii : pînă în 1971, Marea Britanie se va retrage de la bazele sale din Singapore și Malayezia ; tot pînă în 1971, va fi lichidată și prezența britanică în Golful Persic (care, ca o compensație la abandonarea Adenului, trebuia inițial să fie amplificată) ; cele șapte purtătoare de avioane de care dispune marina regală nu vor fi înlocuite atunci cînd nu vor mai corespunde din punct de vedere tehnic ; în sfîrșit, comanda de 50 de avioane americane tip F—111, în valoare de 425 de milioane de lire sterline, va fi anulată.

Despăgubirile de plătit societății americane constructoare (General Dynamics) nu reprezintă singura diminuare a valorii nominale a reducerilor ; pe lîngă nesatisfacția previzibilă a Administrației S.U.A. — care nu va mai putea cita prezența partenerului britanic în Asia de sud-est — guvernul Wilson va trebui să facă față și tensiunii în relațiile cu Malayezia și Singapore, țări pentru care cheltuielile de întreținere a bazelor engleze prezentau o anumită sursă de venituri. Fără îndoială, aceste țări vor cere Marii Britanii compensații pentru reducerea veniturilor lor în lire sterline. Aceste compensații vor trebui scăzute din suma întrucîtva superioară cifrei de 400 milioane de lire — totalul provizoriu al economiilor realizate la cheltuielile militare.

Nu este scurtă nici lista reducerilor la cheltuielile nemilitare. Va fi introdusă taxa pentru prescripțiile medicale — taxă desființată chiar de guvernul Wilson în 1965. Au fost micșorate investițiile în construirea de școli, drumuri și locuințe. De asemenea, a fost majorat tariful la asistența dentară.

Pe de altă parte, alocațiile familiale de stat precum și asistența pentru săraci vor spori, investițiile în construirea de spitale se mențin la același nivel și vor fi efectuate anumite reduceri fiscale. Cu toate acestea, ansamblul hotărîrilor privind asistența socială a nemulțumit un mare număr de deputați aparținînd în special stîngii laburiste. Marți s-a aflat că lordul Longford, lord al sigiliului privat, a părăsit guvernul fiind înlocuit cu lordul Shackleton (negociatorul principal în perioada părăsirii Adenului) ; tot marți, era considerată probabilă demisia unui alt membru al guvernului, doamna Jennie Lee.

Ziua de marți nu a fost decît prima zi a dezbaterii, prevăzută să dureze trei zile. Mulțumiți de reducerea cheltuielilor cu caracter social și mai ales de disensiunile astfel provocate în rîndurile laburiștilor, deputații conservatori au aplaudat cu ironie sfîrșitul discursului de 50 de minute al primului ministru Wilson. Dar prima intervenție conservatoare, a liderului Edward Heath, a fost străbătută de accente critice severe — fireste față de măsurile vizînd dezangajarea militară.

Pachetul de măsuri prezentat marți are inevitabil consecințe multiple. Una este aceea că, la două luni după devalorizare, inițiativele menite să completeze această măsură au afectat, probabil pentru multă vreme, unitatea realizată la 18 noiembrie în rîndurile grupului parlamentar laburist. Poate mai importante sînt repercusiunile pe termen scurt și mediu ale reducerii cheltuielilor militare, măsură pozitivă chiar dacă este dictată de considerente predominant economice. Pozitivă, pentru că reducerea oricărei prezențe militare în afara hotarelor naționale influențează pozitiv climatul internațional.

Londra, 17 ianuarie

reflector

18 000 DE CUVINTE DESPRE ASASINATUL DE LA DALLAS

Literatura consacrată asasinării președintelui Kennedy s-a îmbogățit cu un nou material de analiză : un articol de 18 000 de cuvinte publicat în ultimul supliment literar al ziarului britanic „Times" de către John Hanbury Angus Sparrow, cunoscut prin scepticismul manifestat în toate lucrările sale de critică literară. De data aceasta John Sparrow a ales ca obiect al neîncrederii sale nu raportul Comisiei Warren — așa cum au făcut majoritatea autorilor — ci criticile acestora la adresa raportului. După părerea lui Sparrow, raportul Warren este „inatacabil", iar „demonologii", cum îi numește el pe criticii raportului, greșesc. „In timp ce pînă acum, scrie el, în centrul atenției s-a aflat asasinatul însuși, viitorii istorici vor fi probabil mai interesați de ceea ce i-a urmat. Pe măsură ce trece timpul va deveni tot mai evident că realmente misterios este nu ceea ce au făcut protagoniștii de la Dallas în timpul săptămînii fatale, ci activitățile ulterioare ale născocitorilor de mistere și succesul campaniei lor. Ești tentat să te întrebi exact ceea ce se întreabă ei în legătură cu asasinii de la Dallas : explicația constă într-o complexă combinație anticipată sau este vorba de acțiunea unor oameni obsedați dezechilibrați, care au lucrat independent unul de altul ? Sparrow susține însă că raționamentul celor ce au criticat raportul Warren a fost defectuos. „Deși poate să pară o realizare extraordinară din partea lui Oswald faptul că și-a atins ținta cu două focuri din trei — scrie de pildă Sparrow — este și mai greu de crezut că doi oameni, aflați la o oarecare depărtare unul de altul și care nu pot să se vadă sau să-și comunice, ar fi izbutit să-și sincronizeze tirul într-un mod atît de perfect. Este și mai greu să-ți imaginezi că eventualii conspiratori ar fi lăsat ca succesul planului lor să depindă de o asemenea sincronizare magistrală". După ce susține energic că Oswald a fost singurul asasin, John Sparrow formulează următoarele critici la adresa diverșilor autori :

Joachim Joesten („Oswald — asasin sau victimă") : **„Versiunea d-lui Joesten potrivit căruia ar fi existat două conspirații, una pentru a-l ucide pe președinte, cealaltă pentru a-l ucide pe guvernatorul John Connally, este extravagantă și de necrezut. Iar cartea lui este un amestec de engleză stîlcită, lipsă de stăpînire și prost gust".**

Mark Lane („Judecată pripită") și Harold Weisberg („Spoiala") : **„Acești avocați au adoptat o metodă de controversă care nu-i expune unei respingeri directe a argumentelor lor. Ei nu oferă însă o relatare clară a ceea ce cred ei că s-a întîmplat în realitate".**

Edward Epstein („Ancheta") : **„O carte concisă, clară, extrem de bine argumentată. Dar ea demonstrează cum un om inteligent poate permite ca o poziție părtinitoare să-i vicieze modul de prezentare a unei pledoarii, astfel încît lanțul raționamentului să ducă la o concluzie de fapt nefundamentată. Pe scurt, dl Epstein a dovedit despre sine însuși ceea ce a încercat să dovedească despre comisie".**

Procurorul Jim Garrison : **„Ce se poate spune despre «uriașul vesel» din New Orleans ? E un om ager, puternic, ambitos, dar lipsit de orice judecată".**

Rămîne de văzut cum vor aprecia alții lucrarea lui John Sparrow : ca o contribuție serioasă la literatura juridică sau ca o încercare de a ieși el însuși în evidență ?

Corespondență din Paris

Preocupări în rîndurile stîngii

Georges Dascal

Primele două săptămîni ale noului an au fost pline de evenimente pentru stînga franceză și pentru evoluția relațiilor dintre partidele care o alcătuiesc. Primul eveniment a fost publicarea, la 11 ianuarie, a textului comun semnat de grupurile parlamentare, al Federației și al partidului comunist, cerînd convocarea unei sesiuni extraordinare a parlamentului. Într-adevăr, delegația stîngii în Adunarea Națională, constituită din deputații federați și comuniști, a căzut de acord asupra următoarei ordini de zi :

1. discuții asupra puterilor speciale și ordonanțelor cu privire la reforma securității sociale ;

2. discuții asupra cererii Marii Britanii de a fi primită în Piața comună.

Inițial, partidul comunist propunea doar primul punct și Federația stîngii pe al doilea. Se știe că liderii Federației stîngii au criticat cu asprime refuzul guvernului francez de a începe tratative cu Marea Britanie cu privire la candidatura ei în C.E.E. Acceptarea de către partidul comunist a acestui punct al ordinii de zi — a cererii deci de convocare a unei sesiuni extraordinare a parlamentului — a fost însoțită de o luare de poziție foarte clară a partidului comunist, exprimată de secretarul general Waldeck Rochet. Această poziție, care va fi apărată de deputații comuniști în cazul unei sesiuni extraordinare a Adunării Naționale, a fost expusă de Waldeck Rochet cu prilejul unei adunări a activiștilor comuniști parizieni. Problema care se pune — a declarat el — este dacă intrarea Marii Britanii în Piața comună poate să determine această țară să se desprindă de sub influența americană sau, dimpotrivă, nu ar permite S.U.A. să-și sporească controlul și presiunile asupra Europei occidentale, slujindu-se, în acest scop, de aliatul lor privilegiat, Marea Britanie. Partidul comunist — a afirmat Waldeck Rochet — consideră că nu poate avea loc o eventuală negociere cu privire la intrarea Marii Britanii în Piața comună decît dacă această țară va fi renunțat în prealabil la alianța ei privilegiată cu S.U.A. angajîndu-se să ducă o politică independentă și de colaborare cu toată țările europene, adică o politică implicînd dizolvarea blocurilor militare, ceea ce ar trebui să ducă la refuzul de a reînnoi pactul atlantic la scadența din 1969.

Întrunit a doua zi după aceste declarații, Comitetul Executiv al Federației stîngii nu a manifestat o emoție deosebită ; însuși președintele Federației, Mitterrand, s-a mărginit să remarce că între Federație și partidul comunist se mențin divergențe asupra problemelor de politică externă, așa cum există, a adăugat el, și în sînul majorității. Aceste divergențe, a considerat Mitterrand, nu pot însă nici să întrerupă, nici să încetinească convorbirile dintre cele două formații. În anumite cercuri conducătoare ale Federației stîngii se manifestă chiar speranța că dezacordurile actuale ar putea fi depășite.

Numeroși observatori par însă mai puțin optimiști și toți comentatorii au subliniat declarațiile făcute de Waldeck Rochet la adunarea comuniștilor parizieni în legătură cu relațiile dintre partidul comunist și Federația stîngii. Făcînd aluzie la o polemică angajată de „Le Populaire" (organul S.F.I.O.) împotriva Partidului Comunist Francez, Waldeck Rochet a reproșat Federației puțina grabă de care dă dovadă în ce privește ratificarea propunerilor grupului de lucru mixt, precum și caracterul ambiguu al anumitor declarații ale conducătorilor Federației. În special, el s-a referit la părerea, enunțată de Mitterrand, că obiectivul primordial al Federației este de a deveni un mare partid în stare să guverneze cu programul lui, problema alianței fiind doar un obiectiv secundar : secretarul general al partidului comunist a declarat că este firesc ca Federația stîngii să aspire la creșterea influenței ei, dar nu este realist să se creadă că în etapa actuală Federația, doar cu forțele de care dispune, ar putea să guverneze la stînga cu propriul ei program : „Trebuie să se țină seama de raportul de forțe politice — a spus Waldeck Rochet. Or, acest raport de forțe este de asemenea natură încît în Franța nu este posibil un guvern de stînga fără concursul comuniștilor, fără sprijinul clasei muncitoare".

Din aceasta rezultă, potrivit majorității observatorilor, cel puțin o primă concluzie : deși — sau pentru că — obstacolele se conturează mai precis, se desfășoară un real proces de clarificare a pozițiilor reciproce. Cercurile de stînga consideră chiar că se înregistrează totuși progrese și că se apropie confruntările mai hotărîtoare. În orice caz, în rîndurile membrilor de rînd și simpatizanților celor două formațiuni există un profund curent unitar, așa cum au confirmat alegerile municipale de la Bastia (Corsica), unde s-a înregistrat victoria totală a listei unice de stînga (Federația și P.C.F.) împotriva listei majorității care deținea anterior consiliul municipal.

În consecință, rămîn de rezolvat probleme importante pentru ca stînga să ajungă la un acord general concret. Acest început de an e marcat de o interesantă, și care poate fi rodnică, intensificare a dezbaterilor.

Paris, 16 ianuarie

Corespondență din Tokio

Poziții în problemele apărării

Florea Țuiu

După întrevederile Sato—Johnson, în cadrul cărora s-a abordat problema retrocedării Okinawei, problema apărării a redevenit stringent în actualitate, ca fiind acum poate cea mai importantă chestiune la ordinea zilei în viața politică a Japoniei. Atît în rîndul opiniei publice cît și în rîndul partidelor politice se manifestă îndoieli serioase cu privire la „justificarea existenței forțelor japoneze de autoapărare, considerate a fi cea mai eficientă putere militară a blocului occidental din Extremul Orient", după cum scrie „Mainiți Daily News". Deosebirile de vederi în aceste probleme au fost puternic scoase la iveală atunci cînd guvernul a încercat dezbaterea lor publică. Disputele cele mai aprinse au avut loc în dietă, cînd premierul a cerut poporului să aprobe „căile și mijloacele pentru apărarea eficientă a Japoniei", punînd accentul pe întărirea capacității de apărare a țării în raport cu puterea ei națională și pe menținerea tratatului de securitate japono-american. El a cerut sprijinul populației pentru realizarea acestor obiective, explicînd că securitatea Japoniei este strîns legată de desfășurarea evenimentelor politice și militare din această regiune, în care Okinawa are un rol foarte important. Guvernul nu a definitivat încă politica sa față de Okinawa, întrucît consideră că este mai bine să aștepte și să urmărească cu atenție desfășurarea evenimentelor internaționale, înainte de a adopta o poziție definitivă față de această problemă. Retrocedarea insulelor, declară guvernul, „nu este iminentă în circumstanțele actuale".

Problema nucleară, evocînd amintiri atît de dureroase, nu putea fi în mod firesc evitată în cadrul unor discuții despre apărare. Dacă opinia publică este de acord cu reafirmarea de către premier a celor „trei principii" potrivit cărora Japonia nu va produce arma nucleară, nu va poseda arma nucleară și nu va permite stocarea de arme nucleare străine pe teritoriul său, existența umbrelei nucleare americane sub care a fost plasată țara stîrnește în schimb neliniște și dezaprobare.

Cele patru partide politice din opoziție, Partidul Comunist din Japonia, Partidul Socialist Japonez, Partidul Socialismului Democratic și Komeito, critică politica guvernului în problema apărării. În mesajul său de Anul Nou, de pildă, președintele Partidului Socialist Japonez, Seiichi Katsumata, se opune stabilirii unui sistem de securitate care să dispună de arme nucleare, cere încetarea războiului din Vietnam, retrocedarea Okinawei și stabilirea de relații diplomatice cu China.

El se pronunță pentru o politică neutră avînd la bază cinci principii : integritatea teritorială, neamestecul în afacerile interne, neagresiunea reciprocă, egalitate și respect reciproc, coexistență pașnică.

Tokio, 15 ianuarie

Actualitate economică

Se poate aprecia că în 1967 situația politică a exercitat o influență negativă asupra economiei țării în general și a factorilor de conjunctură a pieței în special, iar lovitura de stat de la 21 aprilie 1967 a afectat puternic activitatea tuturor sectoarelor economice.

Caracteristicile etapei de după instaurarea regimului militar ar fi următoarele :

— apatia cercurilor de afaceri în ce privește investițiile, ca urmare a neîncrederii în stabilitatea regimului ;

— stagnarea aproape completă a activității comerciale pentru circa două luni ;

— încercările guvernului de a găsi căi și mijloace pentru a înlătura pericolul apariției unor simptome de criză ;

— înviorarea aparentă, către sfîrșitul lunii iunie 1967, ca urmare a eforturilor și măsurilor guvernului îndreptate spre stimularea activității economice.

Politica economică a guvernului actual este de a deschide cît mai larg posibil porțile de pătrundere a capitalului străin în țară, în ciuda repercusiunilor și riscurilor la care este expusă economia țării. În același timp sînt cu totul neglijate investițiile de stat. „Scopul investițiilor de stat, care se fac în special în infrastructură — spunea ministrul coordonării, Makarezos, în cadrul unei recente conferințe de presă — este de a crea condiții cît mai avantajoase atragerii capitalului străin în Grecia".

Fenomenele de depresiune economică resimțite către sfîrșitul anului au neliniștit într-o măsură și mai mare guvernul. Aceasta îl determină :

— să adopte unele măsuri pentru a salva exporturile de produse agricole : citrice, măsline, stafide și, eventual, grîu etc. ;

— să tatoneze posibilitățile de obținere a unor împrumuturi sau credite externe din partea Fondului Monetar Internațional, Statelor Unite, N.A.T.O. ;

— să revină la politica de a coordona politica agricolă a Greciei cu cea a Pieței comune ;

— să redistribuie fondurile bugetare din sectorul public numai în sectoarele de strictă necesitate ;

— să inițieze o politică de economii în sectorul de stat, cu repercusiuni negative asupra maselor de salariați. Această politică a și dus la sporirea considerabilă a numărului șomerilor, deși în nici o statistică nu se pomenește de șomaj. Un motiv al creșterii numărului șomerilor a fost și împiedicarea emigrării brațelor de muncă.

Tot în cadrul politicii de economii, guvernul a confiscat toate fondurile din bănci ale sutelor de organizații progresiste scoase în afara legii, a suspendat plata îndemnizațiilor pentru cei 300 de deputați ai parlamentului, a desființat cantinele care funcționau pe lîngă școlile din comune și sate. Totodată, guvernul a suspendat plata subvențiilor agricole către numeroși producători ale căror recolte sînt considerate de guvern drept nerentabile — cum ar fi grîul — pentru a-i determina să cultive alte produse cu șanse sporite la export.

Din analiza tranzacțiilor externe ale Greciei, întocmită de Banca comercială a Greciei în lucrarea „Notes on Foreign Trade" pentru perioada ianuarie-septembrie 1967, reiese că balanța comercială totaliza la 30 septembrie 1967 un deficit de 527,4 milioane dolari față de 548,3 milioane dolari la 30 septembrie 1966. Astfel prezentată situația ar putea fi considerată ca pozitivă. Dar la aceasta a contribuit în special frînarea importului, care în 1967 a crescut cu numai unu la sută față de 14 la sută și 21 la sută în perioadele corespunzătoare ale anilor 1966 și respectiv 1965.

Procentul de unu la sută, care indică în fapt o stagnare, este datorat mai ales declinului importului unor grupe de mărfuri destinate sectorului particular : au fost reduse importurile de alimente, materii prime, bunuri de consum manufacturate etc.

În același timp, creșterea exporturilor, deși a continuat, a fost mai redusă decît în anii precedenți, ceea ce confirmă declinul activității economice în domeniul schimburilor comerciale.

Măsurile luate de junta pentru limitarea creșterii importurilor se datoresc temerilor nutrite de ea în ce privește reacția piețelor externe față de noul regim, în sensul că acestea și-ar putea micșora importurile din Grecia și atunci situația balanței comerciale a Greciei s-ar fi agravat și mai mult.

Recent a fost dat publicității bugetul anului financiar 1968. În textul lung de cîteva pagini de ziar al bugetului anului curent a fost strecurată și o notiță privind îndeplinirea prevederilor bugetului anului trecut în care se spune doar că deficitul de 4 900 milioane drahme ar fi fost acoperit prin 4 100 milioane drahme provenite din împrumuturi interne și 800 milioane provenite din surse din străinătate (credite, împrumuturi, donații etc.). Din textul bugetului cititorul grec a aflat pentru prima dată faptul că împrumutul intern lansat pentru suma de 1,5 miliarde drahme a ajuns la 4,1 miliarde drahme și că Grecia a primit din străinătate o sumă de 800 milioane drahme. Realitatea însă o cunoaște numai guvernul, întrucît, potrivit calculelor economiștilor, bugetul pe anul 1967 urma să se soldeze cu un deficit de circa 10 miliarde drahme.

Cît privește bugetul pe anul 1968, el prevede venituri în valoare de 46 380 milioane drahme și cheltuieli în valoare de 52 430 milioane drahme. Deci un deficit de 6 050 milioane drahme, care ar urma să fie acoperit prin 200 milioane drahme acordate de N.A.T.O. sub formă de ajutor, 4 000 milioane drahme din împrumuturi interne și 1 850 milioane drahme din surse externe.

Potrivit observatorilor economici, calculul bugetului pe anul în curs nu s-a făcut pe baza posibilităților reale, ci pe baza unor perspective necunoscute, incerte. În text se subliniază că „evaluarea veniturilor s-a făcut pe baza creșterii previzibile a venitului național (cu 5 la sută față de 1967), a activizării sistemului de colectare a impozitelor și a creșterii veniturilor bănești ale populației".

Totodată, se arată că „cheltuielile de consum au fost micșorate", punîndu-se un accent deosebit, după cum se arată în text, pe „asigurarea securității interne și, în al doilea rînd, pe apărarea țării".

Deși în preambulul bugetului se subliniază că impozitele directe s-au micșorat față de anul 1967, în cifrele publicate situația se prezintă complet invers : dacă în 1967 impozitele directe au fost de 6 639 milioane drahme, în 1968 ele ating 8 110 milioane drahme, cu 1 471 milioane drahme mai mult ca anul trecut. Și impozitele indirecte marchează o creștere substanțială. În general, volumul total al impozitelor marchează o creștere de 5 406 milioane drahme față de 1967.

În încercarea sa de a dirija finanțele țării, de stat și particulare, în direcția politicii sale economice, guvernul a luat hotărîrea de a micșora în mod substanțial prerogativele Băncii Naționale a Greciei prin transferarea fondurilor organismelor de stat și a fondurilor de asigurări și pensii aparținînd uniunilor sindicale (aflate sub administrarea acestei bănci), în contul Băncii Generale a Greciei care administra, pînă recent, numai acțiunile și fondul colectiv aparținînd vîrfurilor militare înstărite. Prin această măsură se intenționează, în primul rînd, o încercare de fuzionare a vîrfurilor militariste cu cele bancare, o tentativă de supunere a capitalului bancar controlului total al juntei militare și, totodată, un pas hotărîtor în direcția controlării permanente și absolute a fondurilor uniunilor sindicale de către junta, astfel ca acestea să nu mai poată dispune după dorința lor de fondurile proprii.

Faptul că în afară de guvernatorul Băncii Naționale, Ioanis Paraskevopoulos (care a fost premier și este cunoscut pentru vederile sale proregaliste), și-au înaintat pe rînd demisiile viceguvernatorul aceleiași bănci, precum și mai mulți membri ai Consiliului de administrație, guvernatorul Băncii pentru dezvoltare industrială, Spiros Leverdos, viceguvernatorii aceleiași bănci, A. Papaghiorghiu și Gh. Panas, președintele Uniunii industriașilor greci, Marinopoulos, guvernatorul Băncii proprietăților imobiliare, precum și numeroși consilieri ai băncilor citate, dovedește existența unor contradicții între junta militară și cercurile bancaro-financiare din Grecia, care opun rezistență încercărilor guvernului de a trece în mîinile militarilor pîrghiile financiare ale țării. Conflictul s-a ivit în momentul în care guvernul a dat publicității bugetul pe anul financiar în curs și planul economic de perspectivă pe cinci ani, la întocmirea cărora au participat numai experții Ministerelor de finanțe și coordonare, excluzîndu-se astfel participarea guvernatorilor băncilor și președintelui Uniunii industriașilor greci.

Un al doilea motiv al conflictului dintre cercurile afaceriste și bancare, pe de o parte, și junta, pe de altă parte, este noul sistem de percepere a impozitelor pe venituri, adoptat ca urmare a hotărîrii „de a se activiza munca organelor competente de percepere a impozitelor", prin înființarea unui mecanism de control extrem de sever și eficace. Prin această măsură, ce derivă tot din impasul în care a ajuns economia țării, junta a afectat serios și interesele păturilor mijlocii, cum ar fi comercianții, negustorii, liber-profesioniștii. Cercurile de afaceri declară că politica impozitelor dusă de dictatură încetinește activitatea de afaceri și deci ritmul circuitului capitalurilor.

Ion FLORESCU

poveste de la 1707

Radu Cosașu

În anul 1707, după ce au învins flota franceză a lui Ludovic al XIV-lea în largul coastelor spaniole, vasele engleze de sub comanda amiralului Clowdisley Shovell s-au îndreptat foarte bucuroase spre Anglia. Vase bogate, încărcate nu numai cu glorie abstractă : mii și mii de monede de aur și argint erau tăinuite în unghere secrete, cunoscute numai de inițiații din preajma amiralului. Dar, cum spune înțelepciunea marinărească, nici o victorie nu te poate scuti de un naufragiu. În apropierea cețoasei lor patrii, vasele au întîlnit stînci ; era noapte și stîncile, în logica lor puțintel absurdă, nu au interes să semnalizeze sau nu știu, nu vor, n-are importanță. Cert este că amiralul — cu grijile lui de amiral — a cerut în acea noapte ofițerilor să-i dea poziția vasului. Ofițerii nu erau prea lămuriți sau erau prea amețiți de victorie, nu se știe, și iar nu are importanță. Cert este că n-au putut da amiralului longitudinea și cu atît mai puțin latitudinea. Atunci, un marinăraș — un mus, adică un tînăr marinar de 15 ani — îndrăzni să se amestece în discuția celor mari și să le spună că, după opinia sa, vasul se afla în apropierea înfricoșătoarelor stînci ale insulelor Sorlingue. Un fior trecu prin corpul ofițeresc. După clipa de groază apăru vanitatea : cum poate un puști să-și dea cu părerea în privința poziției vasului și mai ales cînd vorbesc cei mari ? Superstițioși din frică și cruzi din ignoranță, amiralul și ofițerii, așa spune povestea, hotărîră să-l spînzure, și-l spînzurară. Această hotărîre nu-i scuti de naufragiu. Vasele se găseau într-adevăr lîngă funestele insule și stîncile își făcură datoria lor de stînci. Vasele lui Sir Clowdisley se scufundară cu comoara lor cu tot.

După 260 de ani se anunță că scafandrii unei expediții private britanice au descoperit în adînc comoara flotei, aur și argint, mii și mii de monede ; nici una nu era datată după 1707. Astea sînt ! Lăsînd la o parte pentru o clipă plăcerea scafandrilor de a se afunda pînă la cot în atîta bănet — mai ales azi cînd englezii de la suprafață au atîtea probleme cu aurul, să ne gîndim la cel spînzurat. Dacă tînărul cu opinie ar fi fost ascultat, s-ar fi economisit : naufragiul, doliul soțiilor de ofițeri și marinari, tristețea de 260 de ani a vistiernicilor, energia scafandrilor și, printre altele, o crimă — ceea ce nu e puțin. E curios însă cu cîtă greutate se extrage morala din asemenea povești despre recuperarea unor comori pătate de sînge — comori, deseori, de inteligență și înțelepciune, comori spirituale, nu doar monetare, în jurul cărora s-au consumat patimi imprudente și inutile. Și azi, pe puntea marelui transatlantic prins între atîtea furtuni și stînci, mai există amirali și mari ofițeri puțin dispuși să dea ascultare opiniilor cîte unui mus inteligent, dotat cu gîndire independentă. Și ar fi regretabil — să spunem așa, deși numai timp de regrete nu va mai fi — ca peste 260 000 de ani expediția unei societăți private de pe o altă planetă să anunțe că a recuperat, din naufragiul Terrei, Luvrul și Capela Sixtină.

victime sub acuzație

Nicolae Minei

„Absenții sînt totdeauna de vină", spune un cunoscut proverb francez. Pornind de la acest postulat, se poate lesne deduce că între absență și vină există un raport direct proporțional și că, pe măsură ce crește prima, sporește și cea de a doua. Concluzia inevitabilă este că cea mai mare încărcătură de culpă o duc în spinare cei ce lipsesc definitiv — morții.

Este teza îmbrățișată de Rolf Geigert, pe care împrejurările îl obligă să evoce, acum, în fața tribunalului din Düsseldorf, anii petrecuți în calitate de comandant-adjunct al lagărului de concentrare de la Sachsenhausen. Ca urmare a prezenței sale acolo, 85 000 de oameni îi datorează nemijlocit absența lor din viață, fără a mai pune la socoteală pe cei aproape 100 000 al căror act de deces nu poate fi semnat de fostul obergruppenführer S.S. decît în calitate de coautor.

Spre deosebire de majoritatea colegilor săi de breaslă, Geigert nu se înjosește tîrguindu-se meschin asupra cifrelor. 85 000 spune acuzarea ? 85 000 confirmă acuzatul. E o eleganță de gentleman, care-și recunoaște, cu fruntea sus, datoriile la poker. Numai că, în cazul de față, debitul nu poate fi achitat, deoarece răspunderea morții celor morți revine... morților.

Cu infinită răbdare a unui dascăl nevoit să demonstreze adevăruri evidente în fața unor elevi grei de cap, Geigert repetă magistraților, la fiecare ședință, că lui nu i se poate reproșa nimic, absolut nimic. Desigur, deținuții au pierit, dar cauza acestei „regretabile stări de lucruri" (expresia îi aparține) trebuie căutată în altă parte.

Mai precis în alte părți, unde acuzatul știe nu numai să caute, ci să descopere cauza fiecărui efect. De exemplu, explică el tribunalului, cei care și-au dat ultima suflare cărînd, cîte treisprezece ore pe zi, tone de bolovani în vîrful unei coline, erau intelectuali lipsiți de antrenament fizic, cu musculatura atrofiată de pe urma unei vieți sedentare. La fel, cei răpuși de foame intraseră în lagăr cu deprinderi alimentare necorespunzătoare condițiilor de atunci, așa cum lipsa unei discipline igienice a dus la numeroase decese prin tifos exantematic. Cît despre prizonierii uciși în bătăi și torturi, aceștia au sucombat din pricina unei debilități organice generale, în mare măsură ereditară și în orice caz anterioară internării la Sachsenhausen (sublinierile sînt ale noastre, dar cuvintele pe care ele le marchează sînt copyright exclusiv Rolf Geigert).

Potrivit acestei impecabile logici S.S.-iste, ne putem imagina un inculpat de omor prin împușcare demonstrînd că victima lui trebuie să fi suferit de o veche afecțiune cardiacă de vreme ce inima a încetat să-i mai bată de la primul contact cu un glonte. Și cine să mai condamne o strangulare cînd totul se reduce la o problemă de rezistență a materialelor, fiind vina celui ucis că a avut un laringe mai fragil decît mîna asasinului ?

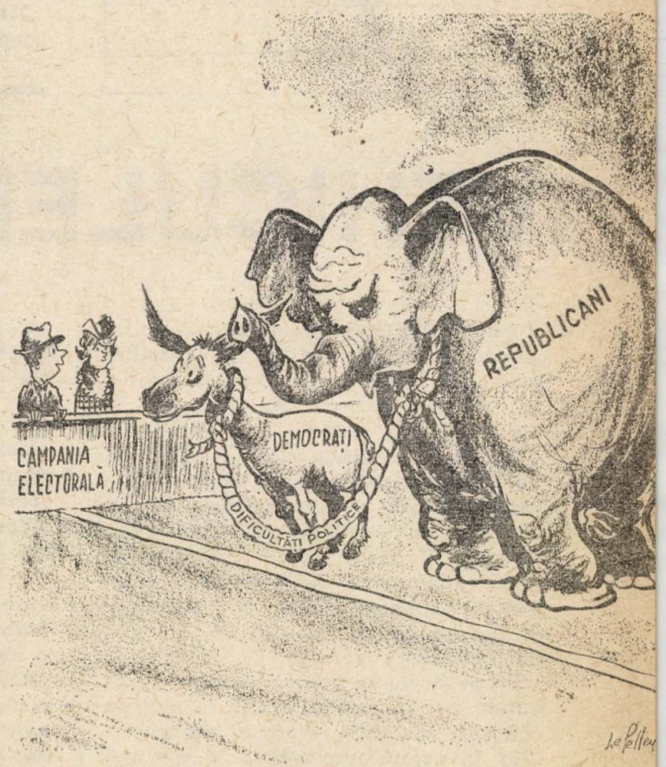

În condițiile astea, n-ajunge nici unul ușor la start...

(Din The Christian Science Monito

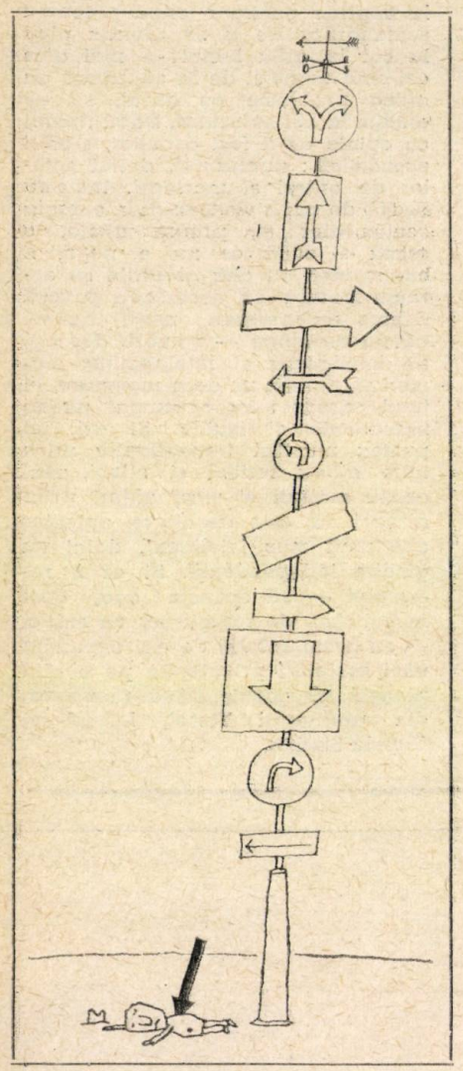

- „Trotuarele transportoare" și economia de timp
- „Metroul continuu" sau „vagonul fără sfîrșit"
- Automobile electrice conduse automat de „calculatorul central"
- Urmașul trenului: „Pneumaticul" cu pernă de aer
- ... și ceva despre avionul viitorului

Experții consideră că, în viitorii 30 de ani, mijloacele de transport vor cunoaște schimbări mai radicale decît cele înregistrate de la începutul secolului și pînă acum. Iată opiniile exprimate de GABRIEL BOULADON, specialist în domeniul perspectivelor științifice, care a publicat de curînd în revista britanică „Science Journal" un studiu din care reproducem alăturat.

VEHICULELE ANULUI 2000

Pînă la sfîrșitul secolului, populația mondială se va dubla, dar numărul persoanelor care vor trăi în zonele urbane va spori nu de două, ci de patru ori. Vor exista „super-orașe" cu o lungime de peste 400 de kilometri, ca de pildă aglomerația Boston—Washington, unde vor trăi probabil 80 de milioane de locuitori, sau ca zona Tokaido (Japonia), care va cuprinde 85 de milioane. E de presupus că locuitorii „super-orașelor" vor parcurge în fiecare an de 50—100 de ori mai mulți kilometri decît noi.

De pe acum se poate stabili un „scenariu" despre cum ar arăta, în ipoteza cea mai optimistă, evoluția transporturilor în cursul următorilor 30 de ani. Pînă la ce punct va fi realizat acest „scenariu" ? Rămîne de văzut. Este însă important ca, de pe acum, să ne facem o idee despre ceea ce va fi posibil din punct de vedere tehnic.

Toate modurile de deplasare, de la mersul pe jos și pînă la racheță, pot fi clasate în funcție de raza lor de acțiune optimă și pot fi grupate într-o teorie unificată a transporturilor. Această teorie face să apară o lege statistică foarte simplă : există, pentru fiecare distanță de parcurs, o anumită durată a traseului pe care noi o considerăm drept „acceptabilă". Această durată variază în funcție de epocile respective. În 1925, de exemplu, se considera drept normal să se străbată 100 de km în trei ore și să se folosească numai 12 ore pentru a se parcurge 1 000 de km, adică un timp de **patru** ori mai mare pentru a străbate o distanță de zece ori mai lungă. În 1955, multiplicatorul acceptabil pentru a parcurge o distanță de zece ori mai mare era doar **trei** ; el va fi probabil **doi** în 1975 și **0,5** în anul 2 000. Va fi necesară atunci o perioadă de timp de numai trei ori mai lungă pentru a ajunge de la Londra la Sydney cu ajutorul avionului hipersonic (16 800 km în 60 de minute), decît pentru a ajunge din centrul orașului la aeroport (40 de kilometri în 20 de minute).

Majoritatea deplasărilor urbane au loc pe distanțe de circa 2 kilometri. Dar un pieton nu e de regulă dispus să străbată pe jos o distanță atît de lungă. „Pragul refuzului" va rămîne pentru el, ca și astăzi, distanța de aproximativ 400 metri. E de presupus că, deîndată ce densitatea traficului o va justifica, vom vedea apărînd diferite sisteme de „ajutor pentru circulația pedestră", chiar cînd va fi vorba de distanțe foarte scurte. Bunăoară, „trotuare transportoare" care se vor deplasa cu o viteză de 10—16 km pe oră și a căror capacitate va fi de zece pasageri pe secundă, adică 36 000 pe oră. Fiecare transportor îi va face pe pietoni să cîștige peste șase minute la fiecare kilometru parcurs. S-ar putea eventual ca această bandă transportoare să alunece pe un strat subțire de aer comprimat. Prețul de cost pentru pasager-km va fi de 10—20 ori mai ieftin decît al oricărui alt mijloc de transport.

Pentru distanțele între 2 și 15 km, metroul — așa cum îl cunoaștem astăzi — nu va mai fi folosit decît în „micile" orașe cu mai puțin de 5 milioane de locuitori. Metroul nu este prea eficace din mai multe motive : dacă stațiile sînt prea apropiate (500 de metri), traficul devine prea lent ; dacă ele sînt prea îndepărtate (2 km), pasagerii au nevoie de prea mult timp pentru a ajunge pe jos la stația cea mai apropiată. O soluție ar fi aceea a „metroului continuu" (conceput de G. Bouladon și P. Zuppiger la Institutul Battelle din Geneva) : un „vagon fără sfîrșit", care ar fi de zece ori mai încăpător decît trenurile de azi și care ar urma să circule fără oprire, cu o viteză de 30—40 km pe oră. Călătorii ar urma să fie „accelerați" în mod progresiv pe „covoare rulante" paralele, care le-ar permite să ia metroul din mers, fără nici un pericol.

Pe străzi nu se vor mai vedea decît mici automobile electrice. Evoluția vehiculului urban va fi atins punctul culminant : se vor construi mașini cubice din plastic transparent, cu colțurile rotunjite, fără metal, fără protuberanțe, ușor de garat și de transportat. Electricitatea va fi furnizată de baterii care vor înmagazina o cantitate de energie de 8—10 ori mai mare decît modelele actuale. Ele vor putea fi reîncărcate în stațiile-service, într-un răstimp care nu va depăși pe acela necesar astăzi pentru umplerea rezervorului de benzină.

În oraș, viteza va fi limitată la 50 km pe oră, dar va fi vorba cu adevărat de 50 km pe oră. Circulația va fi continuă, fără încrucișări, fără stopuri. Majoritatea automobilelor vor fi închiriate. Va exista un „autoserviciu" de taxiuri : fiecare își va lua mașina la ieșirea dintr-un garaj subteran liniar, taxiurile fiind atașate pe cale magnetică, unul în spatele celuilalt, la o bandă transportoare care va avansa în mod automat. Beneficiarul va introduce un talon fabricat dintr-un plastic magnetizat într-o deschizătură specială și portiera se va deschide ; odată la volan, îi va

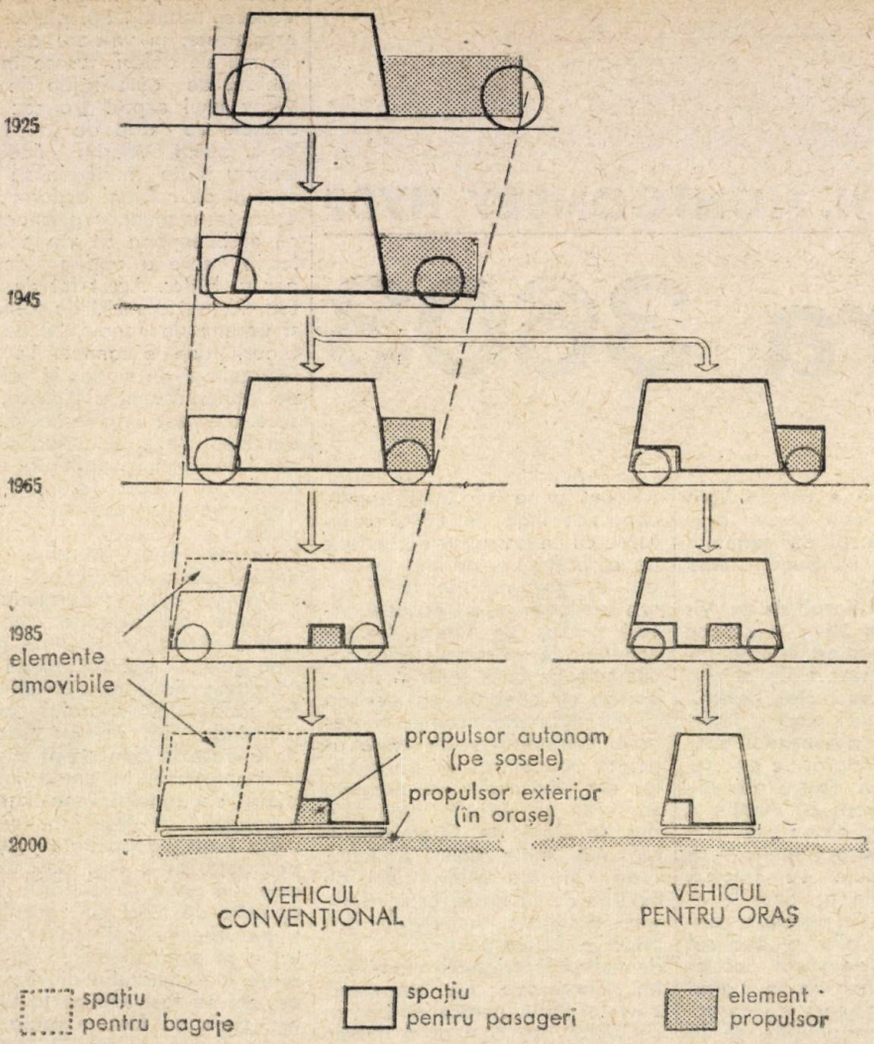

EVOLUȚIA AUTOMOBILULUI

Cele trei volume esențiale : motorul, locul pentru pasageri, locul pentru bagaje, vor evolua conform unei scheme de principiu care prevede : dispariția totală a motorului la automobilele destinate circulației intraurbane (motorul și roțile vor fi înlocuite cu „perna de aer" sau „suspensia magnetică"). Se va reduce simțitor spațiul rezervat bagajelor, ca urmare a folosirii vehiculului numai în oraș. Numărul pasagerilor va fi limitat la unul sau doi

fi suficient să apese pe accelerator pentru a scoate mașina de pe bandă. Dacă va fi nevoit să traverseze orașul, străbătînd marile artere, el va trebui să se integreze sistemului de „conducere automată", după ce va fi indicat destinația — vorbind la microfon — calculatorului central. La sosire, își va gara taxiul la intrarea celui mai apropiat „garaj liniar".

Numărul mașinilor va crește într-o asemenea măsură încît se va ivi necesitatea să se controleze folosirea lor, întîi în orașe (cam prin 1980), apoi pe toate marile șosele (poate începînd din 1985). Controlul se va face pe cale electronică. Autoșoselele vor avea între 4—6 piste în fiecare sens și debitul va fi de 15 000 mașini pe oră pe fiecare pistă. Viteza limită va fi de 160 km pe oră pe pista nr. 1 (camioane grele), 185 km pe oră pe pista nr. 2 (camionete și mașini cu o vechime de peste 5 ani), de 210 km pe oră pe pista nr. 3 (mașini familiale) și de 240 km pe oră pe pista nr. 4 (mașini de sport). „Conducătorul" va putea să citească, să viseze sau să stea de vorbă cu pasagerii săi : sistemul de conducere automată va asigura menținerea unei distanțe constante între mașini, care vor înainta la distanță de cîțiva metri una de cealaltă, în grupe de cîte 20. Între fiecare grup va exista un spațiu suficient pentru a se permite îndepărtarea automată, spre marginea șoselei, a mașinilor care ar avea o pană. Conducătorii care vor dori să schimbe pista sau să părăsească șoseaua vor trebui să avertizeze calculatorul central : manevra va fi efectuată în mod automat, după cîteva secunde.

30 la sută din numărul mașinilor vor continua să fie echipate cu vechiul motor cu explozie. Dar acest motor va fi tot mai puțin acceptabil din două motive : mașinile „cu eșapament" nu vor mai fi admise în centrul orașelor și benzina va fi de trei ori mai scumpă ca astăzi, deoarece impozitele pe benzină vor spori pentru a se subvenționa mașina electrică, mașina „curată" sută la sută. Acestea vor primi energie fie de la „pila cu combustibil", fie de la baterii care vor putea fi reîncărcate, ca acelea ale mașinilor obișnuite. Mașinile de sport vor avea turbine cu gaze, aproape complet „taciturne", dar și ele vor fi interzise în orașe. Pentru propulsarea camioanelor de peste 100 de tone, care vor asigura jumătate din traficul de mărfuri, se vor folosi „pilele cu combustibil" și turbinele cu gaze.

În ce privește avionul, se prevăd avioane cu decolare și aterizare verticală, garate pe acoperișuri, pilotate în mod automat și propulsate cu turbine cu gaze.

Pentru transportarea mărfurilor, principalul rival al șoselei nu va mai fi trenul ci „pneumaticul" uriaș : containere care vor aluneca pe o pernă subțire de aer, în interiorul unor tuburi de sticlă, așa cum înaintează glontele în țeava puștii. Tuburile — aeriene sau subterane — vor servi și pentru transportul pasagerilor : vehiculul, de mărimea carlingei avionului din zilele noastre, va circula cu 800 km pe oră.

Drumul de fier, după un frumos cîntec al lebedei — este probabil că prin 1985 el va atinge o viteză de 400 km pe oră — va dispărea în cele din urmă deoarece vor exista tot mai puține mărfuri grele de transportat : uzinele care vor prelucra mari cantități de materii prime vor fi amplasate de-a lungul coastelor pentru a primi minereurile direct prin vapoare.

Vase comerciale uriașe, cu propulsie atomică, își vor încărca și descărca mărfurile în imense porturi „flotante", construite în largul coastelor prin asamblarea unor platforme din oțel plastificat. Mărfurile de valoare vor fi transportate cu aeroglisoare, întrucît tehnica „pernei de aer" se dovedește deosebit de rentabilă pe mare. Ele vor fi ridicate de aerul pompat între cele două carcase ale lor, alunecînd pe valuri cu o viteză de 100—130 km pe oră.

Dar marele rival al vaporului, pentru transporturile pe distanță lungă, va fi avionul. Traficul aerian de mărfuri va crește de la 4 miliarde tone/km în 1965, la 320 miliarde în 1985 și la 5 600 miliarde în anul 2000. E vorba de nave comerciale zburătoare de 1 000 tone, care vor putea transporta încărcături de 450 de tone și care vor fi pilotate în mod automat. Creșterea numărului călătorilor transportați va fi mai puțin spectaculoasă : de numai 60 de ori mai mult în anul 2000, față de 1967. Dar avioanele vor fi de 20 de ori mai mari și vor transporta în mod obișnuit 2 000 de pasageri. Pilotajul se va face automat, iar aterizarea și decolarea vor fi verticale. Avionul hipersonic de 650 de locuri va intra în funcțiune prin 1985. În anul 2000, aparatul cel mai avansat va fi un avion de 2 000 de locuri.

Sistemele de transport din următorii 50 de ani se vor deosebi desigur de cele pe care le cunoaștem astăzi cu mult mai mult decît diferă cele de azi față de cele existente cu 50 de ani în urmă. Trebuie să exprimăm însă dezideratul ca autoritățile să exercite un control tot mai strict pe cele trei planuri : securitatea călătoriilor, lupta contra zgomotului, lupta împotriva poluării aerului. La acestea trebuie să se adauge un al patrulea imperativ : protecția mediului înconjurător. Nu mai trebuie să se permită ca progresul industrial și tehnic să ducă — așa cum s-a întîmplat în secolul al XIX-lea — la o desfigurare a orașelor și a peisajelor naturale. Acesta este motivul pentru care, în evoluția transporturilor, un rol important va reveni noilor legislații ce vor fi adoptate în scopul de a evita ca realizările tehnice ale oamenilor să se întoarcă împotriva lor.

H. MONTGOMERY HYDE

camera 3603

(5)

AMBASADORUL VICHY-ULUI ŞI „FEREASTRA SPRE CURTE"

Nici o altă acţiune a preşedintelui Roosevelt în domeniul diplomatic nu a divizat atît de puternic opinia publică americană şi nu a fost criticată cu mai multă severitate în acea epocă decît hotărîrea sa de a menţine relaţiile cu guvernul colaboraţionist francez de la Vichy, în care bătrînul mareşal Pétain deţinea funcţia de şef al statului. Premierul canadian McKenzie King a fost atacat şi el în ţara sa pentru că menţinea un reprezentant la Vichy. Judecîndu-se însă lucrurile în lumina evenimentelor ulterioare, rezultă că acţiunile acestor doi oameni de stat erau justificate întrucît, aşa cum a arătat Churchill mai tîrziu, „ele reprezentau o fereastră deschisă spre o curte în care nu aveam nici un alt fel de acces". Totuşi, aceste acţiuni au fost greşit înţelese în numeroase cercuri, în special în acelea ce manifestau simpatie faţă de generalul de Gaulle şi de Comitetul Franţei libere, care duceau lupta din străinătate împotriva naziştilor. Aceste sentimente s-au intensificat atunci cînd s-a constatat că, dincolo de faţada fascistă de la Vichy, se afla figura sinistră a viceprim-ministrului Pierre Laval.

În septembrie 1940, Gaston Henry-Haye, primul ambasador al guvernului de la Vichy, a sosit la Washington pentru a-şi lua postul în primire. Cînd Henry-Haye a făcut vizita de curtoazie la Departamentul de Stat, secretarul de stat, Cordell Hull, l-a primit cu răceală întrucît ştia prea bine că acest omuleţ cu obraji rumeni şi mustaţă stufoasă era asociat cu Laval şi cu grupul acestuia. Ambasadorul s-a străduit de la început să-l convingă pe Hull că nu era vinovat de acuzaţia, publicată de curînd, că ar fi antibritanic şi progerman. „Dumneata — i-a răspuns Hull sarcastic — trebuie să ştii mai bine că guvernul d-tale este antibritanic şi progerman atunci cînd depăşeşte litera acordului de armistiţiu". Secretarul de stat se gîndea în acel moment la intenţiile lui Hitler faţă de flota franceză şi nu s-a lăsat înşelat de asigurările ambasadorului că se luaseră toate măsurile pentru a trimite flota în străinătate sau pentru a o scufunda în cazul că germanii ar fi încercat să pună mîna pe ea.

Deşi ambasadorul de la Vichy a încercat să-şi mascheze adevărata atitudine în faţa secretarului de stat Hull, el şi-a exprimat în mod clar punctul de vedere atunci cînd a întrunit personalul ambasadei pentru a-i expune datoriile ce-i reveneau. „Primul nostru obiectiv este de a dovedi că Anglia a trădat Franţa şi că ea este deci principalul nostru inamic — a spus el. Trebuie să folosim toate mijloacele pe care le avem la dispoziţie pentru a convinge oficialităţile şi publicul american de adevărul acestei situaţii". (Stephenson a aflat despre acest discurs, cu caracter evident confidenţial, de la o legătură pe care şi-o făcuse înăuntrul ambasadei). Existau pe atunci mulţi americani influenţi care aveau legături şi interese de afaceri în Franţa şi care erau înclinaţi să-l sprijine pe mareşalul Pétain. Aceştia, ca şi prietenii lor francezi, erau furioşi pe englezi pentru refuzul lor de a trimite avioane în ultimele zile ale luptelor şi sentimentele lor antibritanice fuseseră exacerbate în urma atacului împotriva flotei franceze la Mers-el Kebir şi Oran. Henry-Haye a exploatat în mod susţinut aceste sentimente. În acelaşi timp, el a organizat la ambasadă un fel de gestapo cu scopul de a urmări activităţile sprijinitorilor fostului guvern francez şi în special ale acelora care răspunseseră apelului patriotic al generalului de Gaulle. Se foloseau toate mijloacele pentru a-i împiedica să se alăture mişcării Franţei libere : familiile lor din Franţa erau ameninţate cu represalii, iar numele lor erau trimise la Vichy, unde apăreau într-un decret prin care li se ridica cetăţenia.

Dintr-un raport primit de Stephenson reieşea că acest gestapo fusese condus la început de contele René de Chambrun, a cărui soţie, José, era fiica ticălosului Laval. Spre sfîrşitul anului 1940, José de Chambrun s-a înapoiat în Franţa cu un avion Clipper. Ambasada britanică de la Washington a dat instrucţiuni ca ea să nu fie reţinută în Bermude, unde avionul urma să facă escală, deoarece fiica lui Laval călătorea cu un paşaport diplomatic pe care Anglia, nefiind în război cu guvernul de la Vichy, era obligată să-l respecte. Acest permis de liberă trecere includea de asemenea orice documente pe care le-ar fi transportat, cu condiţia ca acestea să fie destinate Franţei neocupate. Cerîndu-i-se de către agentul de control al pasagerilor din Bermude să prezinte scrisorile pe care le avea asupra sa, José de Chambrun a scos mai multe plicuri sigilate ; erau adresate Ministerului de Externe de la Paris. Erau, desigur, destinate Vichy-ului, dar plicurile fuseseră tipărite mai de mult şi funcţionarii din biroul lui Henry-Haye nu şterseseră cuvîntul Paris, pentru a-l înlocui cu Vichy, aşa cum ar fi trebuit s-o facă. Folosind acest pretext, ofiţerul de securitate, care s-a întîmplat să fie autorul prezentei cărţi, i-a confiscat contesei plicurile, informînd-o că guvernul Majestăţii Sale nu recunoaşte nici un guvern la Paris şi că orice adresă din acest oraş este considerată ca aflîndu-se în zona de ocupaţie inamică. Contesa, furioasă, a protestat, dar în zadar. Mai tîrziu a fost examinat şi conţinutul bagajelor sale, în care s-au găsit mai multe scrisori destinate efectiv Parisului, printre care una adresată reprezentantului personal al lui Hitler, Otto Abetz. Ultima scrisoare fusese trimisă de un funcţionar al ambasadei din Washington, numit Jean-Louis Musa, confident personal al ambasadorului, care se ocupa de propaganda dusă în America în folosul guvernului de la Vichy.

De altfel Musa şi nu contele de Chambrun era acela care conducea gestapoul din ambasadă. Sentimentele patriotice ale lui Chambrun au fost recunoscute după război de autorităţile judiciare franceze.

IMPRESIONISMUL ŞI... DEVIZELE

Cam în aceeaşi perioadă, Stephenson a aflat o serie de fapte interesante legate de o nouă descoperire făcută în Bermude şi în care era implicat guvernul de la Vichy. În octombrie 1940, faimoasa colecţie Vollard, formată din picturi impresioniste, în valoare de sute de mii de dolari, fusese încredinţată de autorităţile de la Vichy unui expert francez în obiecte de artă de la New York, numit Martin Fabiani. Existau toate motivele să se creadă că Fabiani acţiona pe baza instrucţiunilor germane şi că el intenţiona să vîndă colecţia spre a obţine devize pentru Hitler. Acest lot de picturi, format din 270 de tablouri şi desene de Renoir, 30 de tablouri de Cézanne, 12 de Gauguin, 7 de Degas şi altele de Manet, Monet şi Picasso, fuseseră expuse în diferite muzee din Paris de unde, după părerea Ministerului britanic al economiei de război, fuseseră sustrase. Picturile fuseseră transportate de la Lisabona la New York pe vasul „Excalibur" al liniilor „American Export" ; vasul a fost adus în Bermude de unităţile britanice de controlare a contrabandei. Între timp s-au primit instrucţiuni ca încărcătura de contrabandă să fie confiscată. Autorului acestor rînduri i-a revenit sarcina de a duce la bun sfîrşit această operaţiune, în ciuda împotrivirii căpitanului vasului, care a refuzat să deschidă seiful unde erau depozitate lăzile preţioase. El a fost deschis în cele din urmă cu ajutorul unor aparate de tăiat cu acetilenă şi picturile au fost scoase. Pentru a se evita efectele dăunătoare ale climatului din Bermude, ele au fost trimise la Ottawa, unde au fost păstrate, pe toată durata războiului, în Galeria naţională canadiană.

Executarea cu succes a acestei operaţiuni i-a atras atenţia lui Stephenson asupra autorului cărţii de faţă, ceea ce a dus la o colaborare al cărei ultim rezultat este prezentul volum.

DL JEAN MUSA, UN CHELNER CU ACTIVITĂŢI INAVUABILE

Ca un prim pas spre dezvăluirea activităţilor nemărturisite ale ambasadei Vichy-ului, Stephenson a iniţiat unele cercetări în privinţa lui Jean Musa, complicele ambasadorului. El a descoperit că Musa, deşi născut în Elveţia dintr-o mamă franceză şi un tată italian, a fost timp de peste 20 de ani cetăţean al Statelor Unite. Lucrase ca chelner la hotelul „Lafayette" din New York, unde era numit „Nino". La începutul războiului revenise în Franţa, sperînd să negocieze contracte pentru vînzarea de armament destinat guvernului francez, pe bază de comision. Dar armistiţiul a pus capăt brusc acestei afaceri, lăsîndu-l pe Musa într-o mare criză financiară. A fost deci încîntat cînd a aflat că Henry Haye, cu care făcuse afaceri în trecut, va căpăta funcţia de ambasador ; în consecinţă, imediat după sosirea noului ambasador, a intrat în legătură cu el. Drept rezultat,

Musa a devenit secretarul personal al lui Henry Haye și omul său de afaceri.

La început, Musa a primit un salariu de 300 dolari pe lună, plus 200 dolari pentru cheltuieli, ceea ce era cu totul insuficient pentru un om cu gusturile sale extravagante. Așa cum a mărturisit unuia dintre agenții lui Stephenson, care se împrietenise în mod intenționat cu el, ambasadorul îi plătea „o sumă de-a dreptul ridicolă". Ca o acoperire pentru operațiunea la care se gîndea, agentul lui Stephenson a închiriat un birou la New York în care, în mod ostentativ, funcționa o firmă comercială. Apoi i-a sugerat lui Musa să facă tovărășie cu el și i-a oferit să-i pună la dispoziție un birou și o secretară. Musa a acceptat deîndată și s-a instalat în noul său birou, în care Stephenson montase în prealabil microfoane. În consecință, toate convorbirile lui Musa, telefonice sau de altă natură, au fost înregistrate, documentele sale au fost examinate zi de zi și, atunci cînd era necesar, au fost fotografiate în mod discret ; de asemenea, conținutul seifului său a fost inspectat cu regularitate, deoarece „tovarășul de afaceri" al lui Musa aflase cu ușurință cifrul respectiv. În realitate, prea puține lucruri din viața particulară și de afaceri a lui Musa nu erau cunoscute imediat de Stephenson. De exemplu, el a aflat imediat detaliile planului lui Musa de a cumpăra acțiuni prin care să obțină controlul asupra unei societăți care deținea dreptul exclusiv de fabricare a tunului Bren în S.U.A. Musa a reușit să-l intereseze în această afacere pe fabricantul francez de automobile Emil Mathis, în fața căruia s-a prezentat ca sprijinitor al generalului de Gaulle ; dar cînd proiectul era la un pas de realizare și cînd Musa era gata să obțină desenele armei respective, Stephenson l-a informat pe Purvis, din comisia britanică de achiziționări, care a intervenit și a împiedicat realizarea tranzacției.

ROOSEVELT DESCOPERĂ O LECTURĂ FASCINANTĂ

Un proiect de mai mare amploare și mai periculos, dacă s-ar fi materializat, era planul guvernului de la Vichy de a construi, împreună cu „Western Union Cable Company", o puternică stație de radio pe insula franceză St. Pierre, situată în largul coastei de sud a insulei Terra Nova. Prin această insulă treceau cinci cabluri ale lui „Western Union", legate de numeroasele oficii din Statele Unite ale firmei menționate. Noua stație, pe care societatea dorea s-o construiască pe terenul pus la dispoziție de guvernul francez, făcea posibilă comunicarea prin radiotelegrafie cu orice punct al globului, evitîndu-se în același timp controlul cenzurii britanice. În acest scop, „Western Union" urma să plătească guvernului de la Vichy o redevență fixă. „Sper că veți da instrucțiunile necesare — îi scria Musa de la biroul său din New York ambasadorului francez din Washington — astfel încît acest proiect, de un deosebit interes, să capete formă și să progreseze cît mai rapid posibil".

Din fericire, Stephenson era în legătură cu unul dintre directorii lui „Western Union", și anume cu Vincent Astor, consilier confidențial al președintelui Roosevelt. De fapt, Astor fusese numit de curînd pentru a menține o legătură specială între Casa Albă și Stephenson.

Astor nu-și dăduse seama de detaliile acestui proiect dar, deîndată ce Stephenson i-a adus la cunoștință faptele reale, a ridicat problema într-un consiliu de direcție al societății, subliniind pericolele ce se puteau ivi pentru efortul de război al Angliei. Cunoscînd legăturile strînse pe care le avea Astor cu președintele S.U.A., colegii lui din consiliul de direcție au presupus că declarația pe care o făcea avea sprijinul președintelui. S-a hotărît deci să se renunțe la acest proiect, iar directorul general pentru Europa al lui „Western Union", Maurice Cartoux, care reprezentase societatea în cadrul negocierilor, a primit instrucțiuni „să-și întrerupă toate activitățile în legătură cu propusul aranjament de la St. Pierre datorită anumitor împrejurări apărute în legătură cu această problemă".

Supravegherea la care era supus biroul lui Musa a dat la iveală numeroase alte activități inavuabile. De exemplu, el s-a ocupat de traficul de pașapoarte, unele din vizele pe care le-a obținut fiind destinate unor agenți germani binecunoscuți. A vîndut permise de ieșire din zona neocupată a Franței în schimbul unor sume considerabile. A adunat informații de la tinerele franțuzoaice, foste salariate ale Comisiei franceze de achiziționări, pe care le plasase la diferite firme comerciale franceze și americane. A reușit de asemenea să convingă un ziar de limbă franceză din Montreal să nu-l angajeze pe Pierre Lazareff, ziarist francez, pe care-l bănuia de simpatii față de de Gaulle.

Stephenson a inițiat întocmirea unui raport cuprinzător cu privire la activitățile francezilor vichy-iști în Statele Unite, inclusiv stenograme ale convorbirilor telefonice ale lui Musa, copii ale scrisorilor sale și ale altor documente. Raportul a fost prezentat președintelui Roosevelt, care l-a caracterizat drept „lectura cea mai fascinantă pe care am făcut-o în ultima vreme și cea mai interesantă activitate de contraspionaj pe care am cunoscut-o de la ultimul război încoace".

În consecință, Stephenson i-a cerut președintelui permisiunea de a publica o versiune adecvată în presa americană. Președintele s-a declarat de acord, cu condiția ca Departamentul de Stat să nu ridice obiecțiuni. Departamentul de Stat s-a dovedit înțelegător, dar a subliniat că operațiunea de discreditare a politicii Vichy-ului în Statele Unite nu trebuie să aibă un asemenea caracter încît să ducă la ruperea legăturilor diplomatice între cele două guverne. În timp ce subsecretarul de stat Sumner Welles, manifesta unele rezerve, secretarul de stat Cordell Hull, care îl considera pe Henry Haye drept un ambasador demn de dispreț, a făcut cunoscut că speră că Stephenson își va continua activitatea și „va arunca Vichy-ul în aer".

CUM A FOST „OFENSAT" AMBASADORUL VICHY-ULUI

Într-o bună zi, „New York Herald Tribune" a publicat în prima pagină un reportaj sub următorul titlu pe trei coloane : „S-a dovedit că Ambasada Vichy-ului în Statele Unite tutelează clica de agenți care îi sprijină pe naziști". Iată și două dintre subtitluri : „Jean Musa, fost chelner, principalul agent informator din New York", „Henry Haye este considerat drept conducătorul acestei acțiuni". Relatarea care urma era datată din Washington și fusese scrisă de unul dintre reporterii ziarului, Ansel E. Talbot, căruia i se furnizaseră date selecționate cu grijă din materialul adunat de agenții lui Stephenson. Articolul publicat acuza în mod direct ambasada Vichy-ului că dirijează o organizație secretă de spionaj în Statele Unite, folosind în acest scop fondurile blocate de guvernul S.U.A. și urmărind obiectivul de a-i ajuta pe naziști să transforme Franța într-un stat vasal al Germaniei. Se menționa că cele trei persoane care, sub conducerea ambasadorului, se ocupau de această activitate subterană, erau colonelul Bertrand-Vigne, atașatul militar, căpitanul Charles Brousse, fostul atașat de presă, și Jean Musa.

În afară de activitățile menționate mai sus, articolul dădea un interesant exemplu de spionaj în domeniul militar. Se menționa felul în care autoritățile de la Vichy izbutiseră să contracareze planurile generalului de Gaulle de a captura Dakarul. După cît se pare, planurile expediției eșuate, întreprinsă de partizani ai lui de Gaulle spre coasta vestică a Africii, fuseseră introduse prin contrabandă în Statele Unite — pentru a fi transmise Vichy-ului — în rezervorul de combustibil al unui automobil îmbarcat la Londra pe bordul vasului grecesc „Nea Hellas". Tot în rezervorul de combustibil se aflau și listele ofițerilor armatei de uscat și marinei franceze precum și ale piloților aviației care se alăturaseră „Franței libere".

În cursul aceleiași săptămîni au apărut alte trei articole cu titluri asemănătoare ca, de exemplu : „Agenții Vichy-ului au căutat să pună mîna pe planurile tunului Bren". Toate articolele au fost reproduse în peste 100 de ziare din Statele Unite și Canada, inclusiv „Washington Post", „Baltimore Sun" și „New York Daily Mirror". Articolele au fost discutate în întreaga țară și au furnizat materialul de bază pentru numeroase editoriale. Henry Haye a reacționat, convocînd o conferință de presă și arătînd că intenționează să protesteze pe lîngă secretarul de stat Hull. „Sînt foarte trist — le-a declarat el ziariștilor. Mîine se împlinește exact un an de cînd am părăsit Franța pentru a veni în țara dv. să reprezint o națiune înfrîntă, dar foarte mîndră. Și iată-mă obligat să dau explicații în cadrul unei campanii lipsită de orice justificare. Care este scopul acestei campanii ? Ea urmărește să realizeze ambiția anumitor americani și anumitor francezi de a distruge sau a deteriora relațiile diplomatice dintre guvernul francez și Statele Unite. Spun guvernul francez deoarece nu există un alt guvern francez decît acela pe care-l reprezint".

Stephenson aranjase însă ca la această conferință de presă să participe un reporter probritanic, căruia i-a furnizat o serie de întrebări menite să-l pună în încurcătură pe ambasador. Răspunsurile lui Henry Haye au fost total neconvingătoare. „Ambasadorul vorbește ca reprezentant al poporului francez, al unei țări prietene — scria «New York Herald Tribune» într-un alt editorial — și totuși, guvernul pe care-l reprezintă a făcut în repetate rînduri tot ce i-a stat în putință pentru a sprijini victoria germană, despre care Statele Unite au declarat că ar fi cu totul dăunătoare intereselor lor vitale, și pentru a lovi în rezistența Angliei, căreia Statele Unite s-au angajat să-i acorde tot ajutorul posibil".

Efectul acestei campanii de presă concertate a fost discreditarea reprezentanței regimului de la Vichy în Statele Unite. Un rezultat nu lipsit de importanță a fost că rețeaua condusă de Musa și-a încetat în cea mai mare parte activitatea, deși Musa însuși a fost păstrat de ambasador. Henry Haye nu a mai făcut nici o altă încercare publică de a combate atacurile îndreptate împotriva sa și a personalului său și a refuzat să mai răspundă vreunor întrebări în acest domeniu neplăcut. Fapt este însă că el n-a bănuit vreodată că englezii puseseră totul la cale. De altfel, nici sediul de la Londra al Serviciului Secret nu și-a dat seama de realitate. La cîteva săptămîni după apariția articolelor din presa americană, Stephenson a primit o comunicare de la biroul său din Londra, în care se exprima speranța că el văzuse materialul din „New York Herald Tribune" despre dezvăluirea activităților francezilor vichy-iști din Statele Unite. Comunicarea se încheia

→

cu cuvintele : „Așteptăm comentariile dv." Nu se știe cum a comentat Stephenson această invitație. E de presupus că expresia pe care a folosit-o nu ar suferi lumina tiparului.

EȘECUL COLABORAȚIONISTULUI CHAUTEMPS

Acțiunile francezilor vichy-iști proeminenți în afara ambasadei nu au trecut nici ele neobservate. Unul dintre ei era fostul prim-ministru Camille Chautemps, care contribuise la preluarea puterii de către Pétain prin intrigile sale vizînd încheierea unui armistițiu în mai 1940. Pentru serviciile aduse fusese răsplătit cu funcția de vice-prim-ministru în primul guvern Pétain dar, două luni mai tîrziu, cînd mareșalul și-a refăcut cabinetul, a fost înlăturat de Laval. În perioada eclipsei temporare a lui Laval, Chautemps îl convinsese pe Pétain să-l trimită în America pentru a încerca să mențină fidelitatea față de Vichy a acelor francezi care, deși erau în favoarea lui Pétain, se opuneau colaborării cu germanii și, ca atare, începuseră să flirteze cu gaulliștii. Chautemps primea pentru serviciile sale o alocație lunară de 2 000 de dolari, dar ulterior această alocație i-a fost retrasă din ordinul Vichy-ului. Din inițiativa lui Stephenson, el a fost denunțat într-un articol în care se arăta că speră să folosească antipatia Departamentului de Stat față de de Gaulle, prestigiul mareșalului Pétain și îngrijorările unor francezi care doreau să se asigure împotriva unei înfrîngeri germane. După război, Chautemps a fost condamnat la 5 ani închisoare de către un tribunal francez.

Înainte de revelațiile de la conferința de presă a lui Haye, unii americani aveau tendința să-i privească pe francezii vichy-iști cu simpatie. Acum, ei își dădeau seama că Haye și cei la fel cu el nu meritau nici milă, nici elogii. Nu era vorba de oameni mîndri care încercau să suporte cu curaj înfrîngerea, ci de unelte ale naziștilor și de inamici potențiali ai Statelor Unite. Cîteva luni mai tîrziu, atunci cînd Laval a reintrat în guvernul de la Vichy în calitate de „șef al guvernului", preluînd totodată și ministerele de externe, interne (inclusiv poliția secretă) și informații, masca a fost smulsă. „Domnul Laval și cu mine formăm o singură persoană", a declarat mareșalul cu această ocazie. Capitularea în fața lui Hitler era completă.

IREZISTIBILA CYNTHIA

Pregătindu-se să dezvăluie activitățile secrete ale ambasadei Vichy-ului în Statele Unite, Stephenson s-a hotărît să pătrundă în interiorul ambasadei. Meritul realizării cu succes a acestui obiectiv revine în cea mai mare măsură unei agente ale cărei acțiuni aveau să se dovedească de o valoare excepțională pentru efortul de război aliat. Ea nu numai că a obținut textele tuturor telegramelor în limbaj clar expediate și primite de ambasada Vichy-ului, dar a jucat de asemenea un mare rol în obținerea cheii cifrurilor navale francez și italian, ceea ce a permis amiralității britanice să ia cunoștință de conținutul cablogramelor, radiogramelor și semnalelor interceptate în cod sau în cifru.

Farmecul ei feminin a reprezentat cheia succeselor repurtate. La prima vedere nu părea deosebit de atrăgătoare. Nu era frumoasă și nici măcar drăguță în adevăratul sens al cuvîntului, deși avea un frumos păr blond. Era înaltă, cu trăsături mai degrabă proeminente și întotdeauna bine îmbrăcată. Nimic nu îndreptățea să se creadă că ar fi ușor de cucerit. Era o interlocutoare agreabilă, inteligentă și vorbea bine — sau mai degrabă asculta bine. Avea o voce blîndă, liniștitoare, care atrăgea confidențele. Nu-i exclus ca atracția pe care o exercita să fi fost în primul rînd de natură intelectuală, descoperirea farmecelor ei fizice urmînd abia după aceea. Cert este că izbutea să-și subjuge total admiratorii, după cum o dovedește puternica ei influență asupra diplomaților care i-au încredințat secretele lor. Avea multe alte calități. Călătorise mult și înțelegea bine psihologia europenilor. Avea o minte ageră, pătrunzătoare și era un reporter îndemînatic. Era extrem de curajoasă, exprimîndu-și adeseori dorința de a-și asuma riscuri pe care șefii ei englezi nu i le permiteau. Avea o conduită ireproșabilă din punct de vedere al securității și lealitatea ei față de cei pentru care lucra era desăvîrșită. Nu se arăta a fi avidă de bani ci doar dornică să fie de folos cauzei în care credea. I se plătea de fapt un salariu mic, care reprezenta doar ceva mai mult decît cheltuielile necesare existenței. Valoarea serviciilor ei nu poate fi apreciată în bani ; se poate spune că au fost de neprețuit.

Pentru necesitățile acestei relatări, o vom numi Cynthia ; desigur că nu acesta era adevăratul ei nume. Pentru ca cei care citesc aceste rînduri să nu-și închipuie că ea ar putea fi doar un produs al imaginației autorului acestei cărți, țin să subliniez că am avut personal plăcerea de a o cunoaște pe atunci, deși nu în felul în care au avut plăcerea s-o cunoască unii dintre „clienții" ei pe plan profesional. Îmi amintesc, de pildă, de o plimbare pe care am făcut-o împreună într-o după-amiază, la sfîrșitul lui august 1941. Pe cînd ne aflam pe Madison Avenue, am văzut ziarele care anunțau sub titluri mari că în Franța avusese loc un atentat la viața lui Laval. Am cumpărat un ziar și am discutat ce anume s-ar putea întîmpla dacă Laval ar muri în urma rănilor. Dar Laval s-a însănătoșit și i-a fost dat să moară nu de gloanțele unui asasin, ci de acelea ale unui pluton de execuție.

Prima misiune importantă prin care Cynthia și-a cîștigat galoanele în iarna anului 1940—1941 a fost sustragerea cifrului naval italian de la ambasada italiană din Washington. I s-a făcut rost, pentru început, de o recomandație către atașatul naval, amiralul Alberto Lais, pe care l-a cultivat cu asiduitate. Lais s-a arătat sensibil la farmecele ei și, la numai cîteva săptămîni după prima lor întîlnire, era foarte îndrăgostit de ea. Pare aproape de necrezut ca un om cu experiența și de vîrsta lui să fie orbit în așa măsură de pasiune încît să accepte să lucreze împotriva intereselor pe care le reprezenta numai pentru a cîștiga favorurile unei femei. Și totuși așa s-a întîmplat. Deîndată ce l-a adus în starea dorită de ea, Cynthia i-a cerut direct o copie a cifrului naval. Oricît ar părea de curios, el a fost de acord s-o ajute. A pus-o deci în legătură cu funcționarul care păstra cifrul, iar acesta i-a încredințat registrele cifrului, evident după ce s-a ajuns la o înțelegere financiară adecvată și satisfăcătoare. În consecință, unul dintre experții lui Stephenson din Washington a făcut fotocopii care au fost trimise imediat la Londra.

O INDISCREȚIE ȘI... O VICTORIE NAVALĂ

În ciuda loviturilor primite din partea aviației și marinei britanice la principala sa bază de la Taranto, în noiembrie 1940, forța navală italiană din Mediterana era pe atunci redutabilă, fiind formată din 6 nave de luptă, dintre care două dispunînd de tunuri de 15 țoli, 9 crucișătoare moderne și 120 de distrugătoare și torpiloare, plus peste 100 de submarine. Numeric, ea era mult superioară flotei mediteraneene a amiralului britanic Cunningham, cu baza la Alexandria. Este neîndoielnic că Cunningham a obținut avantaje imense în ce privește mișcările propriei sale flote în urma cunoașterii cifrului naval. De exemplu, principala mișcare a flotei italiene spre Marea Egee, la sfîrșitul lunii martie 1941, fiind cunoscută, s-a putut obține o răsunătoare victorie navală britanică în largul Capului Matapan. Această victorie a scos din acțiune, pentru tot restul anului, cea mai mare parte a flotei italiene.

După ce a obținut cifrul, Cynthia a continuat să se mai întîlnească un timp cu amiralul Lais, fiind astfel în măsură să afle detalii despre alte planuri ale „Axei" în Mediterana. În cele din urmă, Cynthia a fost aceea care a purtat răspunderea plecării forțate a amiralului din Statele Unite. Iată cum s-au petrecut lucrurile :

În primăvara anului 1941, în porturile americane se aflau numeroase vase comerciale italiene, căpitanii lor considerînd că nu este prudent sau posibil să încerce să spargă blocada britanică pentru a ajunge în Europa. Dîndu-și seama că, mai devreme sau mai tîrziu, America va intra în război și că aceste vase vor fi preluate de aliați, amiralul Lais a întocmit un plan pentru a le scoate din uz. Din fericire, el i-a destăinuit Cynthiei dispozițiile pe care le dăduse pentru ca mașinile a cinci vase aflate la Norfolk (Virginia) să fie puse în stare de nefuncționare ; ea a comunicat imediat mai departe cele aflate. Stephenson a transmis imediat știrea Biroului de spionaj naval al S.U.A., care a informat Departamentul de Stat. Deși era prea tîrziu pentru a împiedica avarierea vaselor respective, au fost prevenite orice alte sabotaje serioase. Toate navele au fost confiscate apoi de guvernul american, împreună cu o serie de nave germane care fuseseră și ele sabotate de echipajele respective. Guvernele italian și german au protestat împotriva acțiunii americane dar, la 3 aprilie 1941, Departamentul de Stat a răspuns cu fermitate, subliniind că prin avarierea navelor, respectivele echipaje au pus în pericol navigația și securitatea porturilor americane, încălcînd astfel legile Statelor Unite, fără a ține seama de ospitalitatea ce le fusese acordată. În același timp, Cordell Hull l-a informat pe ambasadorul italian, prințul Colonna, că atașatul său naval este „persona non grata" și a cerut rechemarea neîntîrziată a acestuia. Ambasadorul nu a putut decît să se supună. Amiralul Lais nu a bănuit-o niciodată pe Cynthia.

În luna următoare, Cynthia a primit indicații să-și concentreze atenția asupra ambasadei Vichy-ului din Washington. Dîndu-se drept ziaristă și însoțită de o asistentă, ea s-a prezentat la ambasadă pentru a lua un interviu ambasadorului. La început, cele două doamne au rămas cîtva timp cu un membru important al personalului ambasadei, care s-a întreținut cu ele, în așteptarea lui Henry Haye. Pentru necesitățile acestei povestiri îl vom numi Bertrand. El a vorbit cu cele două vizitatoare aproape o oră și, la capătul acestei ore, Cynthia și-a dat seama că-și atinsese primul obiectiv. În timp ce o însoțea spre biroul ambasadorului, galantul căpitan și-a exprimat dorința de a o revedea.

(Va urma)

The Saturday Evening Post

POST

NEW YORK

DE CE ESTE CONGRESUL INEFICIENT

ÎNTREBAȚI care au fost realizările primei sesiuni a Congresului al 90-lea, majoritatea cetățenilor și-ar reaminti că Senatul a adoptat o moțiune de cenzură împotriva lui Tom Dodd și că Adam Clayton Powell a fost exclus din Camera Reprezentanților, for care a votat de asemenea întîi în favoarea deratizării și apoi împotriva ei ; cam atît. Pe scurt, sesiunea Congresului a fost o colosală plictiseală. Același lucru se poate spune despre majoritatea sesiunilor Congresului din ultimul timp. De ce ?

Unul din motive este faptul că Congresul își desfășoară lucrările pe baza unui amendament nescris la Constituție. Dacă ar fi scris, acest amendament ar avea cam următorul cuprins : „Articolul XXVI. Nu mai puțin de două treimi din președinții comitetelor permanente ale ambelor camere ale Congresului trebuie să fie protestanți anglo-saxoni din orașele mici și regiunile rurale din sudul și vestul S.U.A. ; controlul asupra legislației trebuie să le revină lor".

Acest amendament nescris acționează cu întreaga forță a unei legi constituționale și, datorită lui, Congresul american este cel mai puțin reprezentativ dintre toate marile parlamente ale țărilor occidentale. Senatul are 16 comitete permanente, iar Camera Reprezentanților 20. Cei 36 de oameni care prezidează aceste comitete sînt, potrivit expresiei ziaristului Arthur Krock, „proprietarii Congresului". Robert La Follette a spus despre președinții de comitete că „raportează, elaborează sau suprimă legile după bunul lor plac" și, cu toate că puterea cîtorva președinți a fost oarecum redusă, această afirmație continuă să fie în mare parte adevărată. Cine sînt acești „proprietari" ?

În Senat, nouă din cei 16 președinți provin din statele vechii Confederații. Doi fac parte din statele de frontieră Oklahoma și Virginia de Vest, doi din statul Washington, ceilalți din Nevada, Arizona și Noul Mexic. Astfel, nici unul dintre cele 11 state cu cea mai mare populație din S.U.A. nu se poate lăuda cu președinția unui comitet senatorial. Orașe ca Doddsville (Mississippi), Houma (Louisiana), Fayetteville (Arkansas), Everett (Washington), Camden (Arkansas), Elkins (Virginia de Vest), Winder (Georgia) și Saxapahaw (Carolina de Nord) se pot lăuda că au dat președinți de comitete senatoriale — spre deosebire de New York sau Chicago, Philadelphia sau Los Angeles.

Vechimea în Congres constituie forța care aplică amendamentul nescris. Pentru a deveni președintele unui comitet, trebuie să ai o longevitate politică mai mare decît toți colegii tăi din acel comitet. Aceasta înseamnă că trebuie să provii dintr-o circumscripție sigură. Or, aproape toate circumscripțiile sigure se află în sud, în statele mai mici, în special din vest, și în orașele mici și districtele rurale.

În Congres există două grupări — partidul congresional și partidul prezidențial. Amendamentul nescris dă întreaga putere din Congres partidului congresional. Foarte rar — de exemplu la începutul New Deal-ului sau în cursul Congresului al 89-lea, moștenire politică a lui Barry Goldwater — președintele dispune de o majoritate în Congres, și atunci se obțin o mulțime de realizări. Dar, în mod normal, partidul congresional, al cărui nucleu este coaliția dintre republicani și democrații din sud, deține majoritatea, așa cum este cazul în Congresul al 90-lea. Atunci se obțin foarte puține realizări. Căci partidul congresional are o funcție în esență negativă și pasivă — se

→

Globul de cristal...

(Din **New Republic**)

reflector

LA WASHINGTON SE SPUNE CA :

Se crede că Robert McNamara, ministru al apărării, își va amîna pînă în martie trecerea din postul deținut în Cabinet în acela pe care îl va ocupa la Banca Mondială, urmînd să pregătească mai întîi viitorul buget al Ministerului Apărării pentru a fi prezentat Congresului.

Încetineala manifestată de Casa Albă în numirea unui succesor lui McNamara i-a determinat pe specialiștii de la Pentagon să ajungă la concluzia că fostul ministru adjunct al apărării, Cyrus R. Vance, s-a hotărît probabil să nu revină în serviciul guvernului și că va fi probabil ales pentru acest post Paul H. Nitze, actualul ministru adjunct. Se crede că McNamara este în favoarea numirii lui Nitze.

Zvonurile care circulă în cercurile armatei de uscat susțin că generalul Harold K. Johnson va trece din funcția de șef al statului major al armatei de uscat în aceea de președinte al Comitetului Mixt al Șefilor de stat-major la 30 iunie, cînd mandatul generalului Earke G. Wheeler va lua sfîrșit. Generalul Wheeler îl va înlocui pe generalul Lyman Lemnitzer în funcția de comandant suprem al forțelor N.A.T.O. din Europa. Apoi, generalul William Westmoreland va fi rechemat din Vietnam pentru a deveni șeful statului major al armatei de uscat. Înlocuitorul său va fi generalul Creighton Abrams, comandantul adjunct din Vietnam.

(Din **U. S. News and World Report**)

BALET COMERCIAL „ÎN ȘASE"

Un avocat vest-german pledează în aceste zile într-o afacere olandeză, în fața unei curți prezidată de un francez și care se află la Luxemburg. Obiectul litigiului : o firmă italiană are dreptul să vîndă în străinătate produse farmaceutice pe care cinci țări ale Pieței comune le consideră fabricate printr-o imitație frauduloasă ? Curtea de Justiție a „comunităților vest-europene", care trebuie să judece afacerea, are obișnuința acestui gen de încurcături multinaționale. Ea a fost creată pentru a rezolva conflictele între cele șase guverne ale C.E.E. De asemenea, în diferite ocazii, ea poate, la cererea tribunalului uneia sau mai multor țări membre ale C.E.E., să interpreteze Tratatul de la Roma prin care a fost instituită Piața comună. De altfel, din 40—60 de afaceri pe care Curtea le judecă anual, cele mai multe duc la analiza consecințelor Tratatului. Anul trecut, de pildă, judecătorii din Luxemburg, sesizați de un tribunal din Liège, au sărit în ajutorul unei familii de negustori belgieni. Pentru amenajarea cafenelei lor, aceștia semnaseră un contract cu o fabrică de bere care, în schimbul sumei avansate, cerea exclusivitatea aprovizionării cu acest articol. Afacerea ia o întorsătură nouă. Proces. „Dv. violați articolul 85 al Tratatului de la Roma, se reproșează negustorului. Acest articol interzice contracte susceptibile să stinghereasă desfășurarea comerțului intercomunitar". „Să împiedice comerțul pentru cîțiva hectolitri de bere pe an ? Să fim serioși !" răspunde avocatul braseriei. Judecătorii de la Luxemburg întreprind cercetări și află că, din 65 426 de negustori belgieni de băuturi, mai mult de jumătate sînt legați prin asemenea contracte de exclusivitate. Există deci o piedică în calea comerțului intercomunitar...

(Din **L'Express**)

opune, amînă, respinge, dar nu are inițiative.

De fapt, chiar și atunci cînd partidul prezidențial deține majoritatea, Congresul ia rareori vreo inițiativă. Singura lege inițiată, elaborată și adoptată de Congres după cel de-al doilea război mondial a fost... legea Taft-Hartley. Și s-ar putea ca ea să fie ultima.

Congresul a devenit o simplă conductă pentru legislația inițiată de ramura executivă, principala funcție a partidului congresional fiind să recurgă la conductă la intervale regulate. Refuzul are foloasele lui, dar nu este prea amuzant. Inactivitatea totală a ultimei sesiuni a Congresului i-a reamintit lui Sidnei Yates, membru al Camerei Reprezentanților, o conversație între regina Victoria și primul ei ministru după înapoierea reginei dintr-o lungă vacanță :

— Spuneți-mi, sir, ce a trecut în Parlament în lipsa mea ?

— În Parlament, maiestate, au trecut șapte săptămîni.

Amendamentul nescris nu este singurul motiv pentru care, în majoritatea timpului, prin Congres nu trec altceva decît săptămînile. Timpul și tehnologia au impus Congresului un rol pasiv.

Constituția dă Congresului dreptul și datoria de a „declara război" și de a „lua măsuri pentru apărarea comună". Dar puterea reală de a adopta hotărîri cu privire la război și pace a trecut ramurii executive — în momentul de față Statele Unite duc cel de-al doilea mare război al lor nedeclarat în mai puțin de 20 de ani.

Chiar și pe frontul intern, activitățile guvernului federal au devenit atît de vaste și de complexe încît Congresul aproape că nu poate face altceva decît să adopte o atitudine de expectativă. Mulți congressmeni au devenit simpli mijlocitori pentru alegătorii lor, transmițînd plîngeri sau acționînd ca intermediari între grupuri interesate din circumscripția lor care doresc să obțină partea ce le revine (sau poate ceva mai mult decît această parte) din alocațiile federale în valoare de miliarde de dolari.

În sfîrșit, Congresul este neputincios să facă altceva decît să vorbească în privința celor două probleme care îi îngrijorează cel mai mult pe alegători : războiul din Vietnam — groaznic de costisitor și, pare-se, fără sfîrșit — și criza rasială din S.U.A. Teoretic, Congresul ar putea vota încetarea războiului și întoarcerea în țară a militarilor americani, dar nu o face. Cît despre criza rasială, nu există mijloc de a pune ilegalitatea în afara legii și nu există nici mijloc de a lua măsuri legislative eficiente împotriva rasismului, negru sau alb.

În ambele camere ale Congresului sînt mulți oameni capabili. Dar, în mod colectiv, Congresul este redus la neputință atît din cauza sistemului pe baza căruia își desfășoară activitatea cît și din cauza situației în care se află S.U.A. Și acest lucru este foarte periculos, deoarece neputința creează dispreț, iar disprețul pentru legislatura națională primejduiește democrația.

Stewart ALSOP

Le Monde

PARIS

STATELE UNITE AU PIERDUT ÎN 1967 RĂZBOIUL DIN VIETNAM

ÎN CURSUL ANULUI 1967, Statele Unite au pierdut războiul din Vietnam.

Dovada tehnico-militară că Statele Unite sînt învinse în Vietnam o constituie pierderea inițiativei strategice. După operațiunile ofensive „Attelboro" și „Junction City", statul major american a comis o greșeală militară decisivă : el a angajat pe frontul de la paralela 17 ansamblul rezervelor strategice de care dispunea în Vietnam. Armata americană s-a aruncat orbește în cursa ce i-a fost întinsă de adversar. Pe terenul ales de acesta au fost angajate două divizii de „infanteriști marini" și elemente esențiale ale primei divizii aeropurtate, paralizîndu-se astfel și condamnînd la defensivă ansamblul dispozitivului american din sud.

Întreaga regiune din vecinătatea paralelei 17 și mai la sud este ferm ținută de Front, cu excepția a patru fortărețe asediate, ocupate de „infanteriștii marini", aprovizionate cu ajutorul elicopterelor și supuse permanent bombardamentelor de către artileria vietnameză. Toate vestigiile autorității sud-vietnameze în zona demilitarizată au fost abandonate.

Din punct de vedere militar, Statele Unite au pierdut războiul din Vietnam, deoarece cu greu mai pot iniția noi ofensive în sud după dezastrele suferite cu operațiunile „Attelboro" și „Junction City". Corpul expediționar american suportă de-acum înainte întreaga greutate a luptei. Din 50 de batalioane de care dispunea armata „sudistă", numai 5 mai sînt capabile de luptă. În răstimp de un an, cifra dezertorilor a crescut de la 113 000 la 180 000 de oameni.

Statele Unite au pierdut de asemenea războiul deoarece strategia escaladării reprezintă un eșec politic și militar. O țară sau un om nu pot fi obligați să discute dacă li se împlîntă încetul cu încetul un pumnal în gît, în timp ce se afirmă intenții pașnice. Observatorii care s-au întîlnit în ultimul timp cu conducătorii R. D. Vietnam pot depune mărturie despre neîncrederea cu care sînt primite acum toate „ofensivele de pace" ale Washingtonului. Experiența ne învață și faptele confirmă că discursurile președintelui Johnson, ale secretarului de stat Dean Rusk sau ale ambasadorului Bunker sînt însoțite întotdeauna de escaladări ale activității ucigașe a aviației, singurul instrument militar care nu a fost încă paralizat. Oprirea necondiționată a bombardamentelor, care ar marca falimentul politicii de agresiune a Statelor Unite, reprezintă condiția prealabilă a începerii oricăror negocieri.

Escaladarea constituie un eșec militar. De fapt, în practică, escalada a fost de fiecare dată — atît în sud cît și în nord — prevăzută și neutralizată dinainte de către vietnamezi. În nord, de exemplu, totul este pus la punct chiar pentru ipoteza unei

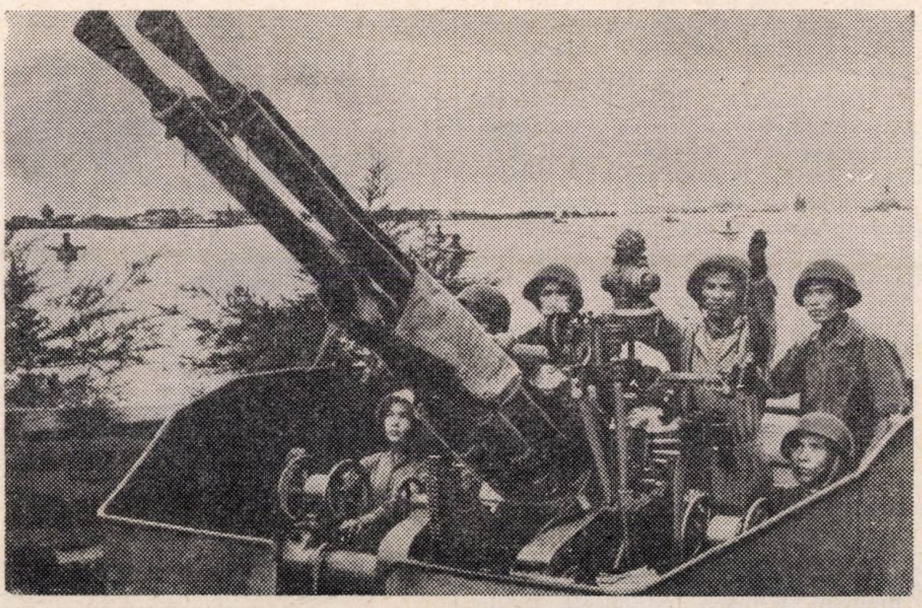

Apărători ai spațiului aerian al R.D. Vietnam.

La Monrovia, capitala Liberiei, a avut loc ceremonia de investitură a președintelui Tubman. El poartă costumul tradițional al tribului Ashantis

distrugeri complete a Hanoiului și a Haifongului. Domnește o atmosferă de victorie, căci masele își dau seama de impasul Statelor Unite în Vietnam. Escaladarea aeriană nu schimbă nimic. Vietnamezii știu că a fost necesară menținerea în serviciu a 3 700 de piloți dincolo de durata legală și că, la 15 septembrie 1967, Senatul Statelor Unite a evaluat la 16 963 deficitul piloților pentru cele trei arme.

Pe planul tactic, Statele Unite au pierdut războiul din Vietnam întrucît au supraestimat în mod grosolan puterea și eficacitatea materialului lor și au subestimat capacitatea de luptă a oamenilor care țin o pușcă în mînă și care li se opun. În război, pînă la urmă, omul este acela care hotărăște totul, cu condiția să i se arate încredere și să i se furnizeze materialul adecvat. După descoperirea radioului, a aparatului cu tranzistori și a aparatului de emisiune-recepție portativ, guerila face un salt calitativ. Elementele din maquis nu mai pot fi surprinse de adversar. Eficacitatea lor este multiplicată de posibilitățile de concentrare fulger oferite astfel comandamentului de către mijloacele de transmisie care permit ca trupele din maquis să se „lipească" în permanență de inamic. Ținînd seama de această transformare, singura contribuție nouă a Statelor Unite, folosirea masivă a elicopterelor, va lua sfîrșit dacă va apare împotriva acestora o armă individuală eficace, ceea ce este doar o chestiune de timp.

Statele Unite au pierdut războiul din Vietnam căci n-au putut zdrobi moralul vietnamezilor, care dau astfel un exemplu care nu va fi prea repede uitat. Pentru oricine se întoarce din Vietnam este imposibil să se îndoiască de rezultatele pe care le vor da pe viitor, la scara universală, solidaritatea internațională a popoarelor în fața încercării de dominație mondială a Statelor Unite. Aceasta reprezintă marea lecție a războiului din Vietnam.

J.-P. VIGIER

șef de lucrări la Comitetul național francez pentru cercetarea științifică, secretar al Tribunalului Russell

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

GRECIA: FAPTE ȘI IPOTEZE

DOUĂ EVENIMENTE arată că militarii de la Atena sînt în dezacord asupra concluziilor care trebuie trase din fuga regelui Constantin și din faptul că reprezentanții dreptei monarhiste, Kolias și Spandidakis, au ieșit din guvernul lor :

1) Eșecul tratativelor întreprinse pentru revenirea lui Constantin la Atena la 1 ianuarie, eșec care se datorește, pare-se, nu pretențiilor formulate de rege ci poziției anumitor elemente din juntă, care consideră că el trebuie să se înapoieze „în cămașă, desculț și cu frînghia de gît".

2) Neașteptata eliberare a lui Andreas Papandreu și eliberarea (mai puțin spectaculoasă dar mai semnificativă) a ofițerilor papandreiști arestați și condamnați înainte de lovitura de stat de către guvernul regalist, fie în momentul „afacerii Aspida", fie mai tîrziu, cînd a fost descoperită rețeaua creată de guvernul Papandreu în sînul serviciului de informații al Greciei pentru a contracara acțiunile ofițerilor de dreapta și ale C.I.A.

Regele nu se afla la Atena la 1 ianuarie. Or, în ziua aceea, corpul diplomatic ar fi trebuit să prezinte guvernului urările sale. Pînă în prezent, în străinătate s-a arătat că regele Constantin simbolizează continuitatea sta- →

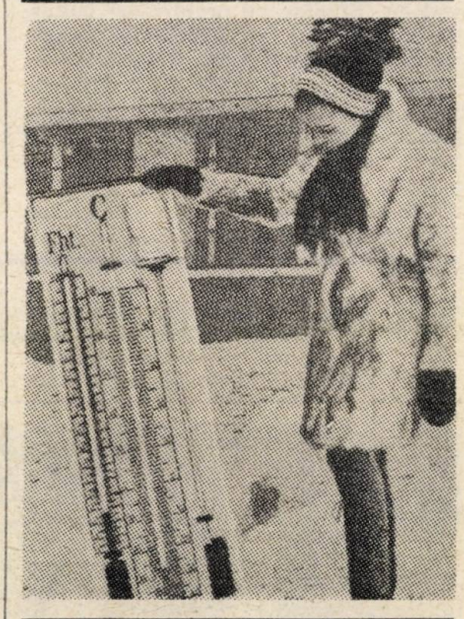

La Oslo, termometrul uriaș instalat pe o stradă centrală, arăta, la începutul acestei săptămîni minus 26 de grade !

reflector

OMUL CARE „ÎMPACHETEAZĂ" CREIERE

Se află la Paris, în misiune oficială. Ne-am așteptat să vedem un clasic om de afaceri american, cu țigara de foi în gură, cu cravată papion și cu voce tunătoare. Nicidecum. William Angus Douglass, primul negustor de „materie cenușie" din lume, omul însărcinat să alimenteze enorma mașină tehnologică americană cu „creiere proaspete", campionul „brain drain"-ului („exportului de creiere") seamănă mai degrabă cu un seducător june prim de comedie muzicală : ochi albaștri romantici, păr negru dat cu briantină, față trasă. Numai vocea nu se potrivește. Monotonă și distinsă, ea debitează fără încetare o gîndire programată cu grijă, unde cuvîntul „cinic" revine în mod periodic.

Pentru el însă „brain drain"-ul, recrutarea de capete importante, „nu este o catastrofă. Este, dimpotrivă, o șansă care trebuie folosită". Limbajul său este uneori brutal. El spune : „to package the brains", ceea ce înseamnă „a împacheta creierele", expresie care ne duce cu gîndul la carnea tocată.

— Sînteți ca și englezii, se miră el, care preferă expresia de „factory brains" sau „creiere de uzină".

În aceasta constă probabil toată diferența : ne vine încă greu să considerăm un „creier" ca o marfă. Și totuși, este ceea ce se întîmplă în Statele Unite. Savantul, inginerul, — ca la noi fotbalistul — își vînd capacitățile celui care oferă mai mult. Își schimbă orașul sau statul de fiecare dată cînd este în interesul lor. De ce nu s-ar proceda la fel și între țări ? De ce n-ar exista o zonă a liberului schimb pentru oamenii de știință și pentru tehnicieni ?

— Dv., francezii, spune Douglass, aveți universități excelente, creiere de prim ordin. Dar nu știți să le folosiți. Nu există o legătură între oamenii din generații diferite, nici între cercetători și industriași. La noi, savanții dv. pot învăța multe ; cînd se vor întoarce, veți profita și dv. de cunoștințele lor. Peste cîțiva ani, dv. veți fi cîștigătorii „exportului de creiere".

Argumentele lui Douglass, față de cei vizați : bineînțeles, dolarii — dar și o credință de cruciat.

— Trebuie să fim primii pe Lună. De aceea avem nevoie de savanți străini.

— Cum ? Vreți să fiți primii pe Lună și nu dispuneți de suficiente creiere ?

— Exact. Cu zece ani în urmă, 24 la sută din numărul studenților americani se îndreptau spre științe. Astăzi, acest număr s-a redus la 14 la sută, din care jumătate nu-și termină măcar studiile.

— De ce ?

— Pentru că un doctorat în științe este greu de realizat.

Douglass este mîndru : în răstimp de un an a reușit să importe 700 de savanți britanici. Din Franța au plecat în timp de șapte ani numai 552 de ingineri și savanți. Dacă el se instalează astăzi la Paris după ce a scos tot ce era mai bun din Anglia, o face pentru că socotește că așa este astăzi rentabil. Planul de bătălie cu care pornește : să distribuie în principalele universități exemplarele unei reviste în care sînt expuse scopurile și metodele lui, și care conțin cupoane de răspuns. Cei interesați le pot completa și înapoia, adresînd astfel lui Douglass un curriculum vitae.

După șederea lui Douglass la Londra, Anglia nu mai seamănă cu ceea ce a fost. Guvernul a adoptat măsuri importante pentru a îmbunătăți cercetările și situația „creierelor". Douglass a sosit acum în Franța...

Daniel GARRIC
(Din Le Figaro)

tului grec şi, ca atare, nu există obligaţia de a recunoaşte sau nu noul regim. Se pare însă că Departamentul de Stat a făcut cunoscut coloneilor că lipsa regelui ar pune problema delicată a recunoaşterii diplomatice. Aşa s-ar explica de ce coloneii au anunţat atît de repede că regele nu are decît „să-şi reia locul".

Or, în ultimele zile, junta şi-a înăsprit brusc atitudinea faţă de rege. Un articol din ziarul „Estia" s-a referit la „riscurile" pe care le prezintă instituţia monarhică în Grecia, iar înfiinţarea unei „Case" a viceregelui (generalul Zoitakis, unul din „oamenii duri" ai juntei) a dobîndit aspectul unei rebeliuni împotriva exigenţelor americane. În acest context, punerea în libertate a lui Andreas Papandreu şi a ofiţerilor implicaţi în „afacerea Aspida" pare plină de semnificaţie — cu atît mai mult cu cît azi se vede că e vorba de o măsură specială şi nu de începutul unei amnistii generale.

De multă vreme, diferite ţări, şi în special S.U.A., efectuaseră demersuri presante pentru a obţine eliberarea lui Andreas Papandreu. Se considera însă că regimul îl va condamna întîi în calitate de şef al „reţelei Aspida" şi apoi îl va expulza în S.U.A., dată fiind dubla lui naţionalitate (ofiţer în armata americană în timpul războiului, Andreas Papandreu a obţinut cetăţenia americană). Iată-l acum eliberat (fără să fi fost condamnat) în acelaşi timp cu ofiţerii din „reţeaua Aspida". Acestora li se reproşa că au înfiinţat o mişcare urmărind fie să răstoarne monarhia, fie să înlocuiască pe actualul rege prin unchiul său, prinţul Petru, exilat în Franţa. Li se reproşa, de asemenea, că vor să aplice o politică externă „neutralistă" pe baza căreia armata ar fi urmat să se îndepărteze de N.A.T.O. Cei mai îndîrjiţi adversari de odinioară ai „Aspidei" vor adopta oare poziţia ei, iar ruptura dintre regele Constantin şi junta militară anunţă oare intenţia regimului militar de a căuta sprijinul oamenilor şi al conducătorului politic pe care i-au arestat în aprilie ?

Se poate presupune de asemenea că, fiind nevoiţi să iasă dintr-o situaţie economică grea, coloneii au înţeles că trebuie să-şi asigure cel puţin neutralitatea tinerei generaţii de tehnocraţi, care şi-a pus speranţele în Andreas Papandreu.

În sfîrşit, un alt element : este cert că în armată există o ostilitate surdă faţă de politica pe care o duc americanii în Mediterana şi în special în Cipru. În cursul ultimei crize cipriote, coloneii (umilinţă fără precedent) au fost nevoiţi, în mod practic, să renunţe la Enosis (unirea Ciprului cu Grecia). În plus, ei au fost „traşi pe sfoară" de arhiepiscopul Makarios, care refuză — şi împreună cu el întreaga opinie publică cipriotă — să se integreze Greciei.

Este un fapt că anumiţi militari încearcă să impună juntei o schimbare politică. În mod ciudat, corpul de armată din Salonic, pe care se bizuia regele pentru reuşita contraloviturii de stat, i-a susţinut pe colonei : oare pentru a „cumpăra" eliberarea lui Andreas Papandreu ? Într-adevăr, ofiţerii din acest corp de armată erau mult mai mult republicani decît regalişti şi trebuie relevat că, numai după eliberarea lui Andreas Papandreu, Papadopoulos şi Pattakos au plecat în nord.

Serge MALLET

La tribune des Nations

PARIS

PETROLUL ÎN VIAŢA OCCIDENTULUI

ORICÎT DE DEPARTE am privi în viitor şi ţinînd seama de progresele industriei nucleare, petrolul, atît prin el însuşi cît şi prin nenumăratele lui derivate chimice, rămîne resursa cea mai comodă şi cea mai utilă. Chiar după ce industria de vîrf va fi utilată pe de-a-ntregul cu maşini nucleare, petrolul va rămîne alimentul industriilor mijlocii, meşteşugăreşti şi auxiliare. De asemenea, nu trebuie uitat că el este încă în foarte mare măsură un carburant şi o materie primă de lux pe care o mare parte a omenirii nu şi-o poate permite. Pe viitor, progresul „lumii a treia" se va măsura în funcţie de generalizarea folosirii produselor petroliere. Să adăugăm în sfîrşit că, petrolul aduce atît statelor cît şi utilizatorilor beneficii atît de sigure şi considerabile, încît este obiectul unor investiţii din ce în ce mai mari, în special în lumea arabă. Aşa se explică consecinţele totdeauna grave ale acţiunilor de război în Mediterana arabă.

Faptul că monopoluri particulare, controlate mai mult sau mai puţin de anglo-saxoni, pot dispune de viaţa unor naţiuni întregi pare incompatibil cu libertatea elementară a oamenilor şi a statelor. Stăpîne pe preţuri, pe puţuri, pe transporturi, pe distribuţie, aceste monopoluri deveniseră capabile să schimbe, după bunul lor plac, şi firească în slujba intereselor lor proprii, regimurile politice şi diplomaţia. Această situaţie a provocat o dublă reacţie : cea a ţărilor producătoare (în special arabe), sătule să suporte asuprirea monopolurilor şi cea a statelor cliente, neliniştite să se vadă la discreţia monopolurilor.

În consecinţă, încetul cu încetul, opoziţia dintre conducătorii politici şi conducătorii monopolurilor s-a adîncit. În timp ce primii au ca preocupare primordială securitatea naţională şi echilibrul internaţional, ceilalţi apără rentabilitatea întreprinderii şi interesele imediate ale acţionarilor lor. A devenit absolut necesar fie să se obţină capitularea acestora din urmă, fie să se integreze cele două concepţii într-o formulă care să îmbine preocupările de rentabilitate cu interesul naţional. Astfel statele au ajuns să intervină în treburile petroliere cu atît mai multă vigilenţă cu cît nevoile de petrol deveneau mai mari.

Pe lîngă ţările socialiste şi statele care au naţionalizat industria lor petrolieră, Italia a înfiinţat E.N.I., Marea Britanie, reprezentată de flota regală britanică, a achiziţionat încă înainte de 1914 majoritatea acţiunilor societăţii „British Petroleum", Spania are monopolul distribuţiei şi controlul asupra importurilor, Japonia a înfiinţat societatea naţională JAPEX ; S.U.A. ele însele au înfiinţat un sistem fiscal şi vamal de protecţie naţională.

În Franţa, industria petrolieră are un regim foarte suplu, de vreme ce este deschisă activităţilor străine ca acelea ale societăţilor „British Petroleum", „Shell", „Esso", „Mobil" ; dar principalele două grupuri, ELF şi TOTAL, sînt societăţi în care capitalul public deţine un loc important : majoritar în grupul ELF, minoritar în grupul TOTAL.

Politica petrolieră franceză se preocupă deci concomitent de independenţă (producţia noastră de petrol brut acoperă în proporţie de sută la sută nevoile noastre, în timp ce petrolul brut saharian echilibrează balanţa noastră de plăţi) şi de colaborare. Colaborarea are loc cu grupurile particulare pe de o parte, cu statele producătoare pe de altă parte.

În momentul în care Europa occidentală se află în căutarea unei politici energetice, şi în care este evident că, în lipsa unei intervenţii hotărîtoare a puterii de stat, ea ar cădea sub dependenţa monopolurilor, se pare că Piaţa comună ar putea să se inspire în mod util din exemplul francez.

Pierre D'ISTRIA

Soarta mercenarilor fugiţi din Congo se află încă sub semnul întrebării. Cererea de extrădare formulată de guvernul din Kinshasa a fost refuzată, dar ei rămîn deocamdată în taberele din Ruanda şi nu sînt retrimişi în ţările din care provin

L'EXPRESS

PARIS

OFENSIVĂ PE TĂCUTE

CU PAȘI ÎNĂBUȘIȚI dar siguri, mai multe puteri albe pătrund în „domeniul rezervat" al Africii negre francofone. Deoarece la Paris s-a înțeles acum acest lucru, vechile pasiuni africane ale Franței se vor redeștepta fără îndoială în 1968, după mai mulți ani de cvasi-indiferență ursuză și politicoasă, abia atenuată de amintirile unei lungi vieți comune.

Indiciile de intervenții nefranceze sînt tot mai numeroase. De pildă, în timp ce serviciul african al agenției France Presse, probabil cel mai bun din întreaga presă mondială, este din ce în ce mai puțin folosit în ultimii doi sau trei ani de ziarele franceze, presa anglo-saxonă și-a sporit solicitările adresate birourilor africane ale agențiilor United Press International și Reuter, care și-au extins activitatea. Un alt indiciu, intensificarea activităților desfășurate de diferite fundații vest-germane pentru Africa. Cea mai eficace dintre ele pare să fie „Friedrich-Ebert-Stiftung", de orientare social-democrată, dispunînd de subvenții importante și care organizează pretutindeni seminare destinate cadrelor.

S.U.A. desfășoară ofensiva pe mai multe fronturi concomitent. Ele au propus mai multor șefi de state africane să folosească sateliții lor de telecomunicații în locul rețelei obișnuite utilizate în prezent, care impune releul prin Paris și expune deci indiscreției serviciilor de ascultare franceze majoritatea legăturilor radio-telegrafice interafricane. Or, abia peste cîțiva ani Franța va putea să pună la dispoziție Africii sateliții pe care îi construiește cu concursul mai multor țări europene.

Participațiile importante dobîndite de capitaluri americane în anumite activități industriale în Guineea, în Gabon, în Mauritania ; aluzia, făcută recent în fața unor conducători nigerieni, la acordul mai avantajos pe care ar fi putut să-l încheie cu S.U.A. în loc să trateze cu Franța în vederea exploatării minereului lor de uraniu — toate acestea dovedesc că la Washington nu există poate afecțiune pentru africani, dar se manifestă în schimb interes pentru resursele încă slab exploatate ale subsolului lor.

Pînă aici, nici o obiecție. La Paris, se recunoaște că nu mai există „domeniu rezervat" și că Franța singură nu ar dispune de mijloace suficiente pentru a contribui la dezvoltarea statelor francofone. Dar aceasta nu înseamnă că guvernul francez este dispus să se lase înlăturat de pe pozițiile de prim plan pe care le avea la sud de Sahara. Dispariția în 1967 a trei șefi de state care erau adepți dintre cei mai credincioși ai prezenței franceze — Nicolas Grunitzky (Togo), Léon M'Ba (Gabon) și Christophe Soglo (Dahomey) — a fost resimțită din greu.

Orice s-ar spune, moartea lui Léon M'Ba pune o grea problemă de succesiune, deoarece urmașul său, Albert Bongo, trebuie să facă față unei opoziții difuze, în mod provizoriu redusă la tăcere. Or, Franța și Bongo par să se teamă de o influență americană asupra acestei opoziții. Iată fără îndoială de ce guvernul gabonez, totuși cît se poate de pro-occidental, a cerut recent plecarea voluntarilor americani din Corpul Păcii.

În trista soartă a lui Grunitzky și a lui Soglo, amîndoi răsturnați printr-o acțiune combinată a sindicatelor și a armatei, anumiți experți în problemele africane văd o misterioasă complicitate vest-germană, de origine neguvernamentală, urmărind să redea intereselor vest-germane în golful Benin amploarea pe care o aveau pe vremea colonizării germane în Togoland.

Peripețiile călătoriei întreprinse în sfîrșit în Africa de Hubert Humphrey, vicepreședintele S.U.A., sînt examinate cu cea mai mare atenție de oficialitățile franceze care se ocupă cu problemele africane. Faptul că singura lui escală în zona francofonă a fost Abidjan, capitala bogatei și stabilei Coaste de Fildeș, a alimentat ipoteza unei încercări de a-l atrage pe Felix Houphouët-Boigny, președintele acestei țări.

Dar, orice s-ar întîmpla în Africa, pentru Paris apărarea intereselor franceze în exploatarea zăcămintelor de uraniu din Niger, Gabon și Madagascar, care interesează în mod direct efortul nuclear al Franței, constituie prioritatea priorităților.

Georges CHAFFARD

Stația terestră „Orbita" care recepționează dincolo de Cercul Polar de Nord, la Murmansk, programele de televiziune transmise de la Moscova prin intermediul satelitului de telecomunicații „Molnia".

profil

John Grey GORTON

primul ministru al Australiei

Tragica dispariție (la 17 decembrie, anul trecut) a premierului Harold Holt — lider al partidului liberal — a ridicat în Australia o dificilă problemă de succesiune. Cînd la Canberra s-a aflat că cercetările de la Porse, unde dispăruse Holt, n-au dat nici un rezultat, fostul vice-premier și ministru al comerțului, McEwen, lider al partidului agrarian, a preluat temporar (pînă la 9 ianuarie) funcția de prim-ministru. Numirea lui McEwen în postul de premier nu a temperat disputele politice declanșate de dispariția lui Holt, ci le-a agravat și mai mult. Lupta pentru succesiune s-a desfășurat pe două fronturi : pe de o parte, reprezentanții partidului liberal s-au străduit să aleagă un nou prim-ministru din rîndurile lor ; pe de altă parte, partidul agrarian, partener în coaliția guvernamentală, a încercat menținerea lui McEwen ca premier de-a lungul întregii perioade de doi ani pînă la viitoarele alegeri parlamentare.

Victoria a revenit partidului liberal, la 9 ianuarie, noul lider al partidului, senatorul John Gorton, devenind prim-ministru.

John Grey Gorton s-a născut la Melbourne, în anul 1911, într-o familie de fermieri bogați. A făcut liceul într-un colegiu din statul Victoria, iar după terminarea studiilor de drept desfășoară o scurtă activitate de scriitor, publicînd cîteva nuvele.

John Gorton și-a început activitatea politică în 1949, în cadrul partidului liberal, iar un an mai tîrziu a fost ales senator al statului Victoria. A reprezentat țara sa la numeroase conferințe internaționale. Ministru al marinei din 1958 pînă în 1963, devine ulterior ministru de interne și apoi ministru al lucrărilor publice, calitate în care face numeroase vizite în Anglia, S.U.A. și America Latină. Cînd, în ianuarie 1966, Harold Holt devine prim-ministru, senatorul Gorton păstrează portofoliul lucrărilor publice, devenind totodată și lider adjunct al majorității guvernamentale din Senat. În urma remanierii ministeriale după alegerile generale din decembrie 1966, preia Ministerul educației și științelor.

Cu prilejul desemnării sale în funcția de premier, John Gorton a declarat : „Voi încerca să duc o politică asemănătoare cu a predecesorului meu". Comentînd alegerea lui John Grey Gorton ca prim-ministru al Australiei, agenția Asociated Press scrie că „este puțin probabil ca această alegere să aducă vreo schimbare în politica externă a Australiei, în special în problemele majore, cum ar fi angajamentul în Vietnam, politică ce este mai degrabă a guvernului decît a premierului". După cum se știe, poziția guvernului australian, de sprijinire politică și militară a războiului dus de S.U.A. în Vietnam, a stîrnit puternice proteste în rîndurile opiniei publice australiene.

A. M.

poșta redacției

TRUPE AMERICANE PE TERITORII STRĂINE

Radu Amăriuții, Galați : În momentul de față există circa 3 400 000 de americani sub arme. Aproximativ jumătate din numărul lor sînt staționați în afara Statelor Unite. Dintre ei, 550 000 se află în zona războiului din Vietnam (312 000 membri ai forțelor terestre, 76 000 infanteriști marini, 56 000 aviatori, 30 000 marinari, 1 200 membri ai pazei de coastă, 35 000, în special aviatori, staționați în Tailanda, și 40 000 de membri ai flotei maritime în zona de coastă) ; alți 217 000 sînt răspîndiți la celelalte baze americane din Extremul Orient ; 23 000 se află în regiunea Mării Caraibilor, 352 000 în Europa occidentală și Mediterana, iar circa 400 000 la alte baze, în flotele militare etc. Pentru 1968 nu se prevăd modificări importante ale acestor efective. Cu începere din luna aprilie vor fi retrași din Europa occidentală 35 000 de soldați (două brigăzi ale diviziei a 24-a de infanterie și Regimentul II de cavalerie blindată, precum și patru escadrile de avioane de vînătoare cu reacție), dar în același timp vor fi trimise efective suplimentare în regiunea Oceanului Indian și poate în Mediterana. Forțele retrase din R.F.G. vor fi chemate să întărească rezerva strategică internă, ale cărei efective sînt continuu subțiate de războiul din Vietnam. Nu se cunosc încă eventualele noi sporiri ale efectivelor forței expediționare în Vietnam.

MAFIA

Costel Ciupercă, Sibiu : Nu deținem informații inedite despre activitatea Mafiei în Italia. Există însă anumite date despre infiltrarea Mafiei americane în administrația municipală newyorkeză, pe care vi le comunicăm cu oarecare rezervă : unii observatori sînt de părere că ar putea fi vorba de o afacere special montată pentru a-l compromite pe primarul New York-ului, John Lindsay, un republican cu vederi liberale, despre care s-a spus că ar putea candida în alegerile prezidențiale din 1968, eventual pentru funcția de vicepreședinte. Iată, pe scurt, despre ce este vorba : La 18 decembrie 1967, un mare juriu federal l-a acuzat pe James L. Marcus, care răspundea de aprovizionarea New York-ului cu apă, gaz și electricitate, că a primit „o parte substanțială" din comisionul de 40 000 de dolari plătit pentru obținerea unui contract de 835 000 de dolari (repararea unui rezervor municipal). James L. Marcus a demisionat imediat din înaltul său post administrativ și a fost arestat împreună cu Antonio Corallo, supranumit Tony Ducks, unul dintre șefii locali ai Mafiei. Au fost arestate și alte patru persoane, iar în „The New York Times" s-a anunțat că se cercetează „influența pe care se bănuiește că o exercită Mafia în mai multe departamente ale Administrației orașului". John Lindsay a declarat că, dacă acuzațiile aduse lui James L. Marcus se vor adeveri, va considera că este vorba de „o trădare a încrederii personale și publice".

Vasile Dan, Mîrșani, regiunea Oltenia : Singura condiție pentru a deveni corespondent voluntar al oricărui ziar din țară este posibilitatea de a comunica informații semnificative, de interes general.

GUINEEA ȘI VECINII EI

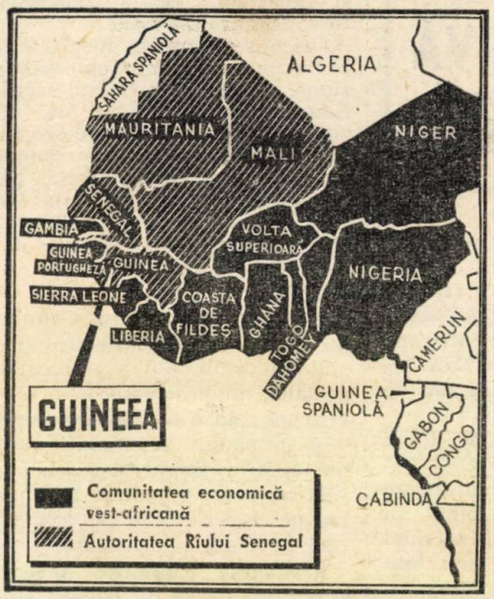

Sorin Doicescu, Oradea : Orientarea politică și economică a Guineei în momentul realegerii președintelui Seku Ture se menține pe liniile cunoscute, menționate și în scrisoarea dv. Pe plan interafrican, Guineea cooperează cu Senegalul, Mauritania și Mali în cadrul Autorității Fluviului Senegal și cu celelalte 13 state membre ale Comunității Economice a Africii de vest (vedeți harta alăturată) și, bineînțeles, cu Organizația Unității Africane. In Comunitatea Economică Africană sînt reprezentate și guverne pe care Guineea nu le recunoaște — de pildă guvernul ghanez al generalului Ankrah — sau care nu întrețin relații prietenești cu Guineea (guvernul Coastei de Fildeș, condus de Houphouet-Boigny). După cum a declarat însă recent președintele Ture, „ca parte a unei colectivități, voi trata cu ei chiar dacă, personal, voi considera că scaunele de lîngă mine sînt goale" (locurile Ghanei, Guineei și Coastei de Fildeș — Ivory Coast — sînt alături la mesele de conferințe). După cum se știe, Kwame Nkrumah, care se află în Guineea, este considerat și acum în mod oficial la Conakry președintele Ghanei. „Dacă în Ghana vor avea loc alegeri care să ducă la instalarea unui nou guvern constituțional — a declarat Seku Ture într-o convorbire cu un ziarist american — nu-l vom mai considera pe Nkrumah președintele Ghanei dar el va beneficia în continuare de azil politic în Guineea".

În cadrul aceluiași interviu, Seku Ture și-a exprimat opinia că în sînul Organizației Unității Africane acționează „aceleași interese străine care l-au răsturnat pe Nkrumah". Guineea va continua să aibă o monedă liber convertibilă în afara zonei francului francez și va continua să-și limiteze importurile pentru a asigura echilibrul balanței de plăți. În luna noiembrie a avut loc al 8-lea Congres al Partidului Democrat din Guineea, care a hotărît ca Guineea „să colaboreze cu toate țările". Relațiile diplomatice cu Franța n-au fost încă reluate ; relațiile cu Anglia vor fi reluate, se presupune, în curînd. Guineea întreține relații bune cu majoritatea țărilor socialiste.

„NAȘUL" MARII BRITANII

Gh. Asandei, Pașcani : O legendă — pare-se cu substrat real — face să se creadă că „nașul" Marii Britanii ar fi fost într-adevăr Napoleon Bonaparte, așa cum ați citit și dv. In anul 1802, cînd se lucra la redactarea almanahului național al Franței, se punea problema respectării obiceiului ca țările descrise în capitolele geografice să fie trecute în ordine alfabetică. Napoleon n-a vrut să accepte acest criteriu care ar fi dat întîietate Angliei față de Franța. Se ajunsese pînă la a se vorbi de un edict de suprimare a almanahului. Un redactor ingenios a găsit însă, în ultimul moment, soluția salvatoare. Angleterre să treacă în urma Franței, la litera G — Grande Bretagne — după numele principalei insule a Regatului Unit. O sută de ani mai tîrziu, noul nume intrase în uz definitiv, fiind acceptat chiar și de englezi.

HOWARD HUGHES ȘI NEVADA

Silvia Barbu, Pitești : Foiletonul lui Art Buchwald despre candidatura lui Howard Hughes la președinția S.U.A., publicat în nr. 2/1968, are la bază un singur fapt real : multimiliardarul american a investit circa 100 de milioane de dolari în orașul Las Vegas și în terenurile din jurul lui. Acesta e numai începutul. După ce a cumpărat numeroase imobile de locuințe și birouri, în prezent se pregătește să construiască un uriaș aeroport pentru avioane supersonice. Inițiativa financiară a marelui petrolist a atras și alți investitori, ceea ce a determinat o creștere rapidă a prețurilor terenurilor de construcții în acest oraș al jocurilor de noroc, situat în inima deșertului Nevada.

DOCTORATUL ÎN DREPT

Horia Banu, Cluj : În țara noastră, doctoratul în drept a fost înființat în anul 1907, printr-o lege prezentată parlamentului de către Spiru Haret. Cei înscriși la doctorat urmau cursuri speciale „de instruire" la Facultatea de drept și apoi se prezentau la examene. Primul decan al facultății de drept din București a fost Valeriu Urseanu.

CERCURILE OLIMPICE

Mircea Duma, Tg. Jiu : Cele cinci cercuri împletite, care apar pe drapelele și pe afișele jocurilor olimpice, semnifică unirea în sport a celor cinci continente ale lumii. Culorile acestor cercuri reprezintă : albastru — Europa ; roșu — America ; negru — Africa ; galben — Asia și verde — Oceania.

Alexandru Heitler, Timișoara : În sumarul recapitulativ nu sînt menționate nici capitolele rubricii „Mersul evenimentelor", nici articolele reproduse la „Puncte de vedere".

Ing. Ilie Georgescu, Tulcea : Nu dispunem de informații suplimentare față de cele apărute în presă.

Dan Rîpă, comuna Băneasa, raionul Bujor : 1) Lucrările la care vă referiți dv. și anume „Ziua cea mai lungă" de Cornelius Ryan și fragmentele din memoriile generalului de Gaulle reproduse în revista „Magazin istoric" nu se referă exact la aceleași episoade ca lucrarea „Arde Parisul ?". 2) După cum am mai comunicat și cu alte prilejuri, nu sîntem la curent cu planurile de traduceri ale editurilor.

Colonel în rezervă Cesar I. Caragea, București : Nu ne-am propus să enumerăm la „Poșta redacției" pe toți ofițerii români decorați cu înalte ordine franceze și engleze în timpul primului război mondial. În afară de numele adăugate de dv., ar mai putea fi citate și altele.

Ion Avram, satul Gornea, comuna Sichevița, raionul Moldova Nouă: 1) Ne bucură ceea ce ne scrieți despre interesul cu care urmăriți revista și reținem că ați dori și dv. ca „Lumea" să inițieze un concurs pe teme internaționale. 2) Nu cunoaștem nici o carte în limba română consacrată lui Buffalo Bill.

Ion Suchet, București : După cum ați putut constata, noi preferăm să tratăm aceste probleme cu ajutorul reproducerilor din cărți. Nu am vrea însă să vă dăm un răspuns categoric înainte de a cunoaște materialele de care dispuneți. Vă rugăm să treceți pe la redacție.

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții